

San Mateo

Jesucristo Goãmꝰ magꝰ ïgꝰ acawererã iri-bojegue majarã erã waïre were gojamꝰhtañumi Mateo

¹ Jesucristo ñecꝰ sũmarã iribojegue majarã árĩñuma. Eropigꝰ ïgꝰ ñecꝰ mꝰrꝰ iribojegue majagꝰ Davi waïcꝰgꝰ árĩmꝰrĩñumi. Ìgꝰ árĩboro core erã ñecꝰ Abrahã waïcꝰgꝰ árĩmꝰrĩñumi.

² Abrahã Isaa pagꝰ árĩñumi. Isaa Jacobo pagꝰ árĩñumi. Jacobo Judá sã pagꝰ árĩñumi.

³ Judá porã Fares Zara sã árĩñuma. Erã pago Tamar waïcꝰgo árĩñumo. Fares Esrom pagꝰ árĩñumi. Esrom Aram pagꝰ árĩñumi. ⁴ Aram Aminadab pagꝰ árĩñumi. Aminadab Naasón pagꝰ árĩñumi. Naasón Salmón pagꝰ árĩñumi.

⁵ Salmón Booz pagꝰ árĩñumi. Ìgꝰ pago Rahab árĩñumo. Booz Obed pagꝰ árĩñumi. Ìgꝰ pago Rut árĩñumo. Obed Isaí pagꝰ árĩñumi. ⁶ Isaí Davi pagꝰ árĩñumi. Davipꝰ Israe majarã tauro opꝰ árĩñumi. Ìgꝰ Uria waïcꝰgꝰ mꝰrꝰ marapore ïgꝰ marapocꝰra pꝰhrꝰ Salomo waïcꝰgꝰre porãcꝰñumo igo.

⁷ Salomo Roboam pagꝰ árĩñumi. Roboam Abías pagꝰ árĩñumi. Abías Asa pagꝰ árĩñumi.

⁸ Asa Josafat pagꝰ árĩñumi. Josafat Joram pagꝰ árĩñumi. Joram Uzías pagꝰ árĩñumi. ⁹ Uzías Jotam pagꝰ árĩñumi. Jotam Acaz pagꝰ árĩñumi. Acaz Ezequia pagꝰ árĩñumi. ¹⁰ Ezequia Manase pagꝰ árĩñumi. Manase Amón pagꝰ árĩñumi.

Amón Josia pagu árĩñumi. ¹¹ Josia Jeconia sã pagu árĩñumi. Erã árĩrisubure Israe yeba majarãre Babilonia majarãpu ñeagãñuma erã ya yebague peresu iimorã.

¹² Eropi Babilonia yeba erã ejara puhru, Jeconia marapo Salatiere porãcũño. Salatier Zorobabe pagu árĩñumi. ¹³ Zorobabe Abiud pagu árĩñumi. Abiud Eliaquim pagu árĩñumi. Eliaquim Azor pagu árĩñumi. ¹⁴ Azor Zadoc pagu árĩñumi. Zadoc Aquim pagu árĩñumi. Aquim Eliud pagu árĩñumi. ¹⁵ Eliud Eleazar pagu árĩñumi. Eleazar Matán pagu árĩñumi. Matán Jacobo pagu árĩñumi. ¹⁶ Jacobo José pagu árĩñumi. José María marapu árĩmuriñumi. Maríapu Jesu pago árĩmo. Jesupu masare taubu árĩgu Cristo erã arĩ piyudigu árĩmi.

¹⁷ Eropirã Abrahãre mari queonugacũ, ne Daviguere mari queotucũ, oã árĩpehrerã árĩrã catorce cururi gohra árĩñuma. Eropirã mari dipaturi Davire queocũ, ne Babiloniague Israe majarãre erã aĩgãboro core queotucũ catorce cururi gohra dipaturi árĩñuma. Eropiituhaja Babiloniague erã ejara puhru mari queonugacũ ne Cristo ĩgu masa dehyoacũgue mari queotucũ catorce cururi gohra árĩñuma daja.

Jesucristo ĩgu masa dehyoarare wereñumi Mateo

Lc 2.1-7

¹⁸ Eropigu Jesucristo õpa masa dehyoapu. ĩgu pago Maríapu José mera mojoto diribo árĩpo. Eropigo igo ĩgu mera marapucuboro core Espĩritu Santo ĩgu turari mera majigu bocapo.

Eropigo igo basi majigu opawahgũriñere masipo igo. ¹⁹ Eropigu José igore mojoto diribodigu irire masigu, diaye árĩre ñgu iigu árĩgu igore cóabu iiripũ. Igore gũhyasĩuro iidiabigu, masa erã masibiricũ ta igore cóabu iiripũ. ²⁰ Irire ñgu pepirisubu Goãmũ anyupũ quẽrogue Josere dehyoagu, õpa arĩpũ.

—José, Davi mũrũ pãrami, María mera gũhyasĩiro mariro mojoto dirique. Igo Espĩritu Santo ñgu turari mera ne nijipo arĩ wahgãrigo ãhrimo. Eropigu gũhyasĩiro mariro igore mojoto dirique. ²¹ Igo porãcũgocumo. Ñgu igo magũ ta ñgu ya maca majarãre erã ñeri iira dipuwajare taubu árĩgũcumi. Ñgu eropa taubu arĩcũ Jesu waĩyegũca mũhũ ñgũgãre, arĩpũ anyu Josere.

²² I arĩpehreri eropa wayoro iribojegue majagu Goãmũ ya weremũhtadigu ñgu arĩ gojadiro dopa ta. Irire ñgure Goãmũ gojadoreñumi. Õpa arĩ gojamũriñumi Goãmũ yare:

²³ Nómeo mũmũ mera arĩbigo, majigũgãre bocago porãcũgocumo igo magũgãre. Eropigu Emanuel waĩcũgũcumi ñgũgã, arĩ gojañumi Goãmũ yare gojayudigũgue.

Emanuel arĩdiaro “Goãmũ mari mera ta ãhrimi,” arĩdiaro iiaa.

²⁴ Goãmũ yagu anyu Josere eropa arĩ werera pũhrũ Joserpũ wahgã anyu ñgu dorediro dopa ta María mera mojoto diripũ. ²⁵ Igo magũgãre igo porãcũboro core Joserpũ igo mera arĩnibiripũ. Igo pũ porãcũpo pare. Eropigu ñgũpũ igo magũgãre Jesu waĩyepũ.

2

Abe m̄uririŕo majarã õaro masirã Jesure ãarã ejañuma

¹ Judea yeba árĩri maca Belén waĩcũri maca Jesu masa dehyoapũ. Irisubu Herode Judea yeba majarã erã tauro opũ árĩpũ. Ĩgu eropa masa dehyoara pũhrũ necãre buherã necãre õaro masirã abe m̄uririŕopũ majarã ahri, Jerusaléngue erañorã. ² Europa erarã, masare ero majarãre serẽpiñorã:

—¿Judio masa erã tauro opũ árĩbu dohpague nohogue masa dehyoayuri ĩgu? Abe ĩgu m̄uririŕo majarãgue árĩrã, ne necãmũ dehyoacũ ĩabũ. Europa ĩgu dehyoacũ ĩha “Opũ masa dehyoagu iicumi,” arĩ masiabũ gũa. Europa ĩgu ne dehyoacũ ãarã gũa yujuro mera ĩgũre umupeorã arirã iiabũ õgue, arĩ wereñorã necãre buheri masa masare.

³ Erã eroparĩcũ pee erã opũre Herodere irire wererã wañorã. Eropigu gajigu opũ masa dehyoarare erã werẽcũ peegũ Herodepũ guñaricũpũ. Eropirã árĩpehrerã Jerusalén majarã sã ĩgu iro dopa ta guñaricũñorã erã sã. ⁴ Eropigu Herodepũ árĩpehrerã pahia oparãre, judio masare buherã sãre sihupehocãpũ. Ĩgu sihubeora pũhrũ erã gamenerepehrecũ ĩha, erãre serẽpipũ ĩgu:

—¿Nohogue masa dehyoagũcũri Goãmũ beyedigũ Cristopũ mũa pepicũ? arĩ serẽpipũ ĩgu erãre. ⁵ Õpa arĩ wereñorã erã ĩgũre:

—Belén, Judea yebague áriri macague Cristo masa dehyoagucumi. Ōpa arĩ gojamuriñumi Goãmũ yare weremuhtadigũ:

⁶ Belén waĩcũri macague yujugũ opu dehyoagucumi. Īgu Goãmũ yarãre Israe majarãre dorebu arĩgucumi. Eropiro Belén Judea yeba áriri macari watope bu áriri maca arĩquerero gaji macari tauro arĩroca, arĩ gojamuriñumi Goãmũ yare gojayudigugue, arĩ wereñorã erã Herodere.

⁷ Erã eropa arĩra pũhrũ Herode masa erã peebirogue abe muririropũ arinirãre sihubeopũ. Īgu pohrogue erã ejara pũhrũ, erãre ĩgu serẽpira pũhrũ, erã necãmure erã ĩaranũre wereñorã erã ĩgũre. ⁸ Erã eropa werera pũhrũ Herodepũ erãre Belengue obeogu ōpa arĩpũ erãre:

—Īgũgãre ōaro amaque. Īgũgãre mũa boca-jara pũhrũ yũ sãre wererã arique mũa. Īgũgãre umupeogu wabu iiaa yũ sã, arĩ were obeoripũ erãre Herodepũ.

⁹ Īgu eropa arĩra pũhrũ, erã waha wañorã. Erã eropa wacũ abe muririropũ erã ĩadiru necãmupũ erã core wamuhtaniguicãyoro. Eropiro majigũgã ĩgu arĩro weca dujanugaja wayoro iriru necãmũ. ¹⁰ Eropirã necãmũ dujanugajacũ ĩarã, bũrigã mucubiriñorã erã.

¹¹ Majigũgã ĩgu áriri wihigue eja, ñaja wañorã erã. Eropa ñajajarã majigũgãre ĩgu pago mera arĩgũre ĩañorã erã. Eropirã erã mereja, ĩgũre umupeoñorã. Umupeotuhaja, erã ya comorire aĩbeo, pãgũñorã erã ĩgũgãre aĩgãrirare omorã.

Eropirã orore, buirire, poresuri sãre aĩwiu, ãgũgãre waja mariro oñorã. ¹² Irire otuhara pũhrũ carĩa wañorã erã. Erã eropa carĩcũ quẽroque Goãmũ werepũ erãre: “Herode pohro dujabiricãque,” arĩ werepũ Goãmũ erãre quẽroguere. Ìgũ eropa arĩ werera pũhrũ, erãpũ wahgãñorã. Erã eropa wahgãra pũhrũ gaji mague erã ya yebague dujarã dujaa wañorã.

José sã Jesugãre aĩ duhrigã wañuma Egiptogue

¹³ Erã eropa wara pũhrũ Goãmũ yagũ anyu quẽroque Josére dehyoagu, òpa arĩ werepũ:

—Wahgãque. Herodepũ majigũgãre wejẽbu amagucumi dohpaguere. Eropigũ majigũ sãre ìgũ pago sãre Egiptogue duru aĩ duhrigãque. Eroguere yũ dipaturi mure werecãgue dujarique, arĩ werepũ anyu Josére.

¹⁴ Ìgũ eroparĩcũ peegũ, Josépũ ñami ta wahgã, majigũ sãre ìgũ pago sãre Egiptogue aĩ duhrigã wapũ. ¹⁵ Egiptogue eja, Herode ìgũ ojocarropẽ ta eroguere árĩñorã erã. Eropa wayoro iri-bojegue majagu Goãmũ ya weremũhtadigũ ìgũ arĩ gojadiro dopa ta. Irire ìgũre Goãmũ gojadoreñumi. Òpa arĩ gojamuriñumi Goãmũ yare gojayudigugue: “Egiptogue árĩgũre yũ magure sihubeoabũ,” arĩ gojamuriñumi Goãmũ yare weremũhtadigugue.

Herode majirãre wejẽdoreñumi

¹⁶ Eropigũ necã buherã erã duhri dujaacũ peegũ Herodepũ guatariacãpũ. Eropigũ Belén majarãre, iri maca pohro majarã sãre erã porãre ɯma porãgãre wejẽpehocãdorepũ ìgũ.

Ne dehyoarãre wejẽnugadore pe bojori oparãre wejẽtudorepũ ãgu. Nere necãre buheri masa necãmure erã ãaranure wereñorã Herodere. Erã eroparĩcũ peegu ãgu Jesu masa dehyoarĩnure masigu, “I nũcũ bojori ta ãgu opacumi,” arĩgu majirãre pe bojori oparãre wejẽtudorepũ. ¹⁷ ãgu eropiicũ iribojegue majagu Jeremia Goãmũ yare weremũhtadigu ãgu arĩ gojadiro dopa ta eropa wayoro. Õpa wereyu gojañumi ãgu:

¹⁸ “Ramá waĩcurogue bũsuro carabũ. Bũrigã bũjawereri mera orerã carama. Raquel acawererã Israe masa marasã nome erã porãre bũrigã orerãcoma. Erã porã sĩricũ ãarã ne bũjawere duhusome,” arĩ gojañumi iribojeguere Herode majirãre wejẽdoreboro core.

¹⁹ Eropi Herode ãgu sĩrira pũhrũ Egiptogue arĩdigure Josere Goãmũ yagu anyu quẽroque dehyoapũ daja. Eropa dehyoagu õpa arĩpũ Josere:

²⁰ —Majigũgãre wejẽdianirã mũra sĩria wahãma. Eropigu ãgu majigũre, ãgu pago sãre Israe yebague aĩ dujaaque mũhũ, arĩ werepũ anyu Josere.

²¹ ãgu eropa arĩra pũhrũ wahgã, majigũgãre ãgu pago mera ta Israe yebague aĩ dujaa wapũ. ²² Arquelao Herode magũ ãgu pagure gohrotodigu ãgu arĩcũ pee, Josepũ Judea yeba arĩgu gũipũ. Eropigu dipaturi ta Goãmũ quẽroque ãgure werenemopũ. ãgure Judeague dipaturi dujadorebiripũ. ãgu eropa werera pũhrũ erã

Galilea yebague waha wañorã. ²³ Iri yebague Nazare waĩcũri macague eja árĩñorã erã. Eropa iĩñorã erã Goãmũ yare weremũhtanirã erã gojadiro dopa ta. Ōpa arĩ wereyumũriñuma: “ ‘Cristo Goãmũ beyedigu Nazare majagu ta ãhrimi,’ arĩrãcoma masa,” arĩ gojamũriñuma iribojegue majarã.

3

Ñu waĩyegu masare wereñumi
Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28

¹ Eropi irisubure Ñu Goãmũ yarãre waĩyeri masũ árĩpũ. Judea yeba masa marirogue ĩgu Goãmũ yare werenugapũ. ² Ōpa arĩ werepũ masare ĩgu pohro ejarãre.

—Mũa ñero iirare bujawere duhucãque. Ūmaro majagu Goãmũ mũa opũ ĩgu árĩboro merogã duhyaa, arĩ werepũ ĩgu Ñu.

³ Iribojegue majagu Isaia Goãmũ yare weremũhtadigu Ñu eropa waburire ōpa arĩ gojajuñumi:

Masa marirogue werenigui gaguiniguigũ ōpa arĩ buhegũcumi ĩgu: “Mari Opũ ĩgu arĩburi mare amuro dopa ta ĩgu arĩboro core ōarã árĩyuque mũa ĩgure peemorã,” arĩ wereniguigũcumi, arĩ gojañumi Isaia.

⁴ Ihĩ Ñu camello ya gasirire suhri sañagu, waibũgu ya gasirodare tuãdiudigu árĩpũ. Eropigu poreroare bamũripũ. Eropárĩcũ nũgu majarã momere bapũ. ⁵ Jerusalén maca majarã, árĩpehrero Judea yeba árĩrã, dia Jordán waĩcũriya pohro árĩrã sã ĩgure peerã wañorã.

⁶ Erã eropa pee, erã ñero iirare bujawere, Goãmure irire weretarimuriñorã erã. Erã eropa werecũ peegu dia Jordán waĩcuriyague Ñu erãre waĩyepũ.

⁷ Eropigu bajarã fariseo masa, saduceo masa sã ïgure waĩyedorerã ejacũ ïagu Ñu werepũ erãre:

—Mua ñero iiricurã ãhraa mua. “Goãmure gua ñeri dipuwaja moabiricãporo,” arĩrã, ¿mua yure waĩyedorerã ahriri? ⁸ ïgu mua ñero iira dipuwajare moabiricũ õpa iique mua. Diaye ta mua ñeri iirare bujawererã árĩrã, õarire gohrotorã árĩrã, õarire iique mua. ⁹ Õpa arĩ pepibiricãque: “Abrahã mari ñecũ murũ árĩmuripũ. Eropirã Goãmũ mera õhaa,” arĩ pepibiricãque mua. Mũare arĩgu tiiaa. Abrahã pãramerã mua árĩri duhpiburi árĩbeaa. Goãmũ gamegu i utãyeri mera gajirãre iimasimi Abrahã acawererãre. Eropirã Abrahã pãramerã mua árĩri bu gohra ta ãhraa. ¹⁰ Õpa ãhraa: Mari masa yucũ iro dopa ãhraa. Goãmupũ come opagu iro dopa ãhrimi. Eropigu ñeri ducacuri yucure pa cohã, iri nuguri sãre tabetagucumi. Tabetatuhaja, peamegue cóãgucumi ïgu iri yucure, iri nuguri sãre. Eropa ta iigucumi mua sãre ïgure gamebirãre. ¹¹ Yũ puhũ yũ tauro turagu arigucumi. Õatariagu ãhrimi. ïgu iro dopa õagu árĩbeaa yupũ. Eropigu ïgure pepigu “Yũ tamera bu gohra arĩgu ãhraa,” arĩ pepia yuhũ. Mua ñero iirare bujawerera puhũ, yupũ deco mera waĩyea. Yũ puhũ arigupũ yuhũ tauro iigucumi. Espíritu Santore ogucumi masa mera árĩniguibure. Eropigu peamegue

ĩḡu ñerire soewearo dopa ta ĩḡupũ mua ñero iirire coegũcumi. ¹² Yũ pũhrũ arĩḡũ trigo gasirire cóãḡũ iro dopa ãhrimi. Gasirire cóãḡũ ĩḡu sihburu mera árĩpehreri trigo yeri gasirire sũha weami. ĩḡu eropa sũha weara pũhrũ trigo gohra yeripũre ĩḡu diburi wihigue dibugũcumi. ĩḡu sũha weara gasiripũre ĩḡu soegũcumi. Ōpa ii beyegũcumi yũ pũhrũ arĩḡupũ. Ōarire gohrotonirãpũre ĩḡu mera árĩniguicũ iigũcumi. Erã ñerire bujawerebirãpũre peamegue yaribiri peamegue cóãḡũcumi, arĩ wererũ Ñũ.

Ñũ Jesure waĩyeñumi

Mr 1.9-11; Lc 3.21-22

¹³ Pũhrũ Jesu Galileague árĩdigũ warũ. Jordán waĩcũriyague ejapũ Ñũre “Yũre waĩyeque,” arĩḡũ. ¹⁴ Negohraguere Ñũ ĩḡũre waĩyediabiriripũ.

—Cue, mũpũ yũ tauro turagupũre yũre mũ waĩyecũ ðaboaya. Mũre waĩyebu árĩbeaa yũhũ, arĩ yũhripũ Ñũ Jesure.

¹⁵ Jesupũ yũhripũ ĩḡũre:

—Yũre waĩyeque. Mari õpa iirã Goãmu ĩḡu dorediro dopa ta iirã iiaa, arĩpũ Jesu. ĩḡu eroparĩcũ peegũ,

—Áũ, arĩ yũhripũ Ñũ. ¹⁶ Eropa arĩtuhaja Jesure waĩyerũ. Waĩyetuhajacũ Jesu diague niguidigũ majanũgajapũ. ĩḡu majanũgajacũ ta, umusi ĩḡũre pãrima wayoro. Eropigũ Goãmu yagũ Espĩritu Santo buja iro dopa bejagũ ĩḡu weca ĩḡu دچارicũ ĩapũ ĩḡu basi. ¹⁷ Eropiro umarogue wereniguiro cariyoro:

—Ihĩ yu magu yu mahigu aħrimi. Īgu mera burigã mucubiria, arĩro cariyoro umaroguere.

4

Watĩ ñerire iidoreriñumi Jesure

Mr 1.12-13; Lc 4.1-13

¹ Eropi Espĩritu Santopu Jesure masa mariogue wadorepu erogue watĩ ĩgure ñerire iidoreboro dopa.

² Erogue ejagu, cuarenta nuri gohra baro mariro arĩpu Jesu. Eropiro puhruaguere ĩgure oa pũriyoro pare. ³ Īgu oaboacũ ĩagu watĩpu ĩgu pohrogue ejagu opa arĩpu:

—Mahu Goãmu magu arĩgu opa ĩhmuque. Iyerire utãyerire bari poyacũ iique, arĩripu ĩgu Jesure.

⁴ Īgu eroparĩcũ peegu Jesu gamebiripu. Eropigu Jesu opa arĩ yuħripu:

—Goãmu yare erã gojarapũ opa aħraa: “Masare bari mera dihta ojocaribiro gahmea. Arĩpehreri Goãmu ĩgu ya wereniguiiri mera arĩro gahmea,” arĩmi Goãmu, arĩ yuħripu Jesu watĩre.

⁵ Īgu eropa arĩ yuħrira puhru watĩpu Jerusalén waĩcũri macague Jesure aĩgãpu. Erogue eja, Goãmu ya wihi wecague Jesure aĩ mũrijapu ĩgu.

⁶ Aĩ mũrijatuha, ĩgure opa arĩripu:

—¿Diaye ta Goãmu magu gohra ta aħriri mahu? Goãmu yare erã gojarapũ opa aħraa:

“Goãmu ĩgu yarã anyuare mure ĩhadibudoregucumi. Eropirã erãpu

mure ñhadiburãcoma muge utãye weca mehbejari arĩrã,” arãa ñgu gojarapũ. Erã mure eropa ñhadibumorã árĩcũ mũhũ Goãmũ magũ ta árĩgu õgue buhrima dija ñhmuque yũre. Mure erã itamucũ ñhmuñata yũre, arĩripũ watĩpũ.

⁷ Ñgu eroparĩcũ peegu gamebiripũ Jesu. Ñpa arĩ yũhripũ ñgure:

—Goãmũ yare erã gojarapũ õpa arãa: “Goãmũ mũa Opũ ñgu arĩrare ‘¿Diaye ta ãhriri?’ arĩ masidiarã Goãmure ii ñhmodoremaabiricãque,” arãa Goãmũ yare erã gojarapũ, arĩpũ Jesu.

⁸ Ñgu eropa arĩ yũhrira pũhrũ ãmadigugue utãgugue Jesure aĩ mũriarũ daja. Irĩgu wecague mũri bejaja, árĩpehreri macarire i ãmũ majare ñhmupũ Jesure. Erã opari sãre ñhmupũ. ⁹ Eropa ñhmuqu Jesure õpa arĩpũ:

—Yũre mereja, “Mũhũ yũ opũ ãhraa,” arĩ umupeoque mũhũ yũre. Mũhũ yũre eropa iicũ mure árĩpehreri i macarire mure ogũra, arĩ wereripũ watĩ.

¹⁰ Ñgu eroparĩcũ Jesu õpa arĩ yũhripũ daja:

—Satana, waque mũhũ. Ñpa arãa Goãmũ yare erã gojarapũ: “Mũ Opũ Goãmũ dihtare umupeoque. Ñgu ya doreri dihtare iique,” arãa Goãmũ yare erã gojarapũ, arĩpũ Jesu watĩre.

¹¹ Ñgu eroparĩcũ peegu watĩ waha wapũ. Ñgu wara pũhrũ anyuarũ eja, Jesure itamuñorã. Ñgure barire õñorã.

Galilea yeba Jesu buhenũgañumi
Mr 1.14-15; Lc 4.14-15

¹² Eropi Ñnure peresu erã iicũ peegu, waha wapũ Jesu. Galilea yebague ejaꝛũ. ¹³ Ero árĩri macague Nazaregue waha, tarigã, Capernaum waĩcũri macague ejaꝛũ. Galilea waĩcũri ditaru pohro árĩbũ Capernaum. Iri maca Zabulón yeba pohro, Neftalí yeba pohro árĩbũ Capernaum. Erogue eja árĩꝛũ Jesu. ¹⁴ Eropa ta iipũ Jesu iribojegue majagũ Goãmũ yare weremũhtadigũ Isaia ïgũ arĩ gojadiro dopa ta. Ōpa arĩ gojayuñumi:

¹⁵ Zabulón yeba pohro, Neftalí yeba pohro, ditaru waro, Jordán waĩcũriya gajipũ masegue Galilea yeba ãhraa. Iri yeba judio masa árĩbirã ya yeba ãhraa. ¹⁶ Ero majarã Goãmũ yare õaro masibeamã. Eropa masibiriqurerã ta õagure ïarãgue masirãcoma. Erãꝛũ Goãmũre ne masibeama. Eropirã peamegue wamorã ta árĩrimã. Eropigũ yujugũ erãre Goãmũ yare masicũ iigucumi, arĩ gojañumi Isaia Jesu eraboro coregue.

¹⁷ Erogue árĩgũ Goãmũ yare werenũgapũ Jesu:
—Mũa ñeri iirare bujawereque. Eropa iirã õaripũre gohrotoque. Ūmaro majagũ Goãmũ árĩpehrerã tauro ïgũ opũ árĩboro merogã duhyaa, arĩ werenũgapũ ïgũ.

Wapicũrã wai wejẽrãre ïgũ mera majarã árĩmorãre sihuñumi Jesu

Mr 1.16-20; Lc 5.1-11

¹⁸ Eropi Galilea waĩcũri ditaru turogue ejaꝛũ, Simore, ïgũ pagũ magũ Andre mera bocajapũ Jesu. Simo ta Pedro erã arĩ piyugũ árĩꝛũ. Erã wai wejẽri masa árĩñorã. Erã ya wejẽri

yucure mehyurã iĩñorã iri ditaru wuari ditargue. ¹⁹ Erãre boca õpa arĩpũ Jesu:

—Yũ mera majarã árĩmorã arique mua. Yũ mera mua aricũ waire ñeha gameneorã mua árĩro dopa ta, Goãmũ yarã árĩmorãre masare sihu gameneomorã árĩcũ iigũra mũare. Yũ mera mua aricũ eropa iimorãre amugũra mũare. Eropirã yũ mera arique, arĩpũ ĩgũ erãre.

²⁰ Eropa ĩgũ arĩcũ peerã ta erã ya wejedi yucure apicãa, Jesu mera waha wañorã.

²¹ Eropirã erã Jesu mera tarigã, Santiagore ĩgũ pagũ magũ Ñu sãre bocañañorã daja. Erã Zebedeo porã árĩñorã. Erã yaru dohodirugue erã pagũ mera erã sã erã ya wejedi yucure amurã iĩñorã. Erã perãre ĩgũ sihubeopũ. ²² ĩgũ eropa sihubeocũ pee, erãpũ erã pagũre, dohodiru sãre api Jesu mera waha wañorã.

Bajarã masare buheñumi Jesu

Lc 6.17-19

²³ Eropi árĩpehrerogue Galilea yebare Jesu buhe curipũ. Judio masa gũa buheri wirigue õari buherire, umaro majagũ ĩgũ opũ árĩricũre buhepũ. Eropigũ dorecũrãre õarã iigũ árĩpehreri dorecũre cóãpũ ĩgũ. ²⁴ ĩgũ eropa iicũ peerã Siria yeba majarã árĩpehrerogue iri yeba árĩrã ĩgũre masinũgañorã. Eropa masirã, gajiropa árĩri dore oparãre, watẽa ñajasũnirãre, pũriri dorecũrãre, sũriri mũra dorecũrãre, dupũ turabirã sãre aĩ ejañorã Jesu pohrogue. Eropigũ árĩpehrerãre erãre õarã wacũ iipũ Jesu.

²⁵ ĩgũ eropa iicũ ĩarã, Galilea yeba majarã Decapoli yeba majarã, Jerusalén majarã, Judea

yeba majarã, Jordán waĩcũriya gajipũ masepũ majarã, bajarã masa ĩgũ mera wañorã.

5

Utãgũgue mũria, ero buheñumi Jesu masare

¹ Masa bajarã ĩgũ pohro erã ejacũ ĩagũ Jesu utãgũgue mũriapũ. Mũrija, ero doajapũ. Ero ĩgũ doacũ ĩgũ buherã ĩgũ pohrogue ejañorã. ² Erã ejacũ ĩagũ õpa arĩ buhenũgapũ:

Õpa árĩrã ãhrima mucubirirã, arĩ buheñumi Jesu

Lc 6.20-23

³ —Erã ñerire bujawererã, Goãmũre gamerã mucubirirã ãhrima. Ñmaro majagũ erã opũ árĩroguere warãcoma erã. Ñmaro maja erã ya ãhrea. Eropirã burigã mucubirirãcoma.

⁴ “Orerã sã mucubirirã ãhrima. Erãre mucubiricũ iimi mari Pagũ. Eropirã mucubirirã árĩrãcoma.

⁵ “Gajirãre tarinũgadiabirã eropa árĩca arĩbirã mucubirirã ãhrima. Goãmũ “Ogũra,” ĩgũ arĩrare oparãcoma. Eropirã erã sã mucubirirã árĩrãcoma.

⁶ “Goãmũ ĩgũ dorero dopa iidiarã, õarire iidiarã mucubirirã ãhrima. Goãmũ ĩgũ itamucũ erã õarire ii ojogorocũrãcoma. Eropirã mucubirirã árĩrãcoma.

⁷ “Gajirãre mojomoro ĩarã mucubirirã ãhrima. Erã eropa mojomoro ĩacũ Goãmũ erã sãre mojomoro ĩagũcumi. Eropirã mucubirirãcoma.

⁸ “Erã ñerire cóñnirã, mucubirirã ãhrima erã. Goãmũre ĩarãcoma erã. Eropirã mucubirirãcoma.

9 “Gajirãre gamequeãcũ bosarã mucubirirã ãhrima. Erãre “Yũ porã ãhrima,” arĩgucumi Goãmũ. Eropirã mucubirirãcoma.

10 “Goãmũ dorerire erã iira waja gajirã mera ñero tarinirãpũ umaro majagũ erã opũ árĩroguere ãgũ yare oparãcoma erã. Eropirã mucubirirãcoma.

11 “Yahare mũa iira waja gajirã mũare erã turiquerecũ ta mucubirirã ãhraa mũa. Mũare erã ñero iicũ mucubirirã ãhraa mũa. Yaharã mũa árĩri waja mũare árĩpehreri ñeri quere goroweoquerecũ ta mucubirirã ãhraa mũa. 12 Goãmũ yare weremũhtanirãre mũa core árĩnirãre erãguere ta ñero iimũhtañuma. Mũa sãre erãre iidiro dopa iicũ mucubirique. Ôaro sĩporãcũque. Eropigũ umarogue mũa ejacũ wũaro ôaro iigucumi mũare Goãmũ. Eropirã mucubirique mũa, arĩ werepũ Jesu.

Moa iro dopa, boyoro iro dopa ãhrima Jesu yarã, arĩ buheñumi

Mr 9.50; Lc 14.34-35

13 Eropi Jesu buhenemopũ:

—Moa waibũgũ dihire iri ñero wabiricũ iiro dopa ta mũapũ yaharãpũ árĩpehrerã gajirãre ñerire erã iidibiricũ iiaa. Moa ñeri wacũ dipaturi ôari iimasiya mara. Iri moa ne ôabeaa. Iri eropa wacũ iri moare cóãcãro gahmea. Irire cóãra pũhrũ weca ejama. Ne duhpiburi árĩbeaa iri erã cóãra. Iri duhpiburi árĩbiro dopa ta árĩbiricãque mũa. Goãmũ yapũre iiniguicãque, arĩ werepũ Jesu.

14 Eropi ãgũ buhenemopũ:

—Boyoro marire ñhamasicũ iiro dopa ta mũapũre yaharãpũre i yeba majarãre Goãmũ yare wererã erãre masicũ iiro gahmea. Utãgũ weca árĩri macare duhmasiya mara. ¹⁵ Eropi sihãgodirure masa sihãgorã gajino docague dibubeama. Irure sihãgogũ ãmarogue duhpeomi iri wihi majarã árĩpehrerã erã ñaboro dopa. ¹⁶ Eropirã mũa sã mũa Goãmũre mũa umupeorire dibubiricãque. Ōaro wereque. Eropirã õarire iique. Mũa eropa iicũ ñarã masa erã mari Pagũ ãmaro majagũre umupeorãcoma. “Ígũ turagũ, õagũ ãhrimi,” arĩrãcoma, arĩ werepũ Jesu.

Goãmũ ñgũ dorerire ñgũ gojarare wereñumi Jesu

¹⁷ Eropa arĩtuhaja, erãre werenemopũ:

—Ire mũa masicũ gahmea yũhũ. Goãmũ ñgũ dorerire Moiserẽ ñgũ apirare, ñgũ yare weremũhtanirã erã gojara sãre cóãgũ arigũ iibiribũ. Iri dorerire mũare õaro were amugũ arigũ iibũ. Goãmũ yare erã werediro dopa ta iigũ aribũ. ¹⁸ Diaye ta mũare arĩgũ iiaa. I yeba ãmaro árĩropẽ ta ñgũ doreri sã árĩroca. Goãmũ ñgũ dorerare iipehogũcumi. ¹⁹ Eropirã iri dorerire yujurãyeri tarinũgarã, gajirãre eropa ta iidorerã bu árĩrã árĩrãcoma. Ūmaro majagũ opũ ñgũ árĩroque bu árĩrã iro dopa árĩrãcoma. Yujuñe doreriñe árĩquerecũ ta erã tarinũgarã bu árĩrã iro dopa árĩrãcoma erã. Gajirãpũ ñgũ dorerire õaro iirã, gajirãre erã iiro dopa iidorerã ãmaro majagũ ñgũ opũ árĩroque oparã iro dopa árĩrãcoma erã. ²⁰ Mũare arĩgũ tiiaa

yuhũ. Masare buherã, fariseo masa sã Goãmũ gamerire queoro iibeama. Erã tauro Goãmũ gamerire iique mũa. Mũa eropa iibirã, ãgũ opũ árĩroguere ne ejasome mũa, arĩ wererũ Jesu.

Papũrire wereniguirire wereñumi Jesu

Lc 12.57-59

²¹ Eropã arĩtuhaja erãre werenemopũ:

—Iribojegue majarã õpa arĩ wererare ta peenirã árĩribũ mũa: “Masare wejëbircãque. Masare wejëdigũ erã dipuwaja moabu ãhrimi,” erã arĩrare peenirã árĩribũ mũa. ²² I erã werera tauñariro mũapũre werenemogũra. ãgũ acaweregũ mera papũridigũpũ masũre wejëdigũ iro dopa ta ãhrimi. Eropigũ erã dipuwaja moabu ãhrimi ãgũ sã. ãgũ acaweregũre game-turigũ dipuwaja moadorerã pohro erã aĩgãbu ta ãhrimi ãgũ sã. “Ñegũ pee masibigũ ãhraa mũhũ,” ãgũ acaweregũre arĩgũre peamegue wama gũhyataria ãgũre.

²³ “Mũa acaweregũ mũare ãgũ ãhaturicũ ãgũ mera amumũhtaque Goãmũre serëboro core. Eropirã Goãmũ wihigue mũa Goãmũre umupe-orã waboro core, waibũgũre mũa oboro core õpa iique. ²⁴ Goãmũre mũa oburire duhucãnique dohpa. Mũa acaweregũ pohrogue waha, “Dipaturĩ ãhaturibircãrã. Irire iripëta duhurã,” irire arĩque ãgũre. Mũa eropa amura pũhrũ Goãmũre umupeorã waque daja ãgũ ya wihigue.

²⁵ “Gajigũ mũare weresãdiagũ, dipuwaja moadorerĩ wihigue mũare ãgũ aĩgãdiacũ, ãgũ mera guaro mariro arĩque. Dipuwaja moadoregũ pohrogue ãgũ aĩ ejaboro core ãgũ

mera ðaro ahmu wereniguique. Mũa eropa iicũ ãagũ mũare weresãbiribocumi. Mũa eropa iibiricũ eroguerer mũare aĩ ejacũ ãgũpũ dipuwaja moadoregũre weresãgũcumi. ãgũ eropa weresãcũ, beyegũpũ peresu iirãguere mũare ogũcumi. Eropirã erã mũare peresu iirãcoma. ²⁶ Erogue árĩniguirãca mũa. Ne erã wajayedorerare mũa wajayepohocãgue wirirãca mũa, arĩ werepũ Jesu.

Gajigũ marapo mera ñero iirire wereñumi Jesu

²⁷ Õpa arĩ werenemopũ Jesu:

—Iribojegue majarã õpa erã arĩ wererare peenirã árĩribũ mũa. “Gajigũ marapo mera ñero iibiricãque,” erã arĩrare peenirã árĩribũ mũa. ²⁸ I erã werera tauñariro mũare ipũre werenemogũra: Nomeore ñeabiriqueregũ ta yujugũ igo mera árĩdiagũ igore ñero uaribejagũ ñero guña pepigũ ñero iituhami igo mera.

²⁹ “Eropirã mũa cuiru diayepũ árĩdiru mera ñero iirã irirure mũa gorawea cóãbodiropũ dopa ta iri ñerire duhucãque. Irire duhubirã peamegue warãca. Mũa cuirure cóãcũ iri cuiru dihta dederea. Mũa ñerire duhubirãpũ peamegue waha ñetariaro tarirãca. Eropirã iri ñerire duhucãque. ³⁰ Eropirã mũa mojoto diayepũ maja mojoto mera ñero iirã iri mojotore tabeta cóãbodiropũ dopa ta iri ñerire duhucãque. Irire duhubirã peamegue warãca. Mũa mojotore mũa cóãcũ iri mojoto dihta dederea. Mũa ñerire duhubirãpũ peamegue waha ñetariaro tarirãca. Eropirã iri ñerire duhucãque, arĩ werepũ Jesu.

Erã marasã nomere cóãrire wereñumi Jesu
Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18

³¹ Ōpa arĩ werenemopũ Jesu:

—Iribojegue i sãre arĩñuma: “Īgũ marapore cóãdiagũ ĩgũ cóãburire wereripũ mera igore cóãmasimi,” arĩñuma iribojeguere. ³² I erã werera tauñariro mũapũre ire weregũra: Yujugũ ĩgũ marapo mũmũ mera ñero iibiriquerecũ ta igore cóãbocumi. Īgũ eropa cóãdigo gajigũ mera marapũcũgo ñero iigo iicumũ gajigũ mera árĩgo. Eropigũ igo marapũ igore cóãdigũ igore gajigũ mera ñero iicũ iimi. Eropigũ ĩgũ cóãdigo mera marapocũgũ igo mera ñero iigu iimi ĩgũ sã, arĩ werepũ Jesu.

Waĩpeo arĩrare wereñumi Jesu

³³ Ōpa arĩ werenemopũ Jesu:

—Iribojegue majarãre erã ōpa arĩ wererare peenirã árĩribũ mũa: “Mũa arĩdiro dopa ta eropa iique. ‘Goãmũ mera diaye ta eropa iigũra,’ mũa arĩdiro dopa ta iique,” erã arĩ wererare peenirã árĩbũ mũa. ³⁴ I erã werera tauñariro mũare weregũra. “Ūmaro mera diaye ta arĩgũ iiaa,” arĩ mũmaro mera arĩ waĩpeo arĩbircãque. Ūmaropũ mari Opũ ĩgũ árĩro ãhraa. Bu árĩro árĩbeaa. Ero eropa árĩro árĩcũ ĩarã eropa arĩmaabircãque. ³⁵ I yeba mera ne waĩpeo arĩbircãque. I yeba sã Goãmũ ya yeba ta ãhraa. Ero eropa árĩro árĩcũ ĩarã eropa arĩmaabircãque. Jerusalén mera ne waĩpeobircãque. Turagũ mari Opũ ya maca ãhraa Jerusalén. Bu árĩro árĩbeaa. Eropirã eropa arĩmaabircãque. ³⁶ “Yũ dipuru

mera diaye arĩḡu iiaa,” arĩ waĩpeobiricãque. Mũa poari borecũ iimasibea mũa. Iri ñiri wacũ sãre iimasibea mũa. Eropa iimasibirã árĩrã “Yu dipuru mera diaye arĩḡu iiaa,” arĩ waĩpeobiricãque. ³⁷ “Iirãra,” arĩrã waĩpeoro mariro diaye ta irire arĩniguicãque. “Iisome,” arĩrã sã waĩpeoro mariro arĩniguicãque. Mũa waĩpeo arĩrã watĩ ñegũ ĩḡu dorero dopa ta iirã iica, arĩ werepũ Jesu.

Erã basi gamediarire wereñumi Jesu

Lc 6.29-30

³⁸ Ōpa arĩ werenemopũ daja Jesu:

—Iribojegue ōpa erã arĩ wererare peenirã árĩribũ mũa. “Mũre gajigũ mũ cuirure ĩḡu patĩadiro dopa ta mũ sã ĩḡure patĩa gameque. Mũa ḡucũrirure ĩḡu panuadiro dopa ta mũ sã ĩḡure ĩḡu ḡucũrirure panua gameque,” erã arĩ wererare peenirã árĩribũ mũa. ³⁹ Erã werera tauñariro weregũra daja mũare. Mũare ñero iidigũre eropa ĩacãque. Yujupũ mũ wayu-porãre pacũ, “Gajipũ sãre padiagũ paque,” arĩque ĩḡure. ⁴⁰ Gajigũ mũre dipuwaja moagũre ĩḡu weresãcũ, ĩḡu dipuwaja moagupũ mũhũ camisa mera mũre weresãdigũre wajayedore-bocumi. ĩḡu eropa wajayedorecũ ĩḡure oque. Iriñere otuhaja mũ weca majañe suhriro sãre onemoque ĩḡure. ⁴¹ Yujugũ surara gajinore yuju kilómetro mũre aĩḡãbasadorecũ, gajĩ kilómetro aĩḡãnemobasaque daja ĩḡure. ⁴² Mũre serẽdigũre ĩḡu serẽropẽ ta oque ĩḡure. Eropigũ gajigũ mũre wayudorecũ wayuque ĩḡure ĩḡu wayudorerare, arĩ werepũ Jesu.

Muare ĩhaturirãre mahique, arĩ wereñumi Jesu

Lc 6.27-28, 32-36

⁴³ Ōpa arĩ werenemopu daja Jesu:

—Masa ōpa arĩmuriima: “Mua mera majarãre mahique. Eropirã muare ĩhaturirãpure ĩhaturi gameque daja,” erã arĩrare peenirã árĩribu mua.

⁴⁴ Erã werera tauñariro weregura muare daja: Muare ĩhaturirãre mahi umupeoque. Muare ñero iirãre ōaro árĩdoreque. Muare ĩhaturirãre ōaro iique. Eropirã muare ñero wereniguirãre muare ñero iirã sãre “Erã sã ōaro árĩporo,” arĩrã Goãmure serēbasaque. ⁴⁵ Mua eropa iirã mari Pagu umaro majagu Goãmũ porã āhraa mua. Goãmũpu yujuropa ta iimi masare. Ñerãre, ōarã sãre abere asicũ iimi ĩgu. Eropigu Goãmũ ĩgu dorerire iirã sãre, iibirã sãre deco merecũ iimi ĩgu. Masare yujuropa ĩgu iiro dopa ta mua sã masare iique. ⁴⁶ Muare umupeorã dihtare mua umupeocũ ne duhpiburi árĩbeaa iri. Ñerã masa wajasea corerã sã eropa ta iima. Eropirã árĩpehrerãre umupeoque. ⁴⁷ Mua acawererã dihtare mua ōaro bocatĩricũ ne duhpiburi árĩbeaa iri. Goãmure masibirã sã eropa ta iima. Eropirã árĩpehrerãre ōaro bocatĩriique. ⁴⁸ Ñeri marirã árĩique mua. Mari Pagu umaro majagu ĩgu ñeri marigu ĩgu árĩdiro dopa ta mua sã ñeri marirã árĩique, arĩ werepu Jesu.

6

Ōari iirire wereñumi Jesu

¹ Dipaturi ĩgu werenemopu:

—Goãmũ ya árĩburire òarire iirã árĩrã, “Goãmũ yare iipehorã àhraa gũa,” arĩ werebiricãque gajirãre. Mũa eropa arĩ wererã mũa òaro iira ne duhpburi árĩbeaa. Eropigũ Goãmũ umaro majagũ òarire mũa iira wajare mũare osome.

² “Eropirã mojomorocũrãre itamurã, irire masare ii ìhmubiricãque. Masa erã ìabiro itamuque erãre. Gajirã iro dopa iibiricãque. Erã masa bajarã watope mojomorocũrãre itamura. Mague niguirã watope mari buheri wirigue árĩrã watope sãre ii ìhmuma. Erã eropa iiquererã erã mari pũrũpũrũre ñero iicorerã àhrima. Eropa masa watope òarire ii ìhmurã erã, “Òarã àhrima erã,” masare arĩdorerã iima. Erã eropa iirã masa umupeori mera wajatatuhama. Eropigũ Goãmũrũ ne wajayesome erãre. ³ Eropirã mojomorocũrãre itamurã, irire yayarogã iique. Mũa wapi mera arĩquererã ta ìgũ ìabiro irire iique. ⁴ Masa erã ìabirogue mojomorocũrãre itamuque. Masa ìabirogue mũa itamuquerecũ Goãmũrũ ìhami. Eropigũ mari Pagũrũ mũare wajayegũcumì, arĩ werepũ Jesu.

Goãmũre serẽriñere buheñumi Jesu

Lc 11.2-4

⁵ Dipaturi ìgũ werenemopũ:

—Goãmũre serẽrã, mari pũrũpũ ñero iicorerã iiro dopa iibiricãque mũa. Erã mari buheri wirigue nigui, mague sãre nigui, Goãmũre serẽ ìhmuma erã masare. Eropa serẽ ìhmurã diaye masa erãre umupeori mera erã mucubirituhama. Eropigũ Goãmũ erãpũre umupeosome. ⁶ Mũarũ Goãmũre serẽmorã mũa ya

taribugue biha ñajaque. Biha ñaja mari Pagu ñasūya marigure serēque. Mũa eropa iicũ masa erã ñabiro árĩquerecũ ta mari Pagupũ mũare ñagucumi. Eropa peegũ mũare õaro iigucumi ñgũ.

⁷ “Eropirã Goãmure serērã, pepiro mariro mũa serērare ta dipaturi serē maji dujabiricãque. Eropa ta iima Goãmure masibirã. “Bajasuburi yuju disiro ta gũa serēcũ gũare peegucumi,” arĩ pepima erã. ⁸ Erã iiro dopa iibiricãque. Mũa serēboro core mari Pagu mũa gamerire masituhami. ⁹ Eropirã õpa arĩ serēro gahmea Goãmure.

Gũa Pagu umaro majagu mũ õagu árĩrire árĩpehrerã umupeoporo. ¹⁰ Dohpaguere árĩpehrerã weca opu árĩque. Umároguere mũ dorero dopa ta erã iiro dopa ta i yeba majarã sã eropa iiporo. ¹¹ Eropigu umuri nũcũ gũa baburire oniguicãque gũare. ¹² Gajirã gũare erã ñero iirare gũa cãdijiro dopa ta mũ sã gũa ñero iirare cãdijique. ¹³ Eropigu gũa ñero iiborare cãhmotaque. Eropigu gũare ñerire iibiricãcũ iique. Mũhũ gũa Opu turagu eropa árĩniguigũca. Árĩpehrerã mũre eropa umupeoniguicãrãcoma, arĩ serēque Goãmure, arĩ werepũ Jesu.

¹⁴ “Gajirãre mũare erã ñero iirare mũa cãdijicũ ñagũ, mari Pagu umaro majagu mũa ñero iira sãre cãdijigucumi. ¹⁵ Gajirã mũare erã ñero iirare mũa cãdijibiricũ mari Pagu mũa ñero iira sãre cãdijisome, arĩ werepũ Jesu.

Goãmure umupeomorã ba duhurire buheñumi Jesu

¹⁶ Eropigu ïgu erãre werenemopu:

—Goãmure umupeomorã ba duhurã bujawererã iro dopa ii ïhmubiricãque. Eropa iima mari purupu ñero iicorerã. Erã erã diaporire bujawererã iro dopa ahrima. Erã eropãricũ erã ba duhucũ ïha masima masa. Diaye ta mure arïgu iiaa. Masa erãre umupeocũ gahmema erã. Eropirã erãre umupeocũ ïarã mucubirituhama. Eropigu Goãmuru erãre ðaro iisome. Eropirã erã iiro dopa ii ïhmubiricãque mua. ¹⁷ Mua sã ba duhurã mua árïnguiro dopa ta árïque. Mua ya dipure upu mera sũcã ðaro wupocãque. Mua diapori sãre coecãque. ¹⁸ Mua eropa iicũ mua ba duhucũ ïha masisome masapu. Goãmuru dihta ïha masigucumi. Mua seyaro mua árïcũ ïguru mua mera ahrimi. Eropa ïagu ïgu mure ðaro iigucumi, arï werepu Jesu.

Umaro majare guñadoreñumi Jesu

Lc 12.33-34

¹⁹ Jesu werenemopu daja:

—I yeba majare aï gameneobiricãque. Õ maja boa waboca. Iri boabiricũ yajari masu aïbocumi irire. ïgu yajabiricũ mega tuabocoma. Eropiro i yeba maja dederema guhya ahraa. Eropirã i yeba majare burigã gamebiricãque. ²⁰ Umaro majapure turaro gameque mua. Umaro majare mega tuamasibeama. Eroque mua opaburi ne boabeaa. Eroquere yajari masu ne aïmasibeami. ²¹ Eroque mua opaburi iri árïcũ, umaro majare

Goãmũ yare burigã guñarãca mũa, arĩ werepũ Jesu.

Masa erã pepiro dopa ta iima, arĩ wereñumi Jesu

Lc 11.34-36

²² Eropi buhegũ õpa arĩ werenemopũ erãre:

—Mũa cuiri mũa dupũre sihãgodiru iro dopa ta ãhraa, arĩ werediacũ õpa ãhraa. Mũa pepiro dopa ta iiaa. Mũa õaro mera pepirã árĩrã õarire iiaa. ²³ Mũa ñerire pepirã árĩrã ñeri dihtare i mũa. Ëmaro majare mega tuamiaa. Eropirã mũa ñeri dihtare mũa pepiniguicãcũ iri ñeripũ ñetariari ãhraa, arĩ werepũ Jesu.

Niyerure gamerã, Goãmũpũre gamebeama, arĩ wereñumi Jesu

Lc 16.13

²⁴ Eropigũ ãgũ erãre werenemopũ:

—Yujugũ Goãmũpũre guñagũ niyerupũre guñabeami. Niyerupũre burigã guñagũ Goãmũpũre guñabeami. Eropigũ niyeru dihtare gamegũ árĩgũ Goãmũre mucubiricũ iibeami. Goãmũ sãre niyeru sãre peñere gametarimaja masiya mara mũare, arĩ werepũ Jesu.

Goãmũ ãgũ porãre ãhadibumi, arĩ wereñumi Jesu

Lc 12.22-31

²⁵ Eropigũ erãre werenemopũ:

—Eropigũ mũare ire arĩgũ iiaa. Mũa árĩricũre mũa barire, ihririre, suhri sãre wũaro guñaricũbircãque. Mũa deyoro moagũ bari dihtare bamorãre, suhri sañamorã dihtare Goãmũ iibiripũ mũare. Mũa iri dihtare

guñacũ gamebeami. ²⁶ Mirimagũ porãre Goãmũ ĩgu ĩhadiburire masique mũa. Erã poeri moorã áhrima. Eropiro erã bari dihburì wiri erãre mara. Mari Pagũpũ erãre erã baburire ohomi. Mirimagũ porã tauro mũapũre mahimi Goãmũ. Eropigu mũa sãre ĩhadibugũcumi ĩgu. ²⁷ Wũaro mũa pepiri mera iri mũare pagarã wacũ iibea. Eropiro mũa wũaro pepiri duhpiburi árĩbea.

²⁸ “¿Eropirã duhpirã mũa suhri sañaburire wũaro guña bujawere pepicãri? Nũgu maja gori iri gorire pepique. Iri gori ne iiro mariro õari goricũa. Iri gori õari suhri iro dopa õari gori dehyoaa. ²⁹ Salomo opũ mũrũ õari suhri opagũ ĩgu árĩquerecũ ta iri goripũ ĩgu ya suhri tauro õari gori áhrea. ³⁰ Iri gorire õari gori iimi Goãmũpũ. Iri gori bajamenurigã árĩra pũhrũ ñaidija pehrea wahaa. Mero áhri, gajinũ peamegue soe cóãcãma. Iri eropa mata pehrequerecũ ta iri gori iri õari gori árĩcũ iimi Goãmũ. Eropigu Goãmũ iri gorire ĩgu õari gori ĩgu iidiro tauro mũa sãre õaro iigũcumi. Suhrire ogũcumi. Goãmũre daberogã umupeoa mũa. ³¹ Eropirã mũa baburire, mũa ihriburire, mũa suhri sañaburire wũaro guñabiricãque. ³² Goãmũre masibirãpũ irire eropa amanigucãma. Mari Pagũ mũmaro majagũ árĩpehleri mũa gamerire masimi. ĩgu eropa masicũ mũa ya árĩburire wũaro guñabiricãque. ³³ Goãmũ mũa Opũ ĩgu árĩborore gamemũhtaque mũa. Mũa eropa iira pũhrũ Goãmũpũ mũa gameri duhyacũ ogũcumi. ³⁴ Eropirã ñamigãre mũa dohpa warocuri arĩ wũaro bujawere ne pepibiricãque.

Dohpagãre mua ñero tariboro árituhaa. Eropirã dohpagã maja dihtare pepique. Gajinũ majare wũaro bujawere pepinemobiricãque. Goãmũpũ mũare itamugũcumi, arĩ werepũ Jesu.

7

Gajirãre “Ñerã ãhrima,” arĩbiricãque, arĩ wereñumi Jesu

Lc 6.37-38, 41-42

¹ Eropigũ ïgũ erãre werenemopũ:

—Gajirãre “Ñerã ãhrima,” arĩ erã iirare werewũabiricãque mua. Mua eropa arĩ werewũabiricũ Goãmũ mua sãre “Ñerã ãhrima,” arĩsome. ² Gajirãre “Õaro iibeama,” mua arĩ pepidiro dopa ta Goãmũpũ mua sãre eropa ta arĩ ïagũcumi. Mua gajirãre beyero dopa Goãmũpũ mua sãre eropa ta beyegũcumi. ³ Mari werenigui queori mera buhecũ õpa iirã ãhraa mua. Mua acaweregũ ïgũ cuirugue miri pogañegã mehñajacũ iri pogañegãre õaro ïhaa mua. Mua ya cuiripũre wũarimiji áriquerẽcũ ta irimijire ne pepibea mua. Eropirã gajigure miri pogañegãre mua ïaro dopa ta mua acaweregũ ïgũ ñero iiripũre õaro ïhaa mua. Mua basi turaro ñerire iiquererã ta irire eropa pepicãa mua. ¿Dohpa áriõronore eropa ãhriri mua? ⁴ Õpa arĩ wereniguia mua acawererãre: “Acaweregũ, ñerire iigũ iica mũhũ. Eropigũ irire duhucãque,” arĩ wereniguia mua. Eropa ïgũre ñerire iidorebiriquererã mua sã ñerire duhubea. ¿Duhpirã irire ñerire iinirã áriquererã ta irire pee masibeari mua? ⁵ Eropa

iirã masa erã pũrupũre ñero iicorerã ãhraa mũa. Mũa ñero iiripũre duhumũhtaque. Mũa eropa iira pũhrũ mũa acawererãre “Mũa ñero iirire duhucãque,” arĩ weremasia mũa.

⁶ Diayea iro dopa árĩrãre ñetariarãre Goãmũ ya õatariarire erã umupeobiririre werebiricãque erãre. “Erãgue ñero wereya ñero arĩri,” arĩrã werebiricãque erãre, arĩ werepũ Jesu.

Mari Pagũre mari serẽrĩre wereñumi Jesu

Lc 11.9-13; 6.31

⁷ Eropĩgu ãgu erãre werenemopũ:

—Goãmũre mari Pagũre serẽque mũa. Mũa eropa serẽrã mũa aĩrãca. Mũa serẽrĩre bocarãca. Goãmũre eropa serẽniguicãque mũa. Mũa eropa iicũ ãgu mũare ogũcumĩ.

⁸ Árĩpehrerã Goãmũre serẽrã aĩrãcoma. Eropirã erã serẽrare bocarãcoma. Eropĩgu árĩpehrerã Goãmũre eropa serẽniguicãrãre ãgu erãre ogũcumĩ.

⁹ “¿Mũa porã barire mũare serẽcũ utãyepũre obocuri mũa erãre? Obiriboya. ¹⁰ ¿Mũa porã waire mũare serẽcũ añapũre obocuri mũa erãre? Obiriboya mũa. ¹¹ Mũa ñerã árĩquererã ta mũa porãre õarire omasia mũa. Eropĩgu mari Pagũ mũa tauro õarire ohomi mũare ãgu porãre ãgũre mũa serẽrĩre.

¹² “Gajirã mũare õaro iicũ gahmea mũa. Erãre mũa õaro iicũ gamero dopa ta õaro iique erã sãre. Erã õaro iibiriquerecũ ta mũapũ erãre õaro iique. Eropa ta iidorea Moise dorerigue, Goãmũ yare weremũhtanirã erã gojarague sã, arĩ werepũ Jesu.

Miri disiporogã queorire wereñumi Jesu

Lc 13.24

¹³ Eropigũ ãgũ queorire werenemopũ erãre õpa arãgũ:

—Goãmũ pohrogue wadiarã ãgũ yare iiro gahmea mũare. Eropirã ãgũ yare eropa iimaabiricãro gahmea. Miri disiporogãgue mũa wadiacũ diasa ãhraa. Eropiro diasa ãhraa Goãmũ pohrogue mũa wadiacũ. Peamegue masa erã wacũ diasabeaa. Wũari disiporogue mari ñajacũ diasabeaa. Iri disiporogue ta masa erã ñajaboro dopa ta peamegue masa erã wacũ diasabeaa. Eropirã masa bajarã erogue warã iima. ¹⁴ Goãmũ pohrogue wadiacũ diasa ãhraa. Bajamerãgã masa erogue warãcoma. Erogue warã mũari nũcũ Goãmũ mera árĩniguirãcoma, arĩ werepũ Jesu.

Yucũgũ dũcare masirã dipagũ sãre masiro dopa ta masa erã iirire ãarã erã árĩricũre masia mari, arĩ wereñumi Jesu

Lc 6.43-44

¹⁵ Eropigũ ãgũ werenemopũ erãre:

—Õaro pee masique. “Goãmũ yare weremũhtarã ãhraa,” arĩ gũyarãre peebiricãque mũa. Erã õarire iirã iro dopa aririma mũa pohrogue. Erã pepirigue ñerã ãhrima erã. ¹⁶ Erã ñero iicũ ãarã ñerã erã árĩcũ masirãca mũa. Erã õaro iicũ ãarã, õarã erã árĩcũ masirãca mũa. Aña poragũ dipatõire dũcacũbeaa. Poracũdigũ sã higuera dipure dũcacũbeaa. ¹⁷ Õadigũ yucũgũ õarire dũcacũ. Ñedigũpũ ñerire dũcacũ. ¹⁸ Yucũgũ õadigũ ñerire ne dũcacũmasibirica. Eropiro ñedigũ sã õarire

ducacumasibirica. ¹⁹ Ōarire ducacubiriri yucure pa cóacã, peamegue soecãma. Eropa ta iigucumi Goãmũ ĩgu gamerire iibirãre. ²⁰ Eropirã “Goãmũ yare weremũhtarã ãhraa,” arĩrã erã guyacũ õpa masirãca. Erã iiricũre ĩaque. Erã õarire iirã árĩcũ ĩha “Goãmũ ya wereniguirã ta ãhrima,” arĩ ĩha masirãca. Erã ñerire iirã árĩcũ ĩha “Goãmũ ya wereniguirã árĩbeama. Eropirã gũyarã ãhrima,” arĩ ĩha masirãca, arĩ werepũ Jesu.

“Mũare ne masibea,” arĩgũca yũhũ bajarã masare, arĩ wereñumi Jesu

Lc 13.25-27

²¹ Eropigũ ĩgu erãre werenemopũ:

—Bajarã yure “Yũ tĩgu,” arĩrã árĩquererã ta umaro majagu Goãmũ ĩgu árĩroguere wasome erã. Yũ Pagũ umaro majagu ĩgu gamerire iirã dihta ĩgu opũ árĩroguere warãcoma. ²² Pehrerinũ árĩcũ bajarã masa õpa arĩrãcoma yure: “Gũa tĩgu, mũ yare gũa buheabũ. Mũ waĩ mera pũririre, watẽare cóãbũ. Eropirã mũ turari mera baja deyoro moarire iiabũ gũa,” yure arĩrãcoma. ²³ Erã eropa arĩquerecũ õpa arĩ yũhrigũca erãre: “Mũare ne masibea. Ñerire iirã ãhraa mũa. Yũ pohro aribiricãque,” arĩgũca yũhũ erãre. Eropirã Goãmũ gamerire iique yũ pohro aridiarã, arĩ werepũ Jesu.

Pe wihi iira queorire wereñumi Jesu

Lc 6.47-49; Mr 1.22

²⁴ Eropigũ queori mera werepũ Jesu erãre buhegũ:

—Eropi árĩpehrerã i yũ wereniguirire peenirã yũ dorerire iirã, õaro pee masigu wihi iidigu iro dopa ãhrima erã. Īgu ũhcãri goberire seha, wihire nugunũgapũ. ²⁵ Īgu wihire ĩgu tuhajara pũhrũ deco bũrigã ahri, dia miritaria wayoro. Miruñe bũrigã weãyoro. Eropa waquerecũ ta iri wihi ũhcãro ĩgu nugura wihi árĩro ne mihrua dijabiriyoro. ²⁶ Eropirã árĩpehrerã yũ wereniguirire peenirã árĩquererã ta yũ dorerire iibirãpũ pee masibigu ĩgu wihi iigu iro dopa ãhrima. Īgupũ ĩgu wihire dia tũro maja imiporo weca nugu, õaro iibiripũ. ²⁷ Īgu wihire tuhajara pũhrũ, deco bũrigã ahri, dia miritaria waha, miruñe bũrigã weãyoro. Eropa weãro iri wihire weã mehpicãyoro, arĩ werepũ Jesu.

²⁸⁻²⁹ Īgu eropa arĩ buhecũ peerã, peemaria wañorã masa. “Īgu marire opũ ĩgu buhero dopa ta buhemi ĩgu. Marire buherã iro dopa buhebeamĩ,” arĩ pepiñorã erã.

8

Jesu camĩ boagũre õagũ wacũ iĩñumi

Mr 1.40-45; Lc 5.12-16

¹ Jesu utãgũgue buhe doadigu dijaa warũ. Īgu dijacũ ĩarã masa bajarã ĩgũre nurũsiañorã. ² Ero ĩgu wadiro yujugũ camĩ boagũ mague ĩgũre nurũsiaja eja, mereja, ĩgũre serẽpũ.

—Gũa tĩgu, mũhũ yũre õagũ iidiagũ iique, arĩpũ.

³ Īgu eroparĩcũ peegũ ĩgu mojoto mera Jesu ĩgũre mohmeripũ.

—Áu, mure òagu wacũ iiaa, arĩpũ Jesu ìgure.
Ìgu eroparĩcũ ta iri camì boara yarima wayoro. ⁴ Eropa iituhaja Jesu ìgure arĩpũ daja:

—Yũhũ mure òpa iirare ne gajirãre werebiricãque. Mũ ya ðupure òarare pahire ìhmugũ waque, “Òaro àhrimi,” arĩdoregũ. Tuhajanugu Moise dorerire Goãmũ ìgu apidiro dopa ta iique. Eropigu Goãmũ ya wihigue mirimagure asũ wahgã apique mũ dore tarirare masa árĩpehrerã erã masimaja òaro, arĩpũ Jesu.

Surara opũ ìgu pohro majagu dorecũcũ Jesu òagu iĩnumi ìgure

Lc 7.1-10

⁵ Ero pũhrũ Jesu Capernaum waĩcũri macague ìgu ejacũ surara opũ ìgu pohro eja, ìgure turaro òpa arĩ serẽpũ:

⁶ —Gũa ògu, yũ pohro majagu ne bũhari mera dorecũgũ wamasibirinijagu, ìgure bũrigã pũricũ pepigu yaha wihigue oyacumi ìgu, arĩpũ ìgu Jesure.

⁷ Ìgu eroparĩcũ pee:

—Áu, arĩ, ìgure ìgu dorecũrìre taugu wagura, arĩpũ Jesu.

Ìgu eroparĩcũ òpa arĩpũ surara opũ:

⁸⁻⁹ —Opũ, òaroca. Aribita. Ñegũ àhraa yũhũ. Yaha wihire mure ñajaridorebuno árĩbeaa yũhũ. Yuju diaye ta mũ turari mera dorebeoque. Mũ eropa iicũ yũ pohro majagu òagu wagucumi. Yũre yũ weca árĩrã gajirã oparã dorema. Yũ sã surarapũre dorea. Yujugure “Waque,” yũ arĩcũ ìgu wahami. Gajigure “Arique,” yũ arĩcũ ahrimi. Yũ pohro majagure

“Ire iique,” yu arĩcũ irire iimi. Eropigu mu ĩgure mu dorero dopa ta ĩgu dorecũgu tarigucumi, arĩpu ĩgu.

¹⁰ Jesu ĩgu eroparĩcũ pee uca wa bajarã masa ĩgu mera nurusiarãre õpa arĩpu:

—Diaye ta mware arĩgu iiaa. Ihĩ surara opu Israe masu árĩbiriqeregu Goãmure burigã umupeomi. ĩgu pohro majagure yu õagu wacũ iiburire masituhami. Ne Israe masare ihĩ iro dopa umupeorãre ĩanibea. ¹¹ Mware arĩgu iiaa. Bajarã ihĩ iro dopa árĩrã árĩpehrero majarã umaro majagu ĩgu opu árĩrogue eja, erogue árĩrã mera barãcoma. Mwa ñecu sumarã mura Abrahã, Isaa, Jacobo mera barãcoma erã. ¹² Masa gajirãpu “Opu ĩgu árĩrogue wamorã ãhraa guã,” erã arĩquerecũ ta ñerogue naitiarogue cóãgãgucumi erãre. Erogue ĩgu cóãnirã burigã ore, bujawereri mera erã gucurire cũridihurãcoma, arĩ werepu Jesu.

¹³ Irire eropa arĩtuhaja surara opure arĩpu:

—Dujaaque mu ya wihigue. Mu pohro majagu tarigucumi. “Diaye ta tarigucumi,” arĩ mu pepidiro dopa ta tarigucumi, arĩpu Jesu.

Ĩgu eroparĩcũ ta ĩgu pohro majagu pu õha waru.

Pedro muñecore dorecũgore tauñumi Jesu

Mr 1.29-31; Lc 4.38-39

¹⁴ Pũhrũ Jesu Pedro ya wihigue eja, Pedro muñeco dorecũcũ ĩapu ĩgu. Nimacuri arĩcũ oyapo igo. ¹⁵ Igo eropa dorecũcũ ĩanijagu igo mojtore mohmeripu. ĩgu eropa mohmericũ

ta nimacuri taria wayoro. Taricũ pepigo igopu wahgã, erãre barire ejopo.

Jesu bajarã dorecurãre tauñumi

Mr 1.32-34; Lc 4.40-41

¹⁶ Eropi ñamicague bajarã watëa ñajasünirãre masa aĩ ejañorã Jesu pohrogue. Erã eropa aĩ ejacũ ñagũ mata ñgu watëare cóacũ masa õha wañorã. Eropigu árĩpehrerãre dorecurãre erã aĩ ejanirãre taupehocãpu Jesu. ¹⁷ Eropa ta iipu ñgu iribojegue majagũ Goãmu yare weremuhtadigu Isaia ñgu arĩdiro dopa ta. Õpa arĩ gojañumi: “Mari dorecurire taucãmi ñgu. Marire pũririre cohãmi ñgu,” arĩ gojañumi Isaia Jesu ariboro coregue.

Yujurãyeri Jesu mera majarã árĩdiariñuma

Lc 9.57-62

¹⁸ Jesu masa bajarã ñgu pohro árĩcũ ñagũ,
—Wuaria gajipu masegue ina taribujarã, arĩpu ñgu buherãre. ¹⁹ Erã taribujaboro core judio masare buhegu Jesu pohrogue eja, õpa arĩpu:

—Buhegu, mu mera wadiaa noho mu waro, arĩpu.

²⁰ Jesu õpa arĩ yuhripu:

—Yu mera árĩcũ diasaa ahraa. Nugu majarã diayea erã carĩburi toreri opama. Mirimagu porã sã erã ya suhri opama. Yũpũre Goãmu ñgu obeodigũpũre ne yaha wihi mara. Eropirã yu mera árĩrã ñero tarirãca mu, arĩ yuhripu Jesu.

²¹ Eropi gajigu Jesu buhegu õpa arĩpu:

—Gua opu, yu pagu ñgu sĩricũ yaatuhajagu mu mera wagura, arĩpu ñgu Jesure.

22 Jesu yáhrípũ:

—Yũre gamebirã sîrinirã iro dopa ta áhrima. Erãpũ sîrinirãre yaaporo. Eropígũ mupũ yũ mera majagũ árĩbu arĩque dohparagã, arĩpũ ïgũ.

Jesu miruñere yusudoreñumi

Mr 4.35-41; Lc 8.22-25

23 Eropa arĩtuhaja dohodirugue ñajapũ. Eropirã ïgũ buherã sã ïgũ mera waha ñajañorã.

24 Ero erã taribujarisubu iriyague miruñe burigã ariyoro. Eropiro pãgúri dohodirure miucãriyoro. Eropa miruñe weãquerecũ ta Jesupũ carĩgũ iipũ. 25 Eropa wacũ ïarã erã ïgũre wahgũñorã. Wahgũ õpa arĩñorã:

—Opũ, mirimorã iica mari. Miruñere tauque, arĩñorã.

26 Erã eroparĩcũ Jesu yáhrípũ:

—¿Duhpirã güimaacãri mua? Yũre merogã umupeorã áhraa mua, arĩpũ Jesu erãre.

Eropa arĩgũ ta wahgãnugaja miruñere pãgúri sãre “Yusũque,” arĩpũ. ïgũ eroparĩcũ miruñe, pãgúri sã yusudijapehrea wayoro. 27 ïgũ eropa iicũ ïha uca, õpa arĩ wereniguiñorã erã basi.

—¿Ñehmãno masũ áhriri ihĩ? I miruñe, pãgúri sã yáhrisũgũ áhrimi, arĩñorã erã.

Watẽa ñajasũnirãre tauñumi Jesu

Mr 5.1-20; Lc 8.26-39

28 Erãre eropa wara pãhrũ taribujaja, Gerasa majarã ya yebague ejapũ. Eroque erã ejacũ perã uma Jesure bocatĩriñorã. Masa gobi-eri watopegue árĩnirã árĩñorã. Erã watẽa ñajasũnirã árĩrã gorowererã gũhyarã árĩñorã.

Eropirã erogue masa ne wabiriñorã. ²⁹ Ìgure bocatĩri òpa arĩ gaguiniguiñorã:

—¿Mũhũ Goãmũ magũ duhpibu ahriri mũhũ gua pohroguere? ¿Guare Goãmũ dorero ejabiri-querecũ ta dipuwaja moagu ahriri mũhũ? arĩ gaguiniguiñorã erã watẽa mera.

³⁰ Ero pohro bajarã yesea ahma barã iĩñorã.

³¹ Erãre ïanijarã, watẽapũ òpa arĩ burigã serẽñorã Jesure:

—Guare oã ùmare cóãgu soã yesea pohrogue wadoreque guare. Erã mera guare áridoreque, arĩ serẽñorã erã Jesure.

³² —Áũ, waque, arĩpũ Jesu.

Ìgu eroparĩcũ watẽa perã masa mera árĩnirã waha, yesea pohrogue ejañorã. Erãre ñajacũ ta yesea gorowere, dipaturugue oma buha, wũariyague yuriñaja yuhria, miri sĩripehrea wañorã.

³³ Erã eropa wacũ ïarã yeseare ïhadiburãpũ gũi, omagã wañorã. Macague eja yesea erã mirirare weresiripehocãñorã erã. Watẽa erã ñajasũnirãre Jesu ïgu cóãra sãre werepehocãñorã erã. ³⁴ Erã eropa weresirira pũhrũ iri maca majarã árĩpehrerã Jesure ïarã ejañorã. Eropirã ïgure ïara pũhrũ turaro mera wiri-adoreñorã ïgure erã ya yebare.

9

*Dũpũ bũhadigũre òagu wacũ iĩñumi Jesu
Mr 2.1-12; Lc 5.17-26*

¹ Erã eropa wadorera pũhrũ Jesu dohodirugue ñaja, wũariyague taribujaa, ïgu ya macague

ejapu. ² Erogue gajirã dupu buhadigure pũgu mera coã aĩ wahgã erañorã Jesu pohro. “Jesu ïre ïgu dorecãrire taricũ iigucumi,” arĩ pepiñorã erã. Erã eropa arĩ pepicũ masigu Jesu dorecũgure õpa arĩpu:

—Mucubirique muhu. Mu ñero iirare cóãtuhabu yuhu, arĩpu ïgu.

³ ïgu eroparicũ peerã yujurãyeri masare buherã õpa arĩ pepiriñorã erã basi: “Ihĩ eropa arĩ ïgu wereniguirĩ mera Goãmure ñero arĩgu iimi,” arĩ pepiñorã erã buherã. ⁴ Erã eropa arĩ pepicũ masigu, õpa arĩpu Jesupu:

—¿Duhpirã eropa arĩ ñero pepiri mua? ⁵ “Mu ñero iirare cóãbu,” yu aricũ “Guyagu ahrimi,” arãa mua masibiriquererã ta. ïgure “Wahgãnugajaque. Curique,” yu aricũ yu arĩra diaye arĩri aricũ mata mua ïha masirãca. ⁶ Yuhu masu Goãmũ ïgu obeodigu i yeba majarã erã ñero iirire cóãmasia yuhu. Mua ire masiborore õpa ta ïgu wahgãnugacũ iigura, arĩpu Jesu.

Eropa arĩtuhaja dupu buhadigure õpa arĩpu:

—Wahgãnugajaque. Mu pũgure aĩ, mu ya wihigue dujaaque, arĩpu ïgure.

⁷ ïgu eroparicũ ta peegu dupu buhadigu wahgãnugaja, ïgu ya wihigue dujaa wapu. ⁸ Masa ïgu eropa wacũ ïarã guiñorã. Eropirã Jesure Goãmũ ïgu turarire opacũ ïarã Goãmure umupeo, õaro wereniguiñorã.

Jesu Mateore sihuñumi

Mr 2.13-17; Lc 5.27-32

⁹ Erã eropa iira puhru Jesu erogue arĩdigu wiria, yure Mateore bocatĩrimi. Oparã ya

árĩburire masare wajasea coregũ árĩribũ. Eropigũ irisubure yũ mohmeri taribugue doabũ. Ero yũ doacũ ĩagũ, õpa arĩmi yũre:

—Yũ mera majagũ árĩbu arique, arĩmi yũre Jesu.

Īgũ eroparĩcũ pee, wahgãnuğaja ĩgũ mera wabũ.

¹⁰ Pũhrũ yaha wihigue Jesu sã barã erama. Bajarã wajasea corerã “ñero iirã” erã arĩrã gũa mera ta bama. ¹¹ Erã mera gũa bacũ ĩarã, fariseo masa Jesu buherãre õpa arĩma:

—¿Duhpigũ mũare buhegũ wajasea corerã ñero iirã mera bahari? arĩma erã gũare ĩgũ buherãre.

¹²⁻¹³ Erã eroparĩcũ peegũ Jesupũ õpa queori mera yũhrimi:

—Dorecũbirã duhturure amabeama. Dorecũrã dihta duhturure ahmama. Dorecũrã duhturu amaro dopa ta “Ñerã ãhraa,” arĩrã yũre amarãcoma. Eropigũ “Ñerã ãhraa,” arĩrã dihtare erã ñero iirare bũjaweredore õaripũre gohrotocũ iigũ aribũ yũhũ. Erã basi “Õarã ãhraa gũa,” arĩ pepirãre itamugũ aribiribũ. Goãmũ ĩgũ arĩrãre erã arĩ gojarare masique mũa. “Waimũrãre wejẽ soemujurã yũre eropa umupeocũ ne gamebeaa. Gajirãre mũa mojomoro ĩacũpũre gahmea,” arĩmi Goãmũ, arĩ gojañumi. I eropa arĩrãre masique mũa. Irãre õaro buhenemorã waque, arĩmi Jesu fariseo masare.

*Ba duhurire serẽpiñuma Ñũ buherã Jesure
Mr 2.18-22; Lc 5.33-39*

14 Puhru Ñu waĩyegu ĩgu buherã gua pohro eja Jesure serẽpima:

—Gua Ñu buherãpũ bajasuburi Goãmũ ya árĩburire iirã ba duhua. Fariseo masa sã eropa ta ba duhuma. ¿Duhpirã mũ buherãpũ ba duhubeari? arĩma erã Jesure.

15 Jesu erãre õpa arĩ yũhrimi:

—Õpa ãhraa iri: Mojoto diridigu ĩgu bosenu iicũ ĩgu mera majarã bujawererã ba duhurã árĩbeama. ĩgu mera árĩrã mucubiri barã iima. Eropa ta yũ buherã sã yũ mera árĩrã ba duhumasibeama. Yujunũ yũre Goãmũ aĩcãgũcumĩ. Eropa ĩgu yũre aĩra puhru yũ buherã mera árĩsome yũhũ. Irisubugue ta yũ buherã ba duhurãcoma, arĩ yũhrimi Jesu.

16 Erã iribojegue maja buheri mama buheri mera erã peñe buhemorediacũ ĩagu õpa arĩ werenemomi Jesu erãre:

—Ne mama gasiro suhri gasiro mera mũrañe suhrirore seretu masiya mara. Eropa sere-tura puhru mama gasiro mari coecũ mũra suhriro árĩro yehguea wa daja, tara gameneo, wũatariaro yehgueacũ iiaa. Eropa ta mũra buheri mama buheri mera wapi moa buhebiricãro gahmea. 17 Eropirã ne ĩgui deco imisĩri deco waibũgu gasiro ajuro mũra ajuro mera diyebiricãro gahmea. Eropiicũ ĩgui deco imisĩri pahmura puhru mũra ajurore yeguedija wahaa. Iri ajuro yehguecũ ĩgui deco sã, ajuro sã cohmoa wahaa. Eropirã ĩgui deco waibũgu gasiro mama ajuro mera diyero gahmea. Eropiicũ ĩgui deco pahmuro õaro iri ajuro sãraa. Eropa ta mama

buheri m̄ara buheri mera buhebiric̄aro gahmea, arĩ weremi Jesu er̄are.

Jairo magore ðago ii, behreri opaniguigo s̄are ðago wac̄ũ iĩñumi Jesu

Mr 5.21-43; Lc 8.40-56

¹⁸ Īgũ eropa arĩ wererisubu ḡua judio masa buheri wihi op̄u Jesu pohrogue erami. Eraa, mereja, ðpa arĩmi:

—Yũ mago neḡague s̄iria wahámo. Iгоре m̄a mojtore duhpeogũ arique. M̄a eropa iicũ masagocumo, arĩmi ĩgũ Jesure.

¹⁹ Īgũ eroparĩcũ peegũ Jesu wahḡanugaja, ĩgũ mera wami. Ḡua ĩgũ buherã sã ĩgũ mera wabũ.

²⁰ Ḡua erogue waniguicũ ero nomeo Jesu p̄ur̄p̄u eja, ĩgũ suhriro ojogorore mohmepiñamo. Doce bojori gohra ɛm̄ari n̄ucũ behreniguigo árĩpo.

²¹ Òpa arĩ pepipo igo eropa iigo: “Īgũ suhriro dihtare mohmepiñago ðago dujagoca ȳh̄h̄,” arĩ pepipo igo. Eropigo igo mohmepicũ mata igo di wirira purumujuyoro. ²² Igo eropa iicũ masigũ Jesu majinugaja, igore arĩmi:

—Mucubirique m̄h̄h̄. M̄h̄h̄ ȳare umupeori mera ðago dujaa, arĩmi ĩgũ.

Īgũ eroparĩcũ ta ðha wamo igo.

²³ Eropa iituhaja Jesu ḡua mera op̄u ya wihigue ejami s̄iridigo pohro. Ñajajagũ bajarã masa i wihigue árĩrã turaro b̄usucũ ĩami. Gajirã ñehamere orer̄are gaguiniguir̄are ĩami. Gajirã igoḡare yaaboro core tarisu iro dopa árĩrire purir̄are ĩami. ²⁴ Erã eropa iicũ ĩagũ masare ðpa arĩmi:

—Wiriaque m̄ua. S̄iribeamo igo. Carĩgo iimo, arĩmi erãre.

Ĩgu eroparĩcũ peerã, “Eroparĩcãgu iimi ihĩ,” arĩrã masa ãayema ĩgure. ²⁵ ĩgure erãre disiporogue wiupehocãmi. Tuhajanugu s̄iridigo pohrogue eja, igo mojtore ñeap̄u. ĩgu eropa ñeañacũ ta masa bejaja, wahgãnugajapo igo. ²⁶ ĩgu eropa iirare peerã, ero majarã masa árĩpehrerã masa werewñañorã.

Perã cuiiri ĩhajabirãre ĩacũ iĩnumi Jesu

²⁷ Ero árĩnirã guã Jesu mera wacũ, perã cuiiri ĩhajabirã ĩgure piyu n̄rusiama:

—Op̄u Davi pãrami masare taugu, guare mojomoro ĩaque m̄uh̄u, arĩ gaguiniguima erã.

²⁸ Erã eroparĩcũ Jesu gaji wihigue ñajami. ĩgu eropa ñajacũ masirã cuiiri ĩhajabirã ĩgu pohrogue ñaja wama. Erã eropa ñajacũ ĩagu ĩgure erãre serẽpimi:

—¿Marire ĩacũ iigucumi ĩgu, arĩ pepiri m̄ua yure? arĩmi ĩgu.

—Op̄u, eropa ta arĩ pepia guã, arĩ yuhrima erã.

²⁹ Erã eropa yuhricũ ta erã cuirire ñapeomi. Ñapeogu, õpa arĩmi:

—Yure “Eropa iigucumi,” m̄ua arĩ pepidiro dopa ta eropa ta iigura, arĩmi Jesu.

³⁰ ĩgu eroparĩcũ ta erã cuiiri õha wab̄u. Eropi Jesu õpa arĩmi erãre:

—I yu õpa iirare gajirãre ne werebircãque, arĩrimi Jesu.

³¹ Īḡu eropa arīquerecũ ta waha, i yeba majarãre weresirinirã árĩma ĩḡu eropa iirare erã.

Wereniguimasibigũre wereniguicũ iĩñumi Jesu

³² Iri wihire erã cuirĩ õha wanirã wiriarisubu gohra yujugũ wereniguimasibigũre aĩḡarĩma Jesu pohro masa. Watĩ ĩḡure ñajasũdigũ ĩḡure wereniguimasibiricũ iidi árĩmi. ³³ Erã aĩ ejacũ ĩagũ watĩre Jesu cóãmi. ĩḡu eropa watĩre cóãcũ wereniguimasibiridigũpũ wereniguia wami. ĩḡu eropa iicũ ĩarã árĩpehrerã ĩhamaria wama.

—Ne i yeba Israe yebaguere õpa iirãre ĩabirimurabũ mari, arĩ wereniguima masa erã basi.

³⁴ Fariseo masa gajiropa arĩ wereniguima:

—Watẽa opũ ĩḡu turari mera watẽare cohãmi ihĩ, arĩ wereniguima erã.

Masare mojomoro ĩañumi Jesu

³⁵ Eropi árĩpehreri macari ero árĩri macarire, paga macari sãre buhe curigũ wami Jesu gũa mera. Őari buherire erã buheri wirigue buhegũ wami ĩḡu. Eropigũ Goãmũ ĩḡu opũ árĩborore weremi. Árĩpehreri dorecũri sãre ero majarãre taumi ĩḡu. ³⁶ Erã masa bajarã ñero tarirã, itamuri moorã, oveja dibuya marirã iro dopa erã árĩcũ ĩapũ Jesu erãre. Eropa ĩagũ Jesu erãre mojomoro ĩami. ³⁷ Eropigũ õpa arĩmi ĩḡu gũare ĩḡu buherãre:

—Ojodũca baja iri buḡatuhajacũ baja árĩcũ mohmeri wũaro ãhraa. Mohmeri masapũ bajamerãḡã ãhrima. Eropa ta õari buherire peemorã bajarã árĩcũ wũaro ãhraa mari

mohmeri. Iri eropa árĩquerecũ ta mari masare buhemorã bajamerãgã ãhraa. ³⁸ Eropirã õari buherire buhemorãre gajirãre ĩgũ obeomorãre serẽque Goãmũre mũa, arĩmi Jesu gũare.

10

Jesu doce gohra beyeñumi ĩgũ buhedoregũ obeomorãre

Mr 3.13-19; Lc 6.12-16

¹ Pũhrũ doce gũare ĩgũ buherãre Jesu sihubeo, turarire omi gũare. Watẽare gũa cóãmasiburire, árĩpehreri dorere gũa taumasiburire omi gũare.

² Õpa waĩcũrã árĩbũ gũa Jesu ĩgũ apinirã: Simo árĩmi. ĩgũre ta Pedro arĩ piyumi Jesu. Simo pagũ magũ Andre árĩmi. Santiago ĩgũ pagũ magũ Ñu mera árĩmi. Erã pagũ Zebedeo waĩcũmi. ³ Felipe, Bartolomé, Toma, yũhũ Mateo árĩbũ gũa. Yũpũ oparã ya árĩburire masare wajaseabasa coredigũ árĩribũ. Gũa mera gajigũ Santiago árĩmi. ĩgũ Alfeo magũ árĩmi. Eropigũ Lebéo sã árĩmi. ĩgũpũ Tadeo erã arĩ piyudigũ árĩmi ĩgũ. ⁴ Simo celote ya curu majagũ, Juda Iscariote sã árĩma. Judapũ Jesure ĩhaturirãre ĩhmubu árĩmi.

Jesu ĩgũ buherãre buhedoregũ obeoñumi

Mr 6.7-13; Lc 9.1-6

⁵ Eropi gũare ĩgũ buherãre docere obeogũ, “Õpa iiqũe,” arĩ wereseremi gũare:

—Judio masa árĩbirã pohroguere wabiricãque. Ne Samaria yeba maja macarigue sãre wabiricãque. ⁶ Israe yeba majarã pohroguẽpũre waque. Goãmũre masibirã ãhrima erã.

7 “Umáro majagu opu árĭboro merogã duhyaa,” arĭ buheque erãre. 8 Eropirã cami boarãre, gaji baja gajiropa árĭri dore oparã sãre ðarã wacũ iique. Sĭrinirãre masuque. Watẽa ñajasũnirãre cohã wiuque erã watẽare. Mũare iri turarire ogu iiaa. Eropirã mũa sã yu eropa odiro dopa ta masare wajasearo mariro ðarã wacũ eropa iicãque.

9 “Mũa warã ne niyerure aĭbircãque. 10 Ne mũa ajure, ne peñe camisare, ne peba zapaturi sãre aĭgãbircãque. Mũa buheroguere ero majarãpu mũare barire oporo.

11 “Iri macariguere ejarã, mũa carĭborore masa ðaro umupeogu pohroque amaque. Eropirã ĩgu ya wihi ta dujanique. Ne warãque wiriaque iri wihire. 12 Eropirã wihigue ñajarã “Åhriri,” arĭque iri wihi majarãre. 13 Mũare erã gamecũ, “Goãmũ mera ðaro árĭque mũa,” arĭque erãre. Mũare erã gamebircũ, “Goãmũ mera ðaro árĭque,” mũa arĭbircãque erãre. 14 Eropirã mũare erã gamebircũ, erã mũa buherire peediabircũ ĩarã iri wihire wiria waque. Eropa wiriarã, guburi maja nicure moje siripique erã ĩaro, erã ya dipuwajare ĩhmumorã. Iri maca majarã mũare gamebircũ eropa ta iique erã sãre. 15 Diaye ta mũare arĭgu tiiaa. I mũũ pehrecũguere Sodoma majarã Gomorra majarã mũa bũrigã dipuwajacũrãcoma. Erã eropa dipuwajacũro tauro mũare gamebirãpu dipuwajacũrãcoma. arĭ weremi Jesu guare.

Jesu yarãre gajirã erã ñero iiborore wereñumi Jesu

Eropa arĩtuha õpa arĩnemomi guare ĩgu buherãre:

¹⁶ —Yure peeque mua. Oveja iro dopa árĩrãre mua yea guarã iro dopa ta ñerã árĩrã watopegue obeogu iiaa. Eropirã muaõaro pee masirã árĩque. Eropirã gariboro mariro õaro árĩque erã mera. ¹⁷ Õaro iique mua. Masa mua erã oparãre orãcoma mua dipuwaja moadorerã. Erã buheri wirigue sãre parãcoma mua. ¹⁸ Eropirã mua yaharã mua árĩri dipuwaja macari majarã oparã pohrogue erã tauro oparã pohrogue sãre aĩgãrãcoma mua dipuwaja moadoremorã. Eropirã mua erogue erã aĩgãcũ judio masa árĩbirã oparã sãre õari buherire wererãca mua. ¹⁹⁻²⁰ Mua oparã pohrogue erã aĩgãcũ erãre mua wereniguiburire wãaro pepibircãque. Mua erã serẽpicũ ta mua erãre yũhriburire masirãca Goãmũ mera. Eropa masirã mua irire mua gamero wereniguisme. Goãmũ mari Pagũ ĩgu Espĩritu Santo mera mua wereniguicũ iigũcumi.

²¹ “Irisubure erã tĩrã erã pagũ porã Jesu yarã árĩcũ ĩha wejẽdore wiarãcoma oparãre. Erã pagũ sumarã erã porã Jesu yarã erã árĩcũ ĩha wejẽdore wiarãcoma oparãre. Erã porãpũ erã pagũ sumarã erã Jesu yarã erã árĩcũ ĩha wejẽdore wiarãcoma oparãre. ²² Eropirã masa árĩpehlerã yure mua umupeora dipuwaja ĩhaturirãcoma mua. Erã mua erã ñero iiquerecũ ta mua erã ñero iirare yujuro bojerã yure duhubiricũ Goãmũ mua taugũcumi. Eropigu ĩgu pohrogue mua opagũcumi. ²³ Yuju maca mua erã ñero iicũ gaji macague duhri

wahgãque. Diaye ta mware arĩgu tiaa. Israe yeba árĩri macarire mua buhepehoboro core, yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu i yebague dujarigũra.

²⁴ “Buherã erãre buhegure masi taribeama. Eropigu pohro majagu sã ĩgu opu weca árĩbeami. ²⁵ Yujugu buhegure ĩgure weredigu iro dopa dujaro gahmemi ĩgu. Pohro majagu sãre ĩgu opu iro dopa ta dujami. Mũapũ yũ buherã ãhraa. Eropirã yũre iidiro dopa ta mua sãre iirãcoma. Eropirã yũre “Watĩ Beelzebú ãhrimi,” arĩ weresãrã, mua sãre yaharãre ñero arĩ wereniguirãcoma erã, arĩ weremi Jesu gware.

*¿Nihinore güicũ õhari? arĩ wereñumi Jesu
Lc 12.2-7*

²⁶ Eropa arĩra pũhrũ Jesu õpa arĩnemomi gware:

—Eropirã mware erã ñero iidiarãre güibiricãque. Masa erã yayasãrare pũhrũ gajirã masirãcoma. Erã dibura sãre gajirã masirãcoma. ²⁷ Eropirã mware yayarogã yũ wererare bajarã masa watope wereturiaque mũapũ. ²⁸ Mware wejẽrã mua dupũ dihtare wejẽmasima. Mua sĩporãpũ sĩribeaa. Eropirã mware wejẽdiarãre güibiricãque. Goãmũpũre güique. ĩgu mua dupũ mua sĩporãri sãre peamegue dedeomasimi mware. Eropirã ĩgũpũre güique.

²⁹ “Perã mirua wajamarima. Erã eropa wajamariquerecũ ta Goãmũ õaro mahi ĩhadibumi erãgãre. Goãmũ dorebiricũ ne sĩribeami yujugũgã. ³⁰ Eropigu mua

poarire ne yuju poadagã dũhyaro mariro masipehomi Goãmũ. Eropa ta mũa árĩricuri sãre masipehomi Goãmũ. Eropa masigu mũare ìhadibuniguicãmi. ³¹ Miruare ìgu ìhadiburo tauro mũapũre ìhadibumi Goãmũ. Eropirã wũaro bujawere guñaricũbircãque mũa, arĩ weremi Jesu.

Jesure mũa umupeorire wereque masare, arĩ wereñumi

Lc 12.8-9

³² Eropigu gua sãre werenemomi:

—Yujugu “Jesucristo yagu ãhraa,” masare ìgu arĩ werecũ yũ sã ìgure “Yahagu ãhrimi,” arĩ weregura yũ Pagu umaro majagugure.

³³ Yujugu masare güigu “Jesucristo yagu árĩbeaa,” masare ìgu arĩ werecũ yũ sã “Yahagu árĩbeami ìgu,” arĩ weregura yũ Pagugure umaro majagugure, arĩ weremi Jesu.

Jesu yũ buhecũ masa erã basi game dũca warirãcoma, arĩ wereñumi

Lc 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Eropa arĩtuhaja õpa werenemomi masare:

—¿Dohpa arĩ pepiri mũa yũre? ¿Yũhũ masare yũ buhegu aricũ yũ buheri mera masa ìhaturisome, arĩ pepiri mũa? Eropa árĩbeaa. Masa yũ buherire peerã pe curu erã basi dũca warirãcoma. Yujurãyeri yũ buherire peerãcoma. Gajirãpũ irire gamebirã erãre ìhaturirãcoma. Eropirã yujuro mera árĩsome masa. ³⁵ Mũrã yũ buherire erã peera dipuwaja erã porã erãre ìhaturirãcoma. Mũrã nome erã yũ buherire peera dipuwaja erã porã nome

eräre ìhaturirācoma. Erā muñecosā nome yu buherire erā peera dipuwaja erā beposā nome eräre ìhaturirācoma. ³⁶ Eropirā masa erā acaw-ereräre yu buherire peecū ìarā eräre ìhaturirā árīrācoma.

³⁷ “Yure erā mahibodiro tauro erā pagu sūmarāpūre mahitarinūgarā yaharā árīsome erā. Yure erā mahiborono tauro erā porāpūre mahitarinūgarā yaharā árīsome erā. ³⁸ Eropirā crusague yu sīridiro dopa ta yaharā erā árīra waja ñero tarirācoma erā sã. Eropa ñero taridiabirā yaharā árīsome. ³⁹ Masa yure guñaro mariro erā gamero iirā peamegue warācoma erā. Yaha árīburipūre erā guñarā árīpehrerinuri Goāmū mera õaro árīniguicārācoma, arī weremi Jesu.

Mari wajataburire wereñumi Jesu

Mr 9.41

⁴⁰ Eropa arītuhaja õpa werenemomi gua sãre:

—Mũare yaharäre yujugu õaro mera bocatīrigu, yu sãre bocatīrigu iimi ĩgu. Eropigu yure õaro bocatīrigu yure obeodigu sãre bocatīrigu iimi. ⁴¹ Eropigu Goāmū yare weredigu wajatagucumi. ĩgure õaro iigucumi Goāmū. Eropigu ĩgu yahare ĩgu weregu árīcū ĩagu yujugu ĩgure õaro bocatīrigu weredigu iro dopa ta wajatagucumi ĩgu sã. Eropi gajigu õaro iidigu wajatagucumi. Eropigu ĩgu õaro iigu ĩgu árīcū ĩagu yujugu ĩgure õaro bocatīrigu õaro iidigu dopa wajatagucumi ĩgu sã. ⁴² “Jesu yagugā ta āhrimi,” mũa arī ìarā ĩgugāre itamudiarā deco

yusari mera dihta tĩaquerecũ, diaye ta mua sãre õaro iigucumi Goãmũ, arĩ weremi Jesu.

11

Ñu waĩyegũ ãgũ buherãre Jesure serẽpidoregũ obeoñumi

Lc 7.18-35

¹ Guare ãgũ buherãre ãgũ eropa arĩ werera pũhrũ ero pohro árĩri macarigue buhegũ waha wami ãgũ.

² Eropigũ Ñu peresugue árĩgũ Jesu ãgũ iiricũrire peebeopũ. Eropa peegũ Ñu ãgũ buherãre Jesure serẽpidoregũ obeopũ. ³ Eropirã gũa pohrogue eja, Jesure serẽpima erã Ñu buherã.

—Ñu õpa arĩ serẽpidoreami mure: “‘¿Yũ pũhrũ gajigũ ãgũ arigucumi,’ yũ eropa arĩdigũ ta ãhriri mũhũ? ¿O gajigure corerãcuri gũa?” arĩ serẽpi doreami Ñu, arĩma erã Jesure.

⁴ Erã eroparĩcũ peegũ Jesu yũhrimi:

—Dohpaguere mua peerare, mua ãarare Ñure wererã waque. ⁵ Õpa arĩque: “Jesu mera cuiri ãhajabirã ãhama. Curimasibirã cuhrima. Cami boanirã õarã wahama. Peejabirinirã peea wahama. Sĩrinirã masa wahama,” arĩ wereque. Eropirãmojomorocũrãre õari buherire yũ wererare wereque ãgũre. Eropa arĩ weretuhaja õpa arĩ wereque Ñure. ⁶ “Yũre peegũ ‘Diaye ta ãhraa,’ arĩgũ ãgũ mucubirigũ ãhrimi,” arãmi Jesu, arĩ, Ñure wererã waque, arĩmi Jesu.

⁷ Ñu buherã erã wara pũhrũ, Jesu Ñu árĩricũrire werenugami masa bajarãre.

—Masa marirogue Ñu pohrogue warã ero majare taare miru weãcũ ïarã ejabiribũ mũa. ⁸ Õari suhricũgũ sãre ïabiribũ mũa. Õari suhricãrã oparã ya wirigue ãhrima. ⁹ Masa marirogue ejarã Goãmũ yare weremũhtadigũpũre ïarã ejabũ mũa. Diaye ta Ñu Goãmũ yare weremũhtagũ ãhrimi. Gajirã Goãmũ yare weremũhtanirã tauro árĩgũ ãhrimi Ñupũ. ¹⁰ Iribojegue Goãmũ yare erã gojarapũ õpa arĩ wereyuyoro Ñure.

Mari Pagũ ïgũ magũre õpa arĩpũ. “Mũ core mũre wereyubure obeogũ iiaa,” arĩmi Goãmũ, arĩ gojañuma Ñure.

¹¹ Mũare diaye ta arĩgũ iiaa. Masa árĩpehrerã tauro ãhrimi Ñu waĩyegũ. Irisubure ïgũ eropa árĩquerecũ ta umaroguere Goãmũ ïgũ opũ árĩroguere árĩpehrerã docanũgagũpũ Ñu tauro árĩgũcumĩ.

¹²⁻¹³ “Ñu waĩyegũ ïgũ eraboro core Moiserẽ ïgũ apira dorerĩ mera Goãmũ marire doremi. Goãmũ ya weremũhtanirã mũra erã gojara sã eropa ta árĩribũ marire dorera. Dohpaguepũre Ñu õari buherire, Goãmũ opũ ïgũ árĩrĩre buhemi. ïgũ eropa buhecũ pee masa erã ejatuharo erã turari mera Goãmũ erã opũ árĩcũ burigã gahmema. ¹⁴ “Elia arigũcumĩ,” iribojegue erã arĩdigũ ta Ñupũ ãhrimi. “Iribojegue majarã erã arĩrare diaye ta ãhraa,” arĩdiarã Ñu ïgũ erã eropa arĩdigũ árĩcũ masirãca mũa. ¹⁵ Õaro peeque mũa ire, arĩmi Jesu.

¹⁶ Eropigũ õpa arĩnemomi masare:

—¿Múa dohpague majarã masa ñehmarano iro dopa ãhriri mua pepicũ? Múa majirã iiro dopa õpa ãhraa. Doberi duarogue bira doarã, õpa arĩ duyasoma erãgã erã basi: ¹⁷ “Múa bayaburire tarisu purirabũ gua. ¿Duhpirã mua mucubiri bayarã aribirari? Eropirã gua burigã ñehamere orerabũ. ¿Muapũ duhpirã gua mera orebirari?” arĩma duyasorã. Erã majirã arĩ duyasorã iro dopa ta iirã õpa iiaa mua dohpague majarã. ¹⁸ Ñũ waĩyegũ Goãmũ ya árĩburire ba duhugũ vinore ihribirimi. Ñgũ eropa ihribiricũ ãarã “Pee masibigũ ãhrimi,” arĩribũ mua ãgũre. ¹⁹ Yũpũ masũ Goãmũ ãgũ obeodigũ árĩgũ yũhũ baha, ihria. Yũ eropa iicũ ãarã õpa arãa mua yũpũre. “Íaque. Ihĩ wũaro bagũ, merericugũ sã ãhrimi. Wajasea corerã ñero iirã erã wapicugũ ãhrimi ãgũ,” arãa mua yũre. Múa gamero dopa gua iibiricũ ero wabeaa muare. Múa masibiri-quererã ta gua iirare ãarã, Goãmũ masirire gua opacũ masirãca mua, arĩmi Jesu erãre.

*Iri macari majarãre turiñumi Jesu erã ñerire
bujawerebiricũ ãagũ*

Lc 10.13-15

²⁰ Pũhrũ ero maja macari majarãre turipũ Jesu. Iri macarire gajĩ macari sãre Goãmũ turari mera tauro deyro moarire ii ãhmudi árĩrimi ãgũ. Ñgũ eropa ii ãhmuquerecũ ta erã ñero iirire duhubirinirã árĩma erã. Eropigũ erãre õpa arĩpũ ãgũ.

²¹ —Corazĩn maca majarã mua ñero tarirãca. Betsaida majarã mua sã ñero tarirãca. Múa

ya macaguere yuhũ Goãmũ turari mera deyoro moarire iirabũ. Mũa peebirabũ. Iribojegue Tiro waĩcũri macare, Sidón waĩcũri maca sãre yũ deyoro moarire yũ iicũ ĩarã ero majarãpũ erã ñerire bũjawereboañuma. Eropa iirã õaripũre gohrotoboañuma. Bũjawererã bũjawereri suhrire saña, erã basi peame witũ mera mohsiripeoboañuma erã ñero iirare bũjawere ĩhmumorã. Mũapũ eropa iibea. ²² Eropigũ mũare arĩgũ tiiaa. Dipuwaja moarinũ árĩcũ, Goãmũ Tiro majarã mũra, Sidón majarã mũra tauro ñerã mũa árĩri waja mũare ñero gohra dipuwaja moagũcumi ĩgũ. ²³ Mũa Capernaum majarã, mũa ejatuharo Goãmũ pohrogue wadiarabũ. Mũa Goãmũ yare iidiabiricũ mũare Goãmũ peamegue cóãgũcumi. Mũa ya macague Goãmũ turari mera deyoro moarire ii ĩhmurabũ. Mũa yare peebirabũ. Iribojegue Sodoma waĩcũri macare deyoro moarire yũ eropa iicũ iri macapũ dohpaguere árĩboca. ²⁴ Eropigũ mũare arĩgũ tiiaa. Dipuwaja moarinũ árĩcũ Goãmũ Sodoma maca majarã mũra tauro, mũapũre mũa ñeri dipuwaja dipuwaja moagũcumi, arĩpũ Jesu iri macari majarãre.

Yũ pohrogue soorã arique, arĩñumi Jesu

Lc 10.21-22

²⁵ Irisubu ĩgũ Pagũ mera wereniguigu õpa arĩmi Jesu.

—Ahũ, mũhũ umaro majarã tauro opũ, i yeba majarã tauro opũ ahraa. I mũ buherire “Masituhaja gua,” arĩrãre masicũ iibea. Mũ yare masipehobirãpũre masicũ iibũ mũhũ. Mũhũ

eropa iicũ “Õhaa,” arãa yũhũ mure. ²⁶ Eropa ta ãhraa, Ahũ. Erã masibirãpũre erã masicũ gahmeabũ mũhũ, arĩmi Jesu ĩgũ Pagũre.

²⁷ Eropigũ masare gũa sãre õpa arĩ weren-emomi:

—Yũ Pagũ árĩpehreri yũ iiborore apimi yũre. ĩgũ dihta yũre õaro masimi. Yũ sã ĩgũre masia. Yũ beyenirã sã ĩgũre masima yũ ĩgũre masidorerã árĩrã. Erã nũcũ ta yũ Pagũre masia gũa. ²⁸ Goãmũ mera õaro árĩdiarã baja dorerire iiraa mũa. Iri doreri nũcũre omaro iro dopa ta ãhraa. Eropirã gariborea wahaa mũa iri dorerire iirã. Eropa gariborerã yũre serẽque. Mũare soocũ iigũra. ²⁹ Yũhũ pũriro mera doregũ árĩbeaa. Nijiyajaro doregũ ãhraa. Eropirã yũ doreripũre iique. Eropa iirã dipuwaja marirã õaro árĩrãca mũa. ³⁰ Eropiro yũ itamuri mera yahare iicũ diasabeaa. Eropirã yũ dorerire iirã nũcũre pepiro mariro õaro árĩrãca, arĩmi Jesu.

12

Judio masa erã soorinũ árĩcũ trigo pororire tũrĩñuma Jesu buherã

Mr 2.23-28; Lc 6.1-5

¹ Merogã ĩgũ eropa arĩ buhera pũhrũ Sabado árĩcũ gũa Jesu mera trigo otera pohegue ĩha tariabũ. Eroque tariarã gũa ĩgũ buherã oaboarã, trigo pororire tũrĩ aĩ babũ gũa. ² Gũa eropa iicũ ĩarã, fariseo masa Jesure õpa arĩma:

—Peenique gũare. ¿Duhpirã erã mari soorinũ árĩquerecũ ta mohmeri? Mari dorerire tarinũgarã iima erã, arĩma erã.

3-4 Erã eroparĩcũ peegu Jesu “Yũ buherã tarinugarã iibeama,” arĩgu õpa arĩmi erãre:

—Iribojegue Davi ĩgu mera majarã mera oaboagu Goãmu ya wihigue ñaja, iri wihi árĩri panre bañumi ĩgu mera majarã mera. Iri pan pahia dihtare badorera árĩyoro. Goãmu doreri gajirãre iri panre badorebiriyo. ¿Davi irire ĩgu iirare Goãmu yare erã gojarapũgue buhebirari mua? Davi iri panre bagu Goãmure tarinugagu iibiriñumi. Dohpagãre yu buherã sã trigo yerire turĩ barã Goãmure tarinugarã iibeama. ⁵ Eropi Goãmu ya wihi mohmerã pahia ne soobeama mari soorinũre. Eropa soobiri-quererã Goãmu dorerire tarinugarã árĩbeama. ¿Iri buhebirari mua Goãmu Moiserẽ ĩgu apirapũre? ⁶ Mũare arĩgu tiaa: Goãmu wihire umupeorã iri wihi mohmerã erã soobicũ ĩarã “Õhaa,” arãa mua. Erã tauro yũpũre umupeoro gahmea. ⁷ Goãmu yare erã gojarapũ õpa ãhraa: “Waimũrãre wejẽ soerã yũre mua eropa umupeocũ gamebeaa. Gajirãpũre mua mojomoro ĩacũ gahmea yũhũ,” arĩmi Goãmu, arãa ĩgu yare gojarapũre. ĩgu eropa arĩrãre mua õaro masirã, yũ buherãre erã dipuwaja mariquerecũ ta erãre weresãmasibiriboya mua. ⁸ Yũhũ masu Goãmu ĩgu obeodigu inonu soorinu sãre masa erã iiburire doremasia, arĩmi Jesu fariseo masare.

Mojoto bũhadigu õaro wañumi

Mr 3.1-6; Lc 6.6-11

⁹ ĩgu eropa arĩra pũhrũ waha gua judio masa buheri wihigue ejabũ gua Jesu mera. ¹⁰ Ero

mojoto buhagu arĩmi. Eropirã fariseo masapu Jesure weresãmorã, ãgure serẽpima:

—Sabadonu mari soorinure masare òarã wacũ iidorebeamĩ Goãmũ. ¿Eropa ta ãhriri mũ pepicũ? arĩ serẽpima erã.

¹¹ Jesu yãhrimi erãre:

—Mũa yagu oveja mari soorinu arĩquerecũ gobegue ãgu yuhriñajadigure ãgure aĩ wiurãca mũa. ¹² Oveja tauro ãhrimi masupu Goãmũ ãacũ. Eropiro mari soorinu arĩcũ masure taucũ òapũrica, arĩ yãhrimi Jesu erãre.

¹³ ãgu eropa arĩra pũhrũ mojoto buhagure òpa arĩmi:

—Mũ mojtore sĩsirãbeoque, arĩmi ãgu.

ãgu eroparĩcũ mojoto buhagupu sĩsirãbeomi. ãgu eropa sĩsirãbeora pũhrũ ta òari mojoto dujabũ. ¹⁴ Erã soorinu ãgu eropiicũ ãarã fariseo masa waha, erã basi òpa arĩñorã:

—¿Dohpa ii mari Jesure wejẽrãcuri? arĩñorã erã erã basi.

Isaia Goãmũ yare weremũhtadigu iribojegue majagu Jesure wereyuñumi

¹⁵ Jesu erã eropa arĩrire masigu waha wami. ãgu eropa wacũ bajarã masa ãgure nurusiamã. Eropigu ãgupu arĩpehrerã erã mera majarã dorecũrãre òarã wacũ iimi. ¹⁶ Eropigu dorecũnirãre erãre ãgu taurare gajirãre were-dorebirimi ãgu. ¹⁷ Eropa dorecũrãre òarã wacũ iigu Goãmũ yare weremũhtadigu Isaia iribojegue ãgu arĩ gojadiro dopa ta iigu iimi Jesu. Òpa arĩ gojañumi Isaia mũrũ:

18 Ōpa arīmi Goām̄: “Ihī yu pohro majagu āhrimi. Īgu yu beyedigu āhrimi. Īgure mahia. Eropigu ĩgu mera mucubiria. Yu Espíriture ĩgure ogura. Eropigu yu turari mera árīpehrerā masare di-aye iirire weregucumi ĩgu. ¹⁹ Eropigu ĩgu ne game d̄uyasosome. Eropigu gaguiniguisome. Eropigu masa bajarā watope ĩgu b̄urigā gaguinigui weresome. ²⁰ Guaro mariro masaremojomorocūrāre itamugucumi ĩgu. Daberogā ũjuri peamere yaubiro dopa ta masare turabirāre ōaro iigucumi ĩgu. Sīporā marirāre ōaro sīporāc̄uc̄c̄ iigucumi. Eropa ta iiniguigucumi ĩgu watīre ĩgu tarinugaboro core. ²¹ Eropirā masa bajarā ĩgure umupeorācoma,” arīmi Goām̄ ĩgu magu iiburire, arī gojañumi Isaia.

Jesu watī turarire opami, arī weresāñuma masa

Mr 3.19-30; Lc 11.14-23; 12.10

²² Yujun̄ watī ñajasūdigu masa aīgārimgua pohrogue Jesure taudorerā. Īgupu watī ñajasūdigu wereniguimasibirimi. Eropigu cuiiri ĩhajabirimi. Erā ĩgure eropa aī erac̄ ũha ōagu wac̄ iimi Jesu ĩgure. Īgu eropa iic̄ ōaro ĩha, wereniguimi pare. ²³ Īgu eropa wac̄ ĩarā, masa ĩhamaria wama.

—¿Ihī Davi m̄ur̄ p̄arami masare taubu āhriri? arīma erā erā basi.

²⁴ Erā eroparīquerec̄ Jesu watēare ĩgu cóārare peerā fariseo masapu ōpa arī pepiñorā:

—Beelzebú, watëa opu, ïgu turari mera watëare cohãmi Jesu, arĩ pepiñorã erã.

²⁵ Erã eropa arĩ pepicũ masigu, Jesu õpa arĩ weremi erãre werenigui queori mera:

—Yuju yeba majarã erã basi gamequeãrã iri yeba majarã pehrea wabocoma. Yuju maca majarã erã basi gamequeãrã iri maca majarã pehrea wabocoma. Yuju wihi majarã sã gamequeãrã eropa ta wabocoma. ²⁶ Eropigu Beelzebú watëa opu opu yure watëare cóãdoregu ïgu basi ïgu yarãre cóãboñumi ïgu. Eropirã erã sã wapehrea waboñuma. ²⁷ Õpa arĩ weresãa mua yure: “Ïgu Beelzebú itamuri mera watëare cohãmi,” arĩ weresãa mua yure. Mua mera majarã sã watëare cohãma. Eropirã erã “Watĩ ïgu turari mera erãre cohãa gua,” arĩbeama. “Goãmũ ïgu turari mera watëare cohãa,” arĩma. Eropirã mua yure “Watĩ turari mera watëare cohãmi,” mua arĩra diaye árĩbircũ mua mera majarã wererãcoma. ²⁸ Eropigu yupu watëare cóãgu Goãmũ ïgu Espíritu Santo turari mera cohãa. Yu eropa cóãcũ ïarã õpa arĩ masirãca mua: “Goãmũ ïgu opu árĩri i yebaguere árĩtuhajaa dohpaguere,” arĩrãca mua.

²⁹ “Õpa ta ãhraa watĩ turagu tarinugari were-diacũ: Wihi opu turagure diribigu yajagu ïgu ya wihigue ñajaja yajamasibeami. Ïgure ïgu dirira puhrũ tamerare yajamasimi ïgure, arĩ weremi Jesu.

Eropa arĩ weremi watĩre ïgu tarinugarare weregu. Watĩ turagu árĩquerecũ ta Jesu ïgure tarinugami watëare cóãgu.

Eropa arĩtuhaja õpa arĩ werenemomi Jesu masare gua sãre:

³⁰ —Yujugu yure gamebigu, yure ãhaturigu ãhrimi. Yujugu yure itamubigu, yure teboricucũ ãgu iimi.

³¹ “Eropigu mũare diaye arĩgu tiaa yũũ. Árĩpehreri ñerire masa erã iicũ erã wereniguicũ sãre Goãmu cãdijimasimi. Eropa cãdijiqueregu Espĩritu Santore erã ñero arĩ wereniguicũ Goãmu iri tamerare ne cãdijisome. ³² Yu masure Goãmu ãgu obeodigure erã ñero arĩ wereniguicũ iri ñerire cãdijimasimi Goãmu. Espĩritu Santopure erã ñero arĩ wereniguicũ irire ne cãdijisome Goãmu. Dohpaguere pehrerinu pũru sãre erã eropa arĩrare ne cãdijisome ãgu, arĩ buhemi Jesu erãre.

Yucũ dũcare masiro dopa ta masa erã wereniguirire peerã erã árĩricũre masia mari, arĩ wereñumi Jesu

Lc 6.43-45

³³ Eropigu õpa arĩ werenemomi erãre werenigui queori mera:

—Õadigu yucũgu õarire dũcaca. Ñedigu yucũgu ñerire dũcaca. Yucũgu dũcare masirã “Irigu dũca ta ãhraa,” arĩ masia mari. Mari eropa masiro dopa ta masa erã wereniguirire peerã erã árĩricũre masia mari. ³⁴ Añaa iro dopa ñerã ãhraa mua. Mua ñerã árĩrã, õarire wereniguimasibea mua. Mari guñarigue mari pepidiro dopa ta mari wereniguia. ³⁵ Õagu õarire pepimi. Eropigu õarire werenigui. Ñegu ñerire pepimi. Eropigu ñerire

wereniguimi. ³⁶ Mũare arĩgu iiaa. Ōaro pepi wereniguirã árĩque mũa. Ōaro werenigu-ibirinirã dipuwaja moarinũ árĩcũ, mũa eropa arĩmaacārare Goãmũre wererãca. ³⁷ Mũa queoro wereniguirare masigu, “Ōarã āhrima,” arĩ beyegũcumi Goãmũ. Eropigu mũa ñero wereniguirare masigu, “Ñerã āhrima,” arĩ beyegũcumi ĩgu daja, arĩmi Jesu erãre.

*Masa ñerã Jesure deyoro moarire iidoreñuma
Mr 8.12; Lc 11.29-32*

³⁸ ĩgu eropa arĩra pũhrũ masare buherã, fariseo masa sã ĩgũre õpa arĩma:

—Buhegu, Goãmũ ĩgu obeodigu árĩgu Goãmũ turari mera ii ĩhmuque guare, arĩrima erã.

³⁹ Jesu yũhrimi:

—Mũa dohpague majarã ñerã, Goãmũre gamebirã āhraa. Yũhũ diaye arĩgu árĩcũ mũa masidiarã Goãmũ turari mera deyoro moarire iidoreraa yũre. Mũa eropa dorequerecũ Goãmũ yare weremũhtadigu Jona iri-bojegue majagu Goãmũ turari mera ĩgu iira dihtare ĩhmumi Goãmũ mũare. ⁴⁰ Jona uħrenũ gohra waimũ wũagu paru pohecaguere árĩñumi. ĩgu iidiro dopa ta yũ sã masũ Goãmũ ĩgu obeodigu uħrenũ árĩgũca yeba pohecaguere. ⁴¹ Iribojegue majarãpũ Nĩnive maca majarã Jona Goãmũ yare ĩgu wererare peerã, erã ñero iirare bujawereñuma. Ōarire gohrotoñuma. Dohpague mũa watopegue Jona tauro árĩgu āhraa yũhũ. Yũhũ Goãmũ yare mũare werequerecũ ta mũa ñero iirare bujawerebeaa. Eropirã Nĩnive majarã mũrapũ erã ñero iirare

bujawerenirãpu dipuwaja moarinu árĩcũ mua ñerire bujawerebirinirãre “Ñerã àhrima,” arĩ weresãrãcoma mware. ⁴² Iribojegue majago, sur majago, opo buro igo sã mua dohpague majarãre weresãgocumo dipuwaja moarinu árĩcũ. Igo Salomo opu ïgu masirire peediago yoarogue aridigo Salomo opure peego ejañumo. Eropigo òaro iigo iñumo dohpague majarã tauro. Mware arĩgu tiiaa. Dohpaguere mua watopegue Salomo tauro masigu àhraa yuhu. Yuhu mua mera árĩquerecũ mua yu masirire peediabeaa. Mua eropa peediabirira waja igo opo buro mware “Ñerã àhrima,” arĩ weresãgocumo, arĩmi Jesu erãre.

Watĩ dipaturi masuguerẽ ïgu ñajara queorire wereñumi Jesu

Lc 11.24-26

⁴³ Eropigu dipaturi Jesu queori moa weremi masare.

—Yujugu watĩ masu mera árĩdigu waha, ïgu deco mariri yebague cuhri, ïgu sooborore amariñumi. ⁴⁴ Eropa bocabigu òpa arĩ pepiñumi ïgu. “Masure yu cóãdigu mera ta dipaturi árĩgu wagura,” arĩ pepiñumi ïgu. Eropa arĩ pepigu ïgu dujaa waha ïgu cóãdigure ta bocañumi daja. ïgu bocaboro core masupu òagu árĩriñumi. ⁴⁵ Eropigu watĩ gajirã siete watẽare ïgu tauro ñerãre sihugu wañumi. ïgu eropa sihucũ erã árĩpehrerã ïgu mera árĩñuma. Masupu ero core yujugu watĩre opagu ñegu árĩñumi. Puhru bajarã watẽare opagu ñetariagu árĩñumi. Eropa dohpague majarã Goãmure gamebirã, yu

buherire peediabirã ñetariarã ta warãcoma, arĩmi Jesu erãre.

Jesu acawererã ïgu pohro erañuma

Mr 3.31-35; Lc 8.19-21

⁴⁶ Masare ïgu eropa arĩ wereniguirisubũ ïgu pago ïgu pagũ porã mera disiporo nigui, ïgure weretamudiañorã. ⁴⁷ Eropigũ yujungũ Jesure weremi:

—Mũ pago mũ pagũ porã mera disiporo nigu-ima mũre weretamudiarã, arĩmi.

⁴⁸ ïgu eroparĩcũ peegũ ero árĩrãre õpa arĩmi Jesu erãre buhebu:

—¿Noa ãhriri yũ pago gohra? ¿Noa ta yũ pagũ porã gohra ãhriri mũa ïacũ? arĩmi.

⁴⁹ Eropa arĩgu, guare ïgu buherãre sĩpu, õpa arĩmi:

—Oã ãhrima yũ pago yũ pagũ porã iro dopa árĩrã. ⁵⁰ Erã yũ Pagũ umaro majagũ ïgu gamerire iima. Eropa iirã yũ pagũ magũ, yũ pagũ mago, yũ pago iro dopa ta ãhrima, arĩmi Jesu erãre.

13

Jesu oteri masũ ya queorire wereñumi

Mr 4.1-9; Lc 8.4-8

¹ Irinũ ta Jesu wihigue árĩgu wiriami gua mera. Wiri, wuariyague waha, iriya tũro pohro doami.

² ïgu eropa doacũ ïarã bajarã masa ïgu pohrogue gamenerema. Eropa cũhñacũ ïagũ dohodirugue ñajaa, irirugue doami ïgu. Masapũ imiporogue niguima. ³ Eropigũ baja queori mera weremi ïgu erãre. Õpa arĩmi:

—Oteri masu otegu wañumi. ⁴ Īgu eropa otecũ gajiyeri ma turo yuri merejayoro. Ero mehmerejarayerire mirimagu porã ahri bacãñuma. ⁵ Eropi gajiyeri utã watope yuri merejayoro. Ero utã watope nicu mariñariro arĩro mata puhriyoro. ⁶ Eropa puhri arĩquerero, abe ĩgu burigã asicũ, nuguri marinijaro ñaiñaja sĩa wayoro. ⁷ Gajiyeri pora watope yuri merejayoro. Porapu puhri iri tiataria wa, oterayeripure wejēcayoro. ⁸ Gajiyeri ðari yebapu yurimerejayoro. Ōaro puhri ducacuyoro. Gajisari cien yeri, gajisari sesenta yeri, gajisari treinta yeri ducacuyoro. ⁹ Irire ðaro peeque ma, arĩmi Jesu.

Jesu werenigui queori mera ĩgu buherire wereñumi

Mr 4.10-12; Lc 8.9-10

¹⁰ Īgu eropa arĩa puhru gua ĩgu buherã ĩgu pohro eja, serēpibu ĩgure:

—¿Ne, duhpigu masare queori mera were buheri mahu? arĩ serēpibu gua.

¹¹ Jesu yuhrimi:

—Ūmaro majagu masa tauro opu ĩgu arĩrire iribojegue majarã erã masibirirare muare masicũ iimi Goãmũ. Gajirãpũ eropiibeami ĩgu.

¹² Eropigu masirãre masinemocũ iigucumi ĩgu. Eropirã erãpũ ðaro masirãcoma. Masibirãpũ merogã erã masiquerecũ erãpũre masibiricũ iigucumi ĩgu. ¹³ Eropigu queori mera buhea. Yu eropiicũ ðpa wahaa. Dohpague majarã ñaquererã pee masisome. Eropirã peequererã masibeama. Irire peebirinirã iro dopa ahrima

erã. ¹⁴ Eropã áriãrã Isaia iribojegue majagu ïgu arĩ gojadiro dopa ta iima erã. Õpa arĩ gojañumi:

Õpa arĩmi Goãmũ: “Goãmũ yare peerãca mũa. Eropã peequererã ne masisome mũa. ¹⁵ Mũa dipuru buri ãhraa. Eropirã mũa gamiro goberire bihaa peeri arĩãrã. Mũa cuirire cuumitĩa ïhari arĩãrã. Eropã iibirã õaro ïarã masiboaya mũa. Eropirã peerã masiboaya mũa. Mũa guñarigue õaro masiboaya. Eropirã yure Goãmũre gameboaya mũa. Mũa eropã yure gamecũ mũa ñerire cãdiji, mũaare tauboaya,” arĩmi Goãmũ, arĩ gojañumi Isaia, arĩmi Jesu.

¹⁶ Mũapũ peerã masia. Eropirã mucubirirã ãhraa mũa. ¹⁷ Mũaare ta arĩgu iiaa. Dohpague mũa ïarire mũa peerire iribojegue majarã Goãmũ yarã buriãgã ïadiariñorã. Goãmũ yare weremũhtanirã sã irire buriãgã ïadiariñorã. Ne ïabiriñorã. Dohpague mũa peeri sãre buriãgã peediariñorã erã. Ne peebiriñorã. Erã eropã masidiaquerecũ ta Goãmũ erãre masidorebiripũ irisubuguere, arĩ weremi Jesu guare ïgu buherãre.

Jesu oteri masũ queorire were amuñumi ïgu buherãre

Mr 4.13-20; Lc 8.11-15

¹⁸ Pũhrũ Jesu guare werenemomi:

—Peeque mũa. Oteri masũ queorare mũaare were amugũra. Yure peerã õaro masique.

¹⁹ Oteriyeri õari buheri iro dopa ãhraa. Eropiro ma tũro mehmerejarayeri õari buheri iro dopa

ta ãhraa. Eropirã masa õari buherire peequererã ta ne masibeama. Eropigu masa õari buherire erã peecũ ãagũ ñegũpũ watĩ ahri, iri buherire õari buherire masidorebeamı masare. Mirimagũ porã iriyerire erã dote aĩ badiro dopa ta iimi. ²⁰ Eropi utã watope yuri merejarayeri õari buheri iro dopa ta ãhraa. Eropirã masa õari buherire pee, mucubiriri mera mata irire pee aĩma. ²¹ Eropa pee aĩquererã utã watope árĩri yucũ nuguri mariri yucũ iro dopa ta oã masa sã turabeama. Eropa turabirã yaha õari buherire erã peera dipuwaja gajirã erãre ñero iicũ yahare duhucãma. Gajirã erãre erã ñero iicũ irire yujuro bojebiri, yahare duhucãma. ²² Eropi pora watope yuri merejarayeri õari buheri iro dopa ta ãhraa. Eropirã masa õari buherire peequererã i yeba majare wũaro pepiri mera niyerure gametarima. Erã eropa iicũ iripũ õari buherire cãhmotaa. Iri cãhmotacũ masa Goãmũ gamerire iibeama. ²³ Eropi õari yeba yuri merejarayeri õari buheri iro dopa ãhraa. Eropirã masa õari buherire peerã irire õaro masima. Eropa masirã árĩrã, Goãmũ gamerire iima erã. Yujurãyeri wũaro õarire iima cien yeri dũcacũro dopa ta. Gajirã erã docañariro õarire Goãmũ yare iima sesenta yeri dũcacũro dopa ta. Gajirã merogã õarire iima treinta yeri dũcacũro dopa ta, arĩ weremi Jesu guare.

Trigo watopegue taa tiara queorire wereñumi

²⁴ Eropi dipaturi gaji queorire gũa sãre weremi Jesu.

—Ūmaro majagu ĩgu opu árĩire werediacũ òpa àhraa: Pohe opu ĩgu ya pohegue òariyerire ĩgu otediro dopa ta àhraa umaro majagu ĩgu opu árĩri. ²⁵ Pohe opu trigo otera puhru árĩpehrerã ĩgu mera majarã sã erã carĩrisubu ĩgure ĩhaturigu ariñumi. Eropo arigu trigo yeri erã oterayeri watope ñeri taare oteñumi. Otetuhaja waha wañumi. ²⁶ Puhru trigo sari puhri iiriyoro. Eropiro iri ducacuboro core árĩcũ iri ñeri taa sã puhri iri pohere tiha wacũ iiyoro. ²⁷ Eropirã pohe opure mohme corerã ĩgu pohrogue eja serẽpiñuma: “Opu, ¿òariyeri dihtare mu ya pohere otequerecũ duhpiro ñeri taa sã tiari iri pohere?” arĩñuma erã. ²⁸ “Yure ĩhaturigu àhrañumi iri taare otegu,” arĩñumi pohe opu. “¿Taare guo curacũ gahmeri muhu?” arĩriñuma ĩgure mohme corerã. ²⁹ “Taare curabiricãque, taare curanijarã trigopure curari,” arĩñumi. ³⁰ “Trigo iri ñeri taa mera puhricãniporo. Iri ñairisubu ducã airãre òpa arĩrã: ‘Iri ñeri taare cura gameneopimũhtaque irire soemorã. Puhru trigore turĩque. Turĩpeho, irire yã diburi wihigue apique,’ arĩrã erãre,” arĩñumi pohe opu, arĩmi Jesu queori mera weregu.

Mostazayegã queorire wereñumi Jesu

Mr 4.30-32; Lc 13.18-19

³¹ Eropi gaji queori guare òpa arĩ buhemi daja.

—Ūmaro majagu ĩgu opu árĩri werediacũ mostazayegã iro dopa àhraa. Iriyegã miriyegã gohra àhraa. Iriyegã yujugu oteri masu ĩgu pohegue oteami. ³² Iriyegãre ĩgu pohegue

otera pũhrũ ðaro puhria. Eropiro yucũgu wũatariadigu wahaa. Eropa wacũ mirimagu porã bajarã irigu dũpũrigue suhri suama. Eropa ta Ʃmaro majagũre mari Opũre masirã bajamerãgã erã árĩmũhtaquerecũ ta pũhrũguere erã bajarã warãcoma, arĩ weremi Jesu

Pan bũgari queorire wereñumi Jesu

Lc 13.20-21

³³ Eropi gaji queori mera gũare ðpa arĩ buhemi daja:

—Ʃmaro majagũ ïgu opũ árĩri pan bũgacũ iiburi iro dopa ãhraa. Yujugo nomeo panre iigo pan bũgacũ iiburi pohgare merogã moremo trigo pohga mera. Igo eropa iicũ pan bũgacũ iiburi pohga merogã árĩquerero ta trigo pohgare ðaro seyapehrea wahaa. Eropa ta Ʃmaro majagũre mari Opũre bajarã masa árĩpehrero majarã masirãcoma, arĩmi Jesu.

Queori mera Jesu ïgu buherãre wereñumi

Mr 4.33-34

³⁴ I árĩpehleri buherire queori mera weremi Jesu. Queori mariro werebirimi ïgu masare.

³⁵ Eropa ta iimi ïgu Goãmũ yare weremũhtadigu ïgu arĩ gojadiro dopa ta. Õpa arĩ gojañumi iribojegue:

Queori mera weregũra. Goãmũre i yebare ïgu ïhacũnugura pũhrũ, ne masare ïgu werebirirare weregũra, arĩ gojajuñumi Jesu iiborore.

Jesu trigo watopegue ñeri taa tiara queorire were amupehoñumi

³⁶ Eropi masare goeriseregu, wihigue ñajaa wami Jesu. Eropirã gũa ĩgu buherã ĩgu pohrogue eja, serēpibũ gũa:

—Trigo watopegue ñeri taa tiara queorire werepehoque guare, arĩbũ gũa ĩgure.

³⁷ Jesu yãhrimi guare:

—Pohe opu õariyerire otediro iro dopa ta ãhraa yũhũ. Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu ãhraa. ³⁸ Pohepũ i yeba iro dopa ta ãhraa. Õariyeri puhriro umaro majagu ĩgu opu árĩrogue árĩmorã iro dopa ta ãhrima. Ñeri taapũ watĩ yarã iro dopa ta ãhrima. ³⁹ Pohe opure ĩhaturigu ñeri taare otedigu watĩ iro dopa ta ãhrimi. Iri ñairisubũ pehrerinũ iro dopa ãhraa. Eropirã trigore aĩrã anyua iro dopa ta ãhrima. ⁴⁰ Iri ñeri taare erã curarare soe peamegue cóãdiro dopa ta pehrerinũ árĩcũ watĩ yarãre peamegue cóãrãcoma. ⁴¹ Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu yaharã anyuare obeogura. Yũ obeocũ anyuapũ ñeri iidorenirãre, ñerire iinirãre yũ dorerogue gameneorãcoma. ⁴² Gameneotuhaja peamegue cóãrãcoma erãre. Eroque erã bũrigã ore, bũjawereri mera gũcũri cũridihurãcoma. ⁴³ Eropirã Goãmũ yarã erã Pagũ erã Opu ĩgu árĩrogue árĩrãcoma. Ero árĩrã, õaro mucubiriri mera árĩrãcoma erã. Ire õaro peeque mũa, arĩ weremi Jesu.

Niyeru wũaro diburare ĩgu bocara queorire wereñumi

⁴⁴ Eropi gaji queori mera weremi daja:

—Umaro majagu ĩgu opu árĩri niyeru wũaro diburare bocadiro iro dopa ãhraa. Eropigu

yujugu masu curigu wagu iri niyerure guñaña mariro bocañumi yuju yebague. Eropa bocagu buringã mucubiriñumi igu. Bocatuhaja waha iri yebague dipaturi dujara irire ãaro dibunemoñumi. Eropigu igu bocarare aibu iri yebare asũdiañumi. Eropigu igu yare duapeho, iri yebare asũñumi. Umaro majagu opu igu arĩri igu bocadiro dopa ta ahraa. Igu bocarare igu buringã gamediro dopa ta umaro majagu masa weca opure ãaro erã masira puhru masa buringã gahmema igure, arĩ weremi Jesu.

Waja pagariyere asũra queorire wereñumi

⁴⁵ Eropi gaji queori mera weremi daja:

—Umaro majagu igu opu arĩri waja pagariye perla waĩcuriyere asũdigu iro dopa ahraa. ⁴⁶ Iriyere amagu ãataririyere bocañumi. Bocagu iriyere gametarigu arĩpehreri igu yare duapehogu wañumi. Eropa duatuhaja iriyere waja pagariyere asũñumi. Iriyerire buringã igu gamediro dopa ta umaro majagu masa weca opure ãaro erã masira puhru masa buringã gahmema igure, arĩmi Jesu.

Wejẽdigu mehyura queorire wereñumi Jesu

⁴⁷ Eropi gaji queori mera Jesu weremi daja gua sãre:

—Umaro majagu igu opu arĩri wejẽdigu erã mehyudigu iro dopa ta ahraa. Irigu wejẽdigu mera bajarã waire gajiropa arĩrãre ñeama. ⁴⁸ Irigu ujuturia wacũ wai wejẽrãpu irigure wejẽdigure imiporogue tara majaa ãarã waire beyema. Õarãre erã puirigue beye sãma.

Ñerã waire cóãcãma. ⁴⁹ Pehrerinũ árĩcũ òpa ta árĩroca. Anyuarũ masare beyerãcoma. Ñerãre beye aĩ wiurãcoma òarã watope árĩrãre. ⁵⁰ Aĩ wiu, erãre peamegue cóãrãcoma. Eroque erã ore, burigã bujawereri mera guçuri cĩridihurãcoma ñerãpũ, arĩ weremi Jesu.

Mũra buherire, mama buheri sãre wereñumi Jesu

⁵¹ Īgu eropa arĩ werera pũhrũ guare serẽpimi ĩgu:

—¿I árĩpeherrerire peeri mũa? arĩ serẽpimi ĩgu.

—Peeã guã, arĩ yũhribũ.

⁵² Guã eroparĩcũ ĩgu weremi guare:

—Judio masare buherã watope yujugũ umaro majagũ ĩgu opũ árĩrĩre buhenugagũ iri mama buherire buhegu iribojegue maja sãre masigu weremi. Īgu wihi opũ iro dopa ãhrimi. Īgu ĩgu ya wihi diburare òarĩre aĩ wiugũ, mamare, mũra sãre aĩ wiumi ĩgu, arĩmi Jesu guare.

Jesu Nazaregue ĩgu ya macague wañumi

Mr 6.1-6; Lc 4.16-30

⁵³ Iri queori bajare ĩgu buhera pũhrũ ĩgu mera guã waha wabũ. ⁵⁴ Waha, ĩgu masara macague ejabũ. Eroque eja, guã buheri wihigue buhemi ĩgu. Īgu eropa buhecũ peerã, pee uca wama erã.

—¿Nohogue masiyuri ihĩ i buherire? ¿Dohpa ii ĩgu i deyoro moarĩre iimasiri? arĩ werenigu-ima erã erã basi. ⁵⁵ Ihĩ taboa mohmeri masũ magũ ta ãhrimi ĩgu. Eropi ĩgu pago María ãhrimo. Eropi Santiago, José, Simo, Juda ĩgu pagũ porã ãhrima. ⁵⁶ Dohpaguere ĩgu pagũ porã nome i maca ãhrima. Eropigu ĩgu mari iro dopa

ta árĩgũ áhrimi. ¿Eropa árĩqueregũ ta nohogue peeyuri i buherire? arĩ wereniguima erã erã basi.

⁵⁷ Eropirã erã ãgũre umupeobirima. Erã eropa umupeobiricũ ãgũ õpa arĩmi Jesu erãre:

—Árĩpehrerogue Goãmũ yare weremũhtagũre gajirã umupeoma. Ìgũ ya maca majarã ãgũ ya wihi árĩrã dihta ãgũre umupeobeamã. Eropirã yãre umupeobeaa mũa ohõ yũhũ masadigũ árĩcũ, arĩmi ãgũ erãre.

⁵⁸ Eropigũ erã ãgũre umupeobiricũ, iri macare baja deyoro moarire iibirimi Jesu.

14

Ñu waĩyegũ sĩrirare werera

Mr 6.14-29; Lc 9.7-9

¹ Irisubure Herode Galilea majagũ opu Jesu ãgũ iirare peebeopũ. ² Eropa peegũ õpa arĩripũ:

—Ñu waĩyeri masũ sĩridigũ dipaturi masa dehyoagũ iicumi. Eropa masadigũ árĩgũ ãgũ turarire opami ãgũ deyoro moarire iigũ, arĩripũ Herode ãgũ pohro majarãre. Jesure “Ñu mũrũ ta áhrimi,” arĩ pepiripũ ãgũ Ñure ãgũ wejedorera pũhrũ.

³⁻⁵ Eropigũ Ñure ãgũ wejẽdoreboro core Herode ãgũ pagũ magũ Felipe marapore ehma igo mera marapocũpũ. Ìgũ eropa iicũ ãgũ Ñu waĩyegũ Herodepũre õpa arĩ wereniguipũ:

—Mũ pagũ magũ marapore marapocũgũ Goãmũ dorerire tarinũgagũ iiaa mũhũ, arĩripũ Ñu ãgũre. Ìgũ eropa arĩra waja Herode ãgũre

wejēdiaripũ. “Ñu Goãmũ yare weremuhtagũ ãhrimi,’ arĩ pepima judio masa,” arĩgũ erãpũre gũipũ Herode. “Ñure yũ wejēcũ erã guabocoma,” arĩgũ erãre gũipũ. Eropa gũigũ Ñure wejēdiabiriripũ. Eropa wejēbiriqweregũ ta ĩgũre ñeha diridore, peresu iipũ. ĩgũre eropa iicũ gamepo ĩgũ marapo Herodia. ⁶ Eropi Herode ĩgũ masa dehyoaranũ árĩcũ bosenu iipũ ĩgũ. ĩgũ eropa bosenu iicũ ĩgũ marapo mago bosenu eranirã erã ĩhuro baya ĩhmupo igo. Igo eropa baya ĩhmucũ Herode mucubiripũ. Eropa mucubirigũ igore arĩpũ:

⁷ —Goãmũ mera diaye ta arĩgũ iiaa. Yũre mũ serēropē ta ogũra yũhũ mũre, arĩpũ pare Herodepũ ĩgũ marapo magore. ⁸ ĩgũ eroparĩcũ ĩgũ marapo igo magore igo serēburire werepo igore. Igo eropa werecũ igo magopũ õpa arĩ serēpo Herodere.

—Ñu waĩyegũ dipurure tabetadoreque. Eropigũ soropa mera ĩgũ dipurure yũre oque, arĩpo igo.

⁹ Igo eroparĩcũ peegũ Herode burigã bujawerepũ. Masa erã peero “Mũ serēro mũre ogũra,” arĩtuhapũ ĩgũ. Eropigũ ĩgũ ĩgũ eropa arĩrare gũhyasĩrigũ “Mũre osome,” arĩmasibiripũ igore. Eropigũ igo ĩgũre dorero dopa ta Herodepũ ĩgũ pohro majarãre Ñure wejēdorepũ. ¹⁰ Eropigũ Ñu dipurure tabetadorecãpũ pare peresugue árĩgũre. ¹¹ Tabetatuhaja, soropa mera ĩgũ dipurure aĩgãriñorã erã. ĩgũ marapo magore ĩgũ dipurure erã ocũ, igopũ igo pagoguere aĩ taupo.

¹² Erã eropa iira pũhrũ Ñũ ãgũ buhenirã ãgũ dũpũ mũrãrore aĩgã wañorã. Eropã yaatuhãjarã, erã irire Jesure wererã arima.

Cinco mil masare bari oñumi Jesu

Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14

¹³ Ñũ sĩrirare peegũ Jesu gũã mera dohodirugue ñaja, masa mariroque sihu wami. Jesu erogue wacũ peerã, masa erã ya macarire wiri, marigue waha ãgũ core ejatuhãñorã.

¹⁴ Eropiro Jesu ãgũ wadiru dohodiru tuhajara pũhrũ ãgũ bajarã masa árcũ ãha, mojomoro ãami erãre. Eropã mojomoro ãagũ erã mera bajarã dorecũrãre õarã wacũ iimi. ¹⁵ Ñamicague gũã ãgũ buherã õpa arĩbũ:

—Ñamicague ãhraa. Ohõ masa mariroque ãhraa. Õgã árĩri macarigue masare wadoreque. Erã baburire asũrã waporõ, arĩribũ gũã ãgũre.

¹⁶ Jesu yũhrimi gũare:

—Wabiricãporõ erã. Mũã basi ta barire õque erãre, arĩmi gũare.

¹⁷ —Cinco pan dipurure, perã ta wai sãre iripẽta opaa gũã, arĩ yũhribũ gũã.

¹⁸ —Iriire yũre aĩgãrique mũã, arĩmi gũare.

¹⁹ Gũã irire ora pũhrũ, taa weca masare ãgũ doadoremi pare. Erã eropa doarisubu cinco pan dipurure aĩ, perã wai sãre aĩ, umarogue ãhamuju, ãgũ Pagure “Õhaa,” arĩmi. Õpa arĩtuhaja iri pan dipurure nuha, gũare ãgũ buherãre omi. ãgũ eropa ocũ gũapũ iri barire masare guerebũ. ²⁰ Eropirã árĩpehrerã õaro baha yapia wama. Erã ba dũharare doce puiiri

gohra aĩ gameneo, ʋjutu dobobu gua. ²¹ Ero irire banirã ʋma dihtare queocũ cinco mil ʋma árĩma. Nome, majirã sã árĩma.

Jesu deco weca curiñumi

Mr 6.45-52; Jn 6.16-21

²² Puhru guare ĩgu buherãre Jesu dohodirugue ñajadore wuariyague taribuja yuudoremi masare ĩgu goerisererisubu. ²³ Goeriseretuhaja, ĩgu basi ʋtãgugue muria, ĩgu Pagu Goãmu mera serẽgu wapu ĩgu seyaro. ²⁴ Irisubure wuariya deco gohra gua taribujacũ miruñe burigã ahri, pãguri pagari wahgã, dohodirure deco paa ñajabu. ²⁵ Eropa wacũ boyomuririboro core cãreña wahgãrisubu Jesu deco weca cãhrapi wahgãrimi gua pohrogue arigu. ²⁶ Gua pohrogue ĩgu aricũ iarã güibũ gua. Eropa güirã gaguiniguiribu.

—Sĩridi muru watĩ aħrimi, arĩ gaguiniguibu gua.

²⁷ Gua eropa güicũ Jesu õpa arĩmi:

—Ne yure ĩha ʋcabiricãque. Yuhũ ta aħraa. Güibita, arĩmi guare.

²⁸ ĩgu eroparĩcũ peegu Pedro arĩmi ĩgure:

—Yu tĩgu, diaye ta mũhũ ta árĩgu, deco weca curi wahgãdoreque yure mũ pohrogue, arĩmi ĩgu.

²⁹ —Arique, arĩ yuħrimi ĩguapu.

ĩgu eroparĩcũ Pedropu dohodirugue árĩdigu wiria, deco weca Jesu pohrogue niguiğãrimi.

³⁰ Miruñe iri burigã aricũ ĩagu güimi. Eropa güigu diha dija warimi.

—Yure tauque, arĩ gaguiniguimi ĩgu Jesure.

³¹ Īḡu eroparīcū ta Jesu ĭḡu moĵotore ñeha,
—Merogā umupeoa mūhū yure. ¿Duhpigū
yure guñaturabeari mūhū? arīmi ĭḡu Pedrose.

³² Eropa arīra pūhrū dohodirugue ñajama erā.
Erā eropa ñajara pūhrū, miruñe taria wabū.

³³ Eropirā ḡua ĭḡu buherā dohodirugue árīrā
Jesure umupeobū.

—Diaye ta mūhū Goāmū magū ta āhraa, arību
ḡua ĭḡure.

Genesare majarā dorecūrāre tauñumi Jesu

Mr 6.53-56

³⁴ Eropi taribujaja, Genesare waīcūri yebague
ejabū. ³⁵ Ero majarā Jesure ĭha masima.
Eropa masirā erā pohro árīrāre dorecūrāre
aīḡāridorema. Eropirā erā dorecūrāre ĭḡu
pohroḡue aī erama.

³⁶ —Mū suhriro tūro dihtare ḡuare
mohmepiñadoreque, arī serēma erā Jesure.
Eropirā árīpehrerā dorecūrā ĭḡu suhrirore
mohmepiñanirā dihta ōarā wama.

15

Masa ñerā wacē iirire wereñumi Jesu

Mr 7.1-23

¹ Eropi Jerusalén majarā, fariseo masa, masare
buherā mera Jesu pohroḡue erarā, serēpima
ĭḡure:

² —¿Duhpirā mari ñecū sūmarā mūra erā
dorediro dopa iibeari mū buherāpū? Erā
mari dorero dopa ta erā baboro core moĵo coe
īhmubeama, arīma erā Jesure.

³ Jesu yūhrigū serēpimi erāpūre:

—¿Muaru duhpirã Goãmu doreripure iibeari?
¿Duhpirã mua ya doreri dihtare iiri maru?

⁴ Ōpa arĩmi Goãmu: “Mua pagu sumarãre umu-
peoque,” arĩmi. Eropigu “Īgu pagu sumarãre
ñero werenigui coredigure erã dipuwaja moarã
wejẽbu árĩgucumi,” arĩmi Goãmu. ⁵ Īgu eropa
arĩquerecũ ta maru õpa arĩdorea masare
erã pagu sumarãre. “ ‘Mũare itamumasibea.
Mũare yu oborare Goãmu ya árĩburire ope-
hocãbu,’ arĩque mua pagu sumarãre,” arĩ
buheraa mua. ⁶ Mua eropa buherã erã pagu
sumarãre erã umupeobiricũ iiaa mua. Mua
eropa iirã Goãmu buherire tarinugarã iiaa
mua mua ya doreri dihtare iirã. ⁷ Masa erã
ĩabiropure ñero iicorerã ahraa mua. Goãmu ya
weremuhtadigugue Isaia mũare diaye ta were
gojamuriñumi iribojegure:

⁸ Oã masa yure õaro wereniguiquererã yure
õaro umupeobeama. Erã ya siporãripu
gajipugue ahraa. ⁹ Goãmu ya dorerire
arĩbodirore erã ya werenigui dihtare
buhema erã. Eropirã yure umupeo erã
sĩbuipeori duhpiburi árĩbeaa, arĩ go-
jañumi Isaia, arĩmi Jesu fariseo masare,
masare buherã sãre yujuropa ta.

¹⁰ Eropa arĩtuhaja ĩgu pohrogue masare si-
hubeo, õpa arĩmi:

¹¹ —Peeque mua. Mua disirorire ñajaripu mua
baripu masare ñerã masa wacũ iibea. Mua
wereniguiripu mua ya disiro wiriripu mũare
ñerã árĩcũ iiaa, arĩmi Jesu.

12 Īḡu eropa arĩ buhera pũhrũ gua ĩḡu buherãpũ ĩḡure werebũ:

—Mũ eroparĩcũ peerã fariseo masa guama, arĩ werebũ gua ĩḡure.

13 Irire pee õpa arĩ yũhrimi ḡuare:

—Erã otera iro dopa ãhrima. Yũ Pagũ umaro majagu árĩpehreri oterare ĩḡu otebirirare nuguri mera ta cura cóãḡucumi. 14 Erãre eropa ĩacãque. Erã Goãmũ yare masibirã masa cuiri ĩhajabirã iro dopa ãhrima. Cuiiri ĩhajabirã seyaro erã basi game tũagã erã perãgue ta mehtua yuhridjarãcoma gobegue. Eropa erã Goãmũ yare masibiriquererã ta gajirãre masibirãre buhediarima. Eropirã erã erã buherã sã peamegue warãcoma, arĩmi Jesu.

15 Īḡu eroparĩcũ peegu Pedro arĩmi:

—Ĩne queoriñere erã disiro wiriri queorire werenemoque ḡuare daja, arĩmi ĩḡu Jesure.

16 Jesu yũhrimi:

—¿Ne, peenibeari mũa? 17 Masa erã barire bacũ erã ya disiro ñajaa. Eropiro erã parugue ñajaja, pũhrũ erã dupũpũ ñerire cohãa. Ibu gohra ãhraa. Mari bari marire ñerã wacũ iibeaa. ¿Ire masibeari mũa? 18 Masa ya disiro wiriri, erã wereniguiripũ erã pepiri ãhraa. Erã ya pepiripũ ñeri árĩro masare ñerã árĩcũ iiaa. 19 Erã pepirigue õpa ñeri nũgaa: Ñeri pepiri, masare wejẽri, gajigũ marapo mera ñero iiri, ñero iirã nome mera ñero iiri, yajari, ḡuyari, masare ñero quere iiri, masa erã pepirigue nũgaa. 20 Iri ñeripũ masare ñerã árĩcũ iiaa. Masa erã dorerire mũrague erã iimũridiro dopa

ta mojoto coebiriquererã ta erã bacũ iri masare ñerã masa árĩcũ iibeaa, arĩmi Jesu.

Judio maso árĩbigo Jesure umupeoñumo

Mr 7.24-30

²¹ Eropa arĩ buhetuhaja gũare sihu waha wami daja. Tiro waĩcũri maca pohrogue Sidón waĩcũri maca pohrogue ejabũ gũa. ²² Gũa erogue ejacũ Canaa yeba majago ero árĩgo Jesu pohrogue eja, turaro mera wereniguimo:

—Opũ Davi pãrami, masare taugũ yũre mojomoro ãaque mũhũ. Yũ mago watĩ ñajasũdigo ñetariaro tarimo igo, arĩmo.

²³ Igo eropa arĩquerecũ ta Jesu igore yũhribirimi. Ìgũ eropa iicũ ãarã gũa ãgũ buherãpũ ãgũre õpa arĩribũ:

—Wadoreque igore. Ñe gariboro busucumo, arĩribũ gũa.

²⁴ Gũa eroparĩcũ peegu ãgũ yũhrimi igore:

—Israe majarã oveja dederenirã iro dopa árĩrã dihtare itamudoregũ obeomi yũ Pagũ yũre, arĩmi ãgũ.

²⁵ Ìgũ eroparĩcũ ta Jesu guburi pohro merejamo igo.

—Mũhũ eropa arĩqueregũ itamuque yũre, arĩmo igo.

²⁶ Jesu yũhrimi igore:

—Wihi opũ porã ya barire diayeare ocũ õabeaa. Eropa arĩgũ, Israe masa yare gaji yeba majarãre yũ ocũ õabeaa, arĩ weremi Jesu igore.

²⁷ —Eropa ta ãhraa, Opũ. Eropa arĩquerecũ barisubu دچارire diayea sã bacohrema. Gaji

yeba majago yu árĩquerecũ ta yu sãre itamuque m̃h̃u, arĩ yũhrimo igo.

²⁸ Igo eroparĩcũ ĩgu yũhrimi:

—M̃h̃u nomeo, yũre b̃rigã umupeoa. M̃u gamero dopa ta eropa waroca, arĩmi Jesu igore.

Ĩgu eroparĩcũ ta igo mago mata õago wapo.

Bajarã dorecũrãre õarã wacũ iĩnumi Jesu

²⁹ Eropa arĩtuhaja gũare sihu waha, Galilea waĩcũriya tũro pohrogue sihu ejami daja. Pũhrũ utãgũgue m̃ria, erogue doajami. ³⁰ Ero ĩgu doacũ masa bajarã erama. Eropirã bajarã dorecũrãre aĩ erama. Curimasibirãre, cuiiri ĩhajabirãre, yujupũ ñero guburucũrãre, apayuriri árĩrãre, wereniguimasibirãre, bajarã gajirã dorecũrãre ĩgu pohrogue aĩ erama masa. Eropa aĩ erarã Jesu guburi pohrogã apima erã. Erã eropa duhupira pũhrũ õarã wacũ iimi Jesu erãre. ³¹ ĩgu eropa iicũ ĩarã masa ĩhamaria wama. Wereniguimasibirinirã erã wereniguicũ ĩarã, apayuriri árĩnirã erã õarã wacũ ĩarã, curimasibirinirã erã curicũ ĩarã, cuiiri ĩhajabirinirã erã ĩacũ ĩarã, ĩhamaria wama erã. Eropirã õpa arĩma:

—Mari Israe majarã mari Opũ Goãmũ turagũ õagũ ãhrimi, arĩ umupeoma erã Goãmũre.

Cuatro mil gohrare masa bajarãre barire oĩnumi Jesu

Mr 8.1-10

³² ĩgu eropa iira pũhrũ Jesu gũare ĩgu buherãre sihubeo arĩmi:

—Oã masa yũ mera uhrenũ gohra arĩtuhajama. Erãre bari pehrea waca. Eropigu

erãre mojomoro îhaa. Erã babiriquererã erã ya wirigue dujaacũ gamebirica. Mague warã erã oaboarã turabiribocoma. Eropigũ erãre bari ejotudiaca, arĩmi ĩgũ.

³³ ĩgũ eroparĩcũ gũa ĩgũ buherã ĩgũre serẽpibũ:

—¿Duhpii mari õguere masa mariroguere barire bocabocuri erã bajarã masare ejoburire? arĩbũ gũa ĩgũre.

³⁴ —¿Dinũcũ dipuru pan dipurure opari mũa? arĩmi gũare.

—Siete pan dipuru, bajamerãgã waire opaa, arĩ yũhribũ gũa.

³⁵ Gũa eroparĩcũ peegũ ĩgũ masare taa weca doadoremi. ³⁶ Tuhajanugu siete pan dipurure, waigã sãre aĩ, ĩgũ Pagũre “Õhaa,” arĩ serẽtuhaja, pan dipurure nuha, gũare ĩgũ buherãre omi. Eropirã gũa ĩgũ buherã iri barire masare guerebũ. ³⁷ Eropirã masa irire baha, yapia wama. Erã ba dũharare siete puiro gohra aĩ gameneo ujutu dobobũ gũa. ³⁸ Ero banirãre ũma dihtare queocũ cuatro mil gohra árĩma. Nome, majirãgã sã árĩma. ³⁹ Erã eropa batuhajacũ Jesu masare goerisere, dohodirugue ñaja, Magdala waĩcũri yebague gũare sihu ejami.

16

Fariseo masa, saduceo masa sã Goãmũ turari mera deyoro moarire Jesu iicũ ĩadiariñuma

Mr 8.11-13; Lc 12.54-56

¹ Eropi fariseo masa, saduceo masa mera Jesu pohroque erama. “ĩgũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ

árĩbeami,” arĩ ĩadiariñuma. Eropirã ĩgure Goãmũ turari mera deyoro moarire ĩgũ ii ĩhmucũ gamerima. ĩgũ ii ĩhmumasibiricũ “Goãmũ obeodigũ árĩbeami,” arĩdiarima. ² Erã ĩgure deyoro moarire eropa iidorecũ Jesu yũhrimi erãre:

—Ñami wacũ necã õaro boyocũ ĩarã “Õari ñami árĩroca,” arãa mũa. ³ Eropirã boyoropũre ñipicũ ĩarã, “Deco ariroca,” arãa mũa. Ũmarore ĩhamemujurã, “Õpa waroca,” arĩ masia mũa. Eropa õaro masiquererã ta dohpague Goãmũ turari mera mũare yũ ii ĩhmuquerecũ ta ne irire õaro masibea mũa. ⁴ Dohpague majarã ñetariarã Goãmũre gamebirã Goãmũ turari mera ii ĩhmurire ĩadiarima. Deyoro moarire ii ĩhmusome yũhũ. Goãmũ yare weremũhtadigũ Jona mũrũ ĩgure wadirore masituhaa mũa. ĩri dihtare ĩhmugũra mũare, arĩ yũhrimi Jesu.

Eropa arĩ weretuhaja gũare sihu waha wami daja.

Fariseo masa saduceo masa erã ñeri buherire wereñumi Jesu

Mr 8.14-21

⁵ Wũari ditarugue gũa taribujarã panre cãdijicãnirã árĩribũ. ⁶ Eropigũ Jesu gũare weremi:

—Fariseo masa saduceo masa erã pan bũgacũ iiburire õaro masique mũa. Gũhya ãhraa, arĩ weremi gũare:

⁷ ĩgũ eroparĩcũ pee wisirã gũa basi irire wereniguibũ.

—Mari panre mari aĩgãribiricũ ĩagu eropa arĩcumi ĩgu, arĩ pepiribũ gua.

⁸ Gua eropa arĩrare masigu, guare serẽpimi:

—¿Duhpirã panre mua cãdijirare guñari mua? Merogã gohra yũre umupeoa mua.
⁹ ¿Masinibeari mua? ¿Cinco mil umare cinco pan dipurure yũ nuha orare guñabeari mua? ¿Erã baha yapira pũhrũ doce puiri gohra mua ʘjũtu doborare guñabeari mua? ¹⁰ ¿Eropirã daja siete pan dipurure nuha, cuatro mil umare yũ ora sãre guñabeari mua? ¿Erã baha yapira pũhrũ dinũcũ puiri gohra mua ʘjũtu doborare guñabeari mua? ¹¹ ¿Eropirã pan bugacũ iiburire yũ werecũ duhpirã õaro peebeari mua? Eropa arĩgu pan gohrare arĩgu iibeaa. Fariseo masa, saduceo masa erã pan bugacũ iiburire õaro iique, arĩgu pan gohrare arĩgu iibeaa, arĩ weremi ĩgu guare.

¹² ĩgu eropa arĩ werecũ gua masibu. “Pan bugacũ iiburire,” arĩgu pan gohrare arĩgu iibirimi. Eropa arĩgu fariseo masa, saduceo masa erã buherire arĩgu iidi arĩrimi guare. “Erã ya buherire peebiricãque,” arĩgu iimi.

Jesu diaye ta Cristo ĩgu arĩrire wereñumi Pedro

Mr 8.27-30; Lc 9.18-21

¹³ Eropi Jesu mera warã Cesarea Filipino waĩcũri maca pohro arĩri macague ejabu gua. Eropigu iri macague gua ejara pũhrũ Jesu guare ĩgu buherãre serẽpiñami:

—¿Nihino arĩcuri yũhũ masa erã pepicũ? arĩ serẽpimi ĩgu.

14 —“Ñu waĩyegu ãhrimi,” arĩma mure gajirã. Gajirã “Elia ãhrimi,” arĩma. Gajirãpũ “Jeremia áribocumi o gajigu Goãmũ yare weremãhtanirã mera majagũ áribocumi,” arĩma, arĩ yãhribũ gua ĩgũre.

15 —¿Mũapũ pepicũ nihino árcuri yãhũ? arĩ serẽpimi ĩgu gũare daja.

16 Simo Pedropũ yãhrimi:

—Mũhũ Cristo Goãmũ obeodigu ãhraa. Goãmũ ojocarigu magũ ãhraa mũhũ, arĩ yãhrimi Simo Pedro.

17 —Simo, Jona magũ, mũhũ mucubirigu ãhraa. Ōpa arĩ mũ yũre yãhrira masa erã werera áribéaa. Yũ Pagũ umaro majagupũ irire mure masicũ iiami. ¹⁸ Mure arĩgu tiaa. Mũhũ Pedro waĩcũgu ãhraa. (Pedro arĩgu utãye arĩgu iipũ.) Iye utãye weca wũari wihire yũ iibodiro dopa ta yaharãpũre yuju curu wũari curu árcũ ĩigũca yãhũ. Eropigu watĩ ĩgu yarã mera yaharãre tarinũgasome. Eropirã yaharã ne peamegue wasome. ¹⁹ Ūmaro majagũ mari Opũ ĩgu árcũro maja sawire mure ogũra. Eropigu i yebaguere mũ iidorebircũ yũ sã umarogue árcũ iidoresome. I yebaguere mũ iidorecũ umarogue yũ sã iidoregũra, arĩmi Jesu.

20 ĩgu eropa arĩra pũhrũ gũare ĩgu buherãre weremi:

—Yũre “Cristo ãhrimi ĩgu,” ne arĩ weresiribiricãque gajirãre, arĩmi gũare.

Jesu ĩgu sĩriburiñere, ĩgu masa mũriaburiñe sãre wereñumi

Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27

21 Irisubure ta Jesu guare ïgu buheräre ôaro werepehonugami:

—Jerusalêngue yure waro gahmea dohpague. Erogue majarã, mürã, pahia oparã, mari masare buherã sã yure ñero iirãcoma. Eropirã yure wejêrãcoma. Eropa ta ñero tariro gahmea yure. Eropigü uhrenü pührü ta masa müriagüca, arĩ weremi guare ïgu.

22 ïgu eroparĩcũ peegü Pedropü gajipü ñarigã Jesure aĩgã, ïgure ôpa arĩmi:

—Opü, eropa arĩbircãque. Mü arĩro dopa wabircãporo. Mure erã wejêbircãporo, arĩrimi ïgu Jesure.

23 ïgu eroparĩcũ peegü Jesu majinugaja, ïgure ôpa arĩmi:

—Satana iro dopa wereniguigü iiaa mühü. Eropa arĩbircãque. Mü pepiri masa ya pepiri ähraa. Goãmü ya pepiri árĩbeaa. Eropigü yü iiborore cãhmotadiaa mühü, arĩmi Jesu Pedrore.

24 ïgu eropa arĩra pührü guare weremi:

—Yujugü yü mera majagü árĩdiagü, ïgu gamero iidiarire duhucãgücumi. Eropigü ïgu yü mera majagü árĩri dipuwaja ñero tarigücumi. Eropa ñero tariqueregü ta yahare iiniguicãgü árĩgücumi. 25 Yujugü masü ïgu ya árĩburi dihtare pepigü ïgu dederea wagücumi. Eropigü yujugü masü yaha árĩburi dihtare iigü árĩpehrerĩnüri yü mera umarogue ôaro árĩgücumi ïgu. 26 Yujugü masü i yeba majare árĩpehrerire opaqueregü peamegue wagü ôarire wajatasome. Eropigü i yebague opaburi dihtare guñagü, ïgu sĩrigü waburire guñabigü

ĩḡu sīporã mera peamegue dederegucumi. ²⁷ Yũhũ masũ Goãmũ obeodigũ yaharã anyua mera i yebague dujarigũca. Yũ Pagũ ĩḡu gosesiriri mera dujarigũ árĩpehrerã masare erã ñeri iira dipuwaja dipuwaja moagũra. Erã õaripũre erã iicũ õaro iigũra erãre. ²⁸ Diaye arĩḡu tiiãa. Yujurãyeri mũa õguere árĩrã mũa sīriboro core yũre yũ opũ arigũ árĩcũgue ĩarãca, arĩ weremi Jesu.

17

Jesu ĩḡu dũpũre gohrotoñumi

Mr 9.2-13; Lc 9.28-36

¹ Eropi seis nũri pũhrũ Jesu Pedrore, Santiagore, ĩḡu pagũ magũ Ñũ sãre umadigũ utãḡugue erã dihtare sihumariapũ. ² Ūmarogue erã mũrijara pũhrũ erã ĩhabeoro ĩḡu dũpũre gohrotopũ. ĩḡu diapo abe umũ majagũ iro dopa gohra gosesiriyoro. Eropiro ĩḡu suhri gosesiriri suhri õaro boreriñe wayoro. ³ Mata iribojegue majarã Moise mũrũ Elia mũrũ sã dehyoãñorã. Eropirã Jesu, Moise, Elia mera ĩḡu weretamucũ ĩãñorã erã mũrerã ĩḡu buherã. ⁴ Eropigũ Pedro Jesure arĩpũ:

—Opũ, mari ohõ árĩcũ õadiaa. Mũ gamecũ uhre wihigã iirã. Mũ ya wihigã, Moise ya wihigã, Elia ya wihigã iirã mari, arĩpũ.

⁵ ĩḡu eropa arĩ wereniguirisubu, imica curu õaro gosesiriri curu erãre cãhmotacãyoro. Eropa wacũ imica curu pohecague Goãmũ ĩḡu wereniguri busũyoro:

—Ihĩ yu magu yu mahigu aħrimi. Īgu mera mucubiria. Īgure peeque, arĩri busayoro.

⁶ Eropa arĩro caricũ peerã ĩgu buherã uca mehmereja wañorã. ⁷ Erã eropa wara pũhrũ Jesu erã pohroque eja, erãre buacare ñahrũ:

—Wahgãnũgajaque mũa. Gũibiricãque, arĩpũ ĩgu erãre.

⁸ Īgu eroparĩcũ erã ĩhabeo, Jesu dihtare ĩañorã. Gajirãre ĩabiriñorã.

⁹ Eropirã utãgũgue erã dijaricũ Jesu erãre turaro mera arĩpũ:

—Dohparagã yũre eropa warare gajirãre ne werebiricãque. Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu yũhũ sĩri masa mũriara pũhrũ irire gajirãre wereque mũa, arĩpũ Jesu.

¹⁰ Īgu buherãpũ ĩgure serẽpiñorã:

—“Cristo Goãmũ beyedigu ĩgu ariboro core Eliare arimũhtaro gahmea,” arĩma masare buherã. ¿Dohpa arĩronore eropa arĩri erã? arĩ serẽpiñorã erã ĩgure:

¹¹ Jesu yũhripũ:

—Diaye ta aħraa. Eliare arimũhtadoremĩ Goãmũ árĩpehrerire amumũhtabure. ¹² Ōpa arĩgu mũare arĩgu iiaa. Elia eratuħajami. Īgu eropa eraquerecũ ta erã ĩgure ne ĩha masibirima. Eropirã erã gamero dopa ñero iinirã árĩma ĩgure. Eropa ta iirãcoma yu masure Goãmũ ĩgu obeodigure. Erã eropa iicũ ñero tarigũca yũhũ, arĩpũ Jesu.

¹³ Īgu eropa arĩ werecũ erã peeñorã. “Elia,” arĩgu, Ñũ waĩyegũre weregu iipũ. Irire masiñorã pare erã.

*Jesu ñama sīriri mūrare dorecūgure tauñumi
Mr 9.14-29; Lc 9.37-43*

¹⁴ Eropirā utāgugue mūrijanirā erā Ɂrerā Jesu mera dijararā gua pohrogue erama bajarā masa árīroque. Erā eracū īagu yujugu ɁmɁ Jesu pohrogue eja, merejami.

¹⁵ —OpɁ, yɁ magure mojomoro īaque. Īgu ñama sīriri mūrare dorecūgu āhrimi. Eropigu ĩgu ñetariaro tarimi. Bajasuburi peamegue mehmerejamurimi ĩgu. Yujuyerisuburi diaguere yuri ñajamurimi. ¹⁶ Eropigu mɁ buherā pohrogue aī erarabɁ. Erā ĩgure ōagu wacū iimasibirama, arīmi ĩgu Jesure.

¹⁷ Jesu arīmi ero árīrāre:

—Dohpague majarā mɁa ñerā āhraa. ¿Yure ne umupeobirigohracāri? Yoari boje mɁare buherabɁ yɁhɁ. ¿Dipē yoari boje yure mɁa garibori? Īgure aīgārique yure, arīmi Jesu.

¹⁸ Īgu majigure erā aī eratuhajacū ĩha Jesu watīre tuhri cóāmi. Eropigu mata ōagu wami ĩgu magɁ.

¹⁹ PɁhrɁ gua ĩgu buherā gua seyaro árīrā Jesure serēpibɁ:

—¿Duhpirā guapɁ ĩgu magure watīre cóāmasibirayuri? arī serēpibɁ gua.

²⁰ Jesu yuhrimi:

—Yure daberogā umupeoa mɁa. Diaye ta mɁare weregu iiaa. Goāmure “Diaye ta iigu āhrimi,” mɁa arī umupeorā miriyegā mostazaye pegā mɁa umupeoquererā irigu utāgure “Sohōgue waque,” mɁa arīcū, waha waroca. Goāmure eropa umupeorā árīpehrerire

iimasia mua. ²¹ Ino watĩre mua cóãdiarã Goãmure burigã serẽro gahmea muare. Eropirã ba duhuro gahmea Goãmure serẽmorã, arĩmi Jesu guare.

Dipaturi Jesu ĩgu sĩriburiñere ĩgu masa muriaburiñe sãre wereñumi

Mr 9.30-32; Lc 9.43-45

²² Eropi Galilea yebague gua curicũ, Jesu guare weremi:

—Yũhu masu Goãmu ĩgu obeodigu ahraa. Masa yure ñeha, gajirãguere yure wiarãcoma.

²³ Eropa yure erã wiara puhru wejẽrãcoma erã. Eropa erã wejẽdigu uhrenu puhru masaguca, arĩmi ĩgu guare.

Ĩgu eropa arĩ werecũ pee burigã bujawerebu gua.

Goãmu wihi maja wajayeburire serẽpiñuma gajirã

²⁴ Eropirã Capernaum macague gua ejacũ, Goãmu wihi maja wajayeburire wajasea corerã Pedro pohroque eja, ĩguere serẽpiñama:

—¿Muare buhegu Goãmu wihi maja arĩburire wajayeri ĩgu? arĩ serẽpima erã.

²⁵ —Wajayemi ĩgu, arĩ yũhrimi Pedro.

Ĩgu eropa arĩra puhru wihigue ĩgu ñajacũ ta Jesu Pedore serẽpimũhtami:

—Simo, ¿dohpa arĩ pepiri mũhu? ¿I yeba majarã oparã ñehmarãpure waja aĩri mũ pepicũ? ¿Erã mera majarãre wajaseari? ¿O gaji yeba majarãpure wajaseari? arĩ serẽpimi ĩgu Pedore.

²⁶ —Gaji yeba majarãpure wajaseama, arĩ yũhrimi Pedro.

Īḡu eroparĩcũ Jesu weremi:

—Eropiḡu opu ĩḡu ya yeba majarãre wajaseabirimuririmi. ²⁷ Eropa árĩquerecũ ta wajasea corerãre guacũ iidibeaa mari. Eropirã wajayerãca. Ditarugue waque. Eroque eja wejericãrore mehyuque. Eropiḡu waimũ bamũhtadigũre tara suaque. Eropiḡu ĩḡu waimũ disiroque niyerusere bocajagũca mũhũ. Irise queoro wajacũroca. Yũre, mũa sãre Goãmũ wihi maja árĩburire erã wajaseacũ õaro queoro sihajaroca irise. Irisere bocajagũ mari wajamoriñere wajayepohogũ waque, arĩmi Jesu Pedrore.

18

Jesu ĩḡu buherãre erã weca opu árĩbure wereñumi

Mr 9.33-37; Lc 9.46-48

¹ Irisubure gũa Jesu buherã ĩḡu pohroque eja serẽpibũ ĩḡure:

—¿Umaro majagũ ĩḡu opu árĩroguere gũa mera majagũ nihino wabocuri árĩpehrerã weca opu? arĩ serẽpibũ gũa.

² Gũa eroparĩcũ Jesu majiḡũgãre sihubeo, ĩḡũgãre gũa watope duhudobomi. Duhudobotuhaja gũare arĩmi.

³ —Diaye mũare were purumujugũra. Oã majirãgã Goãmũre erã opu gohra pepima. Eropirã mũa sã erã iro dopa ta pepirã, õarire gohrotorã umaro majagũ opu árĩroguere warãca. Erã iro dopa pepibirã opu ĩḡu árĩroguere wasome mũa.

⁴ Eropiḡu umaro majagũ ĩḡu opu árĩroguere eropa pepicãḡũ, ihĩ majiḡũgã dopa pepiḡũ ta

gajirã tauro opu wahami. ⁵ Eropirã yahare iimorã òpa áringũgãre gamerã, yu sãre gahmea maa, arĩ weremi Jesu guare.

*Ñerire iicũ guhya ãhraa arĩ wereñumi Jesu
Mr 9.42-48; Lc 17.1-2*

⁶ Eropigu òpa werenemomi:

—Ígã dopa áringũ yure ne umupeogure weregura maa. Yujungũ ígã iro dopa áringũre ñerire iidoredigu ígu ñetariaro tarigucumi. Gajigũre masa ígu wunugũre wuariye utãye mera dirisiu, wuariyague ígũre cóãcũ ñero wabocumi ígu. Eropigu ígã dopa áringũre ñerire iidoredigupu wuariyague erã cóãdigũ tauro ñero tarigucumi. Ígu turaro dipuwaja moasũgucumi. ⁷ Masare ñerire iicũ iiri ãhraa. Irire iirã i yeba majarã ñero tarima. Gajirã ñerire iidorema gajirã masare. Erã ñerire iidorenirãpu erã tauro ñetariaro tarirãcoma.

⁸ “Mũ mojoto mera ñero iigu iri mojotore mũ tabe cóãbodiropo dopa ta iri ñerire duhuque. Irire duhubigu peamegue wagũca. Eroguere ne peame yaribea. Mũ mojotore mũ cóãcũ iri ðuca dihta cohmoboya. Eropigu mũpu epasi áriquerẽgu ta puhrũ Goãmũ mera áringũca. Mũ pe mojoto mera áringũre peamegue ígu cóãcũ ñetariaro tarigũca. Eropigu iri ñeri iiripũre duhuque. Mũ guburu mera ñero iigu iri guburu sãre mũ tabe cóãbodiropo dopa ta iri ñerire duhuque. Irire duhubigu peamegue wagũca. Eroguere ne peame yaribea. Mũ guburure mũ cóãcũ irisi dihta cohmoboya. Eropigu epasi áriquerẽgu ta puhrũ Goãmũ mera áringũca.

Mũhũ pe guburu mera árĩgũre mũre peamegue cóãcũ mũ ñetariaro tarigũca. Eropigũ iri ñeri iiripũre duhuque. ⁹ Mũ cuiru mera ñero iigũ irirure mũ gorawea cóãbodiropũ dopa ta iri ñerire duhuque. Irire duhubigũ peamegue wagũca. Eroguere ne peame yaribea. Mũ cuirure cóãcũ iriru dihta cohmoboya. Yujupũ cuiru mariquerecũ ta pũhrũ Goãmũ mera árĩgũca. Mũre pe cuiru mera árĩgũre peamegue mũre cóãcũ, mũ ñetariaro tarigũca. Eropigũ iri ñeri iiripũre duhucãque, arĩmi Jesu.

Oveja dederedigũ queorire wereñumi Jesu

Lc 15.3-7

¹⁰ Eropigũ gũã sãre werenemomi:

—Ne, oã majirãgãre doobiricãque. Mũare arĩgũ tĩiaa. Erãgãre ñhadiburã anyua umarogue yũ Pagũ pohroque eropa arĩniguima. ¹¹ Yũhũ masũ Goãmũ ñgũ obeodigũ i yebague dederebonirãre taugũ arigũ iibũ yũhũ, arĩ weremi Jesu.

¹² Eropa arĩtuha õpa arĩ queorire ahmu wereniguimi.

—Ovejare ñhadibugũ cien ovejare opagũ yujugũ oveja dederea wacũ ñagũ õpa iigũcumi erãre ñhadibugũpũ. Gajirã ovejare noventa y nueve ovejare erã bari campogue duhudobo, dederedigũre amagũ wagũcumi. ¹³ Diaye ta arĩgũ iiaa mũare. Ñgũre bocagũ bũrigã mucubirigũcumi ñgũ. Gajirã noventa y nueve dũhyarã mera mucubiridigũ arĩqueregũ erã tauro ñgũ bocadigũpũre mucubirigũcumi. ¹⁴ Eropa ta mari Pagũ umaro majagũ oãgã iro dopa arĩrã sãre erã dederecũ gamebeamĩ, arĩmi Jesu.

Mu acaweregu mure ñero iicũ õpa iique, arĩñumi Jesu

Lc 17.3

¹⁵ Eropa arĩtuhaja õpa werenemomi Jesu:

—Mu acaweregu mure ñero iicũ ïgu mera weretamugu waque. Mua seyaro irire weretamugue. Mu eropa iicũ ïgu mure peebocumi. ïgu peecũ “Mure dipaturi ne õpa iisome yũhũ,” ïgu arĩcũ mu acaweregure dipaturi wapicũ iigũca mũhũ. ¹⁶ Mure ïgu peediabiricũ tamerare yujugũ mera wadiagu, o perã mera wadiagu, erãre wapicũgã dipaturi ïgure wereniguigu waque daja “Erã sã peeporo,” arĩgu. ¹⁷ Eropigu mu mera majarã sãre ïgu peediabiricũ árĩpehrerã Jesu yarã mera gamenere ïgure weresãque. Eropirã Jesu yarã gamenererã sãre ïgu peediabiricũ ïarã Goãmure masibigu ñegũ árĩro dopa iique ïgure.

¹⁸ “Diaye ta muare arĩgu iiaa. I yeba mua yaharã yaha dorerire oparãca. Eropirã mua i yebare iidorebirirare yũ sã umarogue árĩgu iidoresome. I yeba mua iidorerare yũ sã umarogue iidoregũca.

¹⁹ “Dipaturi muare ire weregũra daja: Mua perã Goãmure serẽrã, yujuro mera pepirã árĩcũ, yũ Pagũ umaro majagu irire muare ogucumi.

²⁰ Perã o urerã yaharã yahare iimorã erã gamenerecũ yũ sã erã mera ahraa, arĩ weremi Jesu.

²¹ Pũhrũ Pedro Jesu pohrogue eja serẽpimi:

—Opũ, ¿yũ acaweregu mu yagu ïgu dinũcusuburĩ yũre ñero iicũ ïagu irire

cādijitugucuri yǎhǎ? ¿O siete suburi ĩgu iicũ cādijitugucuri yǎhǎ? arĩ serēpimi Pedro.

²² Jesu yǎhrimi:

—Sietesuburi dihta mǎre ĩgu ñero iirare mǎ cādijicũ ero wabeaa. Bajasuburi ĩgu mǎre ñero iicũ sǎre cādijique, arĩmi ĩgure.

Pohro majagǎ gajigǎ ĩgu wajamorare ĩgu cādijidiabirira queorire wereñumi Jesu

²³ Eropigǎ Jesu õpa werenemomi gǎare:

—ǘmaro majagǎ opǎ árĩri werediacũ õpa āhraa. Yujugǎ opǎ ĩgu pohro majarǎre erǎ ĩgure wajamorare wajayepheho dorediarĩñumi. ²⁴ Erǎ wajamorare ĩgu queonugacũ, ĩgure mohme corerǎpǎ wǎaro wajamogure ĩgu pohrogue aĩgǎrĩñuma. Wajamogupǎ wǎaro wajamoñumi opǎre. ²⁵ Eropigǎ ĩgu wajayemasibiricũ ĩagǎ ĩgu opǎ ĩgure, ĩgu marapore, ĩgu porǎ sǎre pohro majarǎ acu, erǎre gajirǎre duadiarĩñumi ĩgu wajamorire wajaseagu. ²⁶ ĩgu eropa duadiacũ wǎaro wajamogupǎ mereja, ĩgu opǎre turaro serēñumi: “Opǎ, gǎare gajirǎre duabiricǎque. Mojomoro ĩagǎ corenique. Mǎre wajayephehogǎca,” arĩñumi ĩgu ĩgu opǎre. ²⁷ ĩgu eroparĩcũ peegu ĩgure mojomoro ĩagǎ, ĩgu wajamorare eropa ta cādijipehocǎñumi.

²⁸ “ĩgu eropa iira pǎhrǎ wajamodigupǎ waha, gajigǎ pohro majagǎre bocajañumi. ĩgupǎ merogǎ wajamoñumi ĩgure wajamodigupǎre. Eropa bocajagǎ yojaro mera ñeañumi ĩgure. “Yǎre mǎ wajamorare wajaye purumujuque duru,” arĩñumi ĩgu ĩgu mera majagǎre. ²⁹ ĩgu

eroparĩcũ gajigũ pohro majagũpũ mereja ĩgũre bũrigã serẽriĩnumi: “Yũre mojomoro ĩaque. Merogã corenique. Mũre wajayepehogũra,” arĩriĩnumi gajigũ pohro majagũ ĩgũre. ³⁰ ĩgũ eropa arĩ serẽquerecũ ta ĩgũ yũhribiriĩnumi. Eropigũ ĩgũ gajigũ pohro majagũpũre peresu iidoreĩnumi ne ĩgũ wajayepehocũgue. ³¹ Wũaro wajamodigũ ĩgũre merogã wajamogũpũre ĩgũ eropa iicũ ĩha papũri, gajirã pohro majarãpũ erã opũre weresãrã waĩuma. ³² Erã eropa arĩ weresãcũ peegũ erã opũ erãre weresãdigũre sihubeo õpa arĩĩnumi: “Mũhũ ñetariagũ ãhraa. Mũhũ yũre bũrigã serẽcũ mũ wajamorare cãdijipehocãrabũgũ yũhũ mũre. ³³ Mũre yũ eropa iiquerecũ ta mũpũ merogã wajamogũpũre cãdijibirayoro mũhũ. Mũ wajamorare yũ cãdijidiro dopa ta ĩgũ sãre mũ cãdijicũ õatariaboya. ¿Duhpigũ ĩgũre mojomoro ĩabirari ĩgũre eropa iigũ mũhũ?” arĩĩnumi ĩgũ opũ ĩgũre. ³⁴ Eropa arĩgũ bũrigã guagũ, peresu iĩnumi ĩgũ pohro majagũre ne ĩgũ wajayepehocũgue, arĩ weremi Jesu.

³⁵ Eropigũ õpa arĩ i queorire weretumi:

—Eropa ta iigũcumĩ yũ Pagũ umaro majagũ mũare. Mũa árĩpehrerã mũa acawererã mũare ñero iirare õaro mũa cãdijipehobiricũ ĩgũ mũare dipuwaja moagũcumĩ, arĩmi Jesu.

19

Erã marasã nomere erã cóãcũ õabeaa, arĩ wereĩnumi Jesu

Mr 10.1-12; Lc 16.18

1 Irire ïġu eropa arĩ werera pũhrũ ïġu Galilea árĩdigũ Judea yebague ġũare sihu wami. Dia Jordán waĩcũriya ġajipũ maseġue ejabũ. 2 Eroġue ġua wacũ bajarã masa ġũare nũrũsiagãma. Erã mera majarãre dorecũrãre õarã wacũ iimi ïġu.

3 Eropi yujurãyeri fariseo masa ġua pohro erama. Jesure weresãdiarã, ñero ïġu wereniguicũ peediarã, ïġure õpa serẽpima:

—¿Mari marapore mari ġamero cóãcũ õhari? ¿Mari doreripũ eropa ta iidoreri mũ pepicũ? arĩ serẽpima erã.

4 Jesu yũhrimi.

—¿Goãmũ yare erã ġojarapũġue ne ire buhebiriniari mũa? Õpa arĩ ġojara ãhraa: “Negohraguere i yebare ïhacũnugudigũ Ʃmũ, nomeo sãre iipũ,” arĩ ġojañumi Moise. 5 Õpa ãhraa ïġu arĩ ġojanemora: “Eropigũ Ʃmũ ïġu pagũ sũmarãre cohã wiria, ïġu marapo mera árĩġucumi. Eropirã erã perã árĩquererã ta yuju dũpũ iro dopa ta árĩrãcoma,” arĩ ġojañumi. 6 Eropirã erã perã iro dopa árĩbeama. Yuju dũpũ iro dopa ta árĩrã iima. Goãmũ doreri mera mojoto dirima. Eropirã duhubiricãro ġahmea erãre, arĩmi Jesu erãre.

7 ïġu eroparĩcũ fariseo masa serẽpima daja:

—Mũhũ eropa werequerecũ ta õpa arĩ ġojañumi Moisepũ: “Mũ marapore cóãdiagũ pa-perapũġue irire ġojaque. Eropa ġojagũ iripũre mũ marapore mũ ora pũhrũ igore cóãmasia mũhũ,” arĩ ġojañumi Moise. ¿Mũ arĩro dopa

arĩquerecũ ta duhpigu Moisepu eropa arĩ gojayuri? arĩ yũhrima erã ãgure.

⁸ Jesu yũhri gamemi erãre:

—Goãmũ dorerire mũa ñecũ sũmarã erã iidia-biricũ ãagu “Eropa ta wacuraporo,” arĩgu, “Mũa marapore cóãmasia,” arĩ gojañumi Moise. ãgu eropa arĩ gojara arĩquerecũ ta negohraguere mũa marasã nomere cóãcũ gamebiripu. ⁹ Mũare arĩgu tiaa: Masũ ãgu marapo igo gajigu mera ñero iibiriquerecũ ta igore cóãgu, gajigo mera marapocũgu, ãgu gajigo mera ñero iigu iimi. Eropigu ihĩ cóãdigo mera marapocũgu sã igo mera ñero iigu iimi, arĩmi Jesu.

¹⁰ ãgu eroparĩcũ peerã, gũa ãgu buherãpu õpa arĩbũ:

—Eropa mũũ ãgu marapo mera erã game cóãbiricũ, maripũre ne marapo marirã arĩcũ õaboca gũare, arĩbũ gũa.

¹¹ Jesu yũhrimi gũare:

—Mũa arĩro dopa ta arĩpehrerã arĩmasibeama. Goãmũ marapocũdorebirinirã dihta eropa arĩmasima. ¹² Ũma marapocũmasibirã yujurãyeri ãhrima. Yujurãyeri mũma ero ta poyari masa mata nomere gamebirã masa dehyoama. Gajirã masa erã ãpiritõ diuri erã weanirãpu marapocũmasibeama. Gajirã mũma mũmaro majagu erã Opũ yare itamudiarã marapocũbeama. Eropirã oã marapocũdiabirã eropa ta pepicãrã, eropa ta erã arĩ ojogorocũcũ õhaa, arĩmi Jesu gũare.

Majirāgā ya árīburire Goāmure serēbasañumi Jesu

Mr 10.13-16; Lc 18.15-17

13 Eropi masa majirāgāre Jesure mohmepiñadoremorā Jesu pohrogue aī erama. Eropa aī erarā, erā Jesure ĩḡu mojotore erāgāre mohmepidorediama. Eropirā erāgāre erā ōaro árīburire Goāmure serēbasadorediama Jesure. Erā eropa iicū ĩarā ḡua ĩḡu buherā erāre turiribū. 14 Ḡua eropa turicū ĩaḡu, ḡuare Jesu ōpa arīmi:

—Majirāgā yu pohrogue ariporo. “Waque,” arībircāque erāgāre. Erāgā Goāmure erā opu pepima. Eropirā ĩḡu umaro majagū ĩḡu opu árīroguere oāgā iro dopa pepirā āhrima eroguerē, arīmi Jesu.

15 Eropa arītuhaja erā majirāgāre mohmepituhaja waha wami.

Doberi opagū Jesu mera weretamuñumi

Mr 10.17-31; Lc 18.18-30

16 ĩḡu eropa iira pūhrū yujugū masū mamū Jesu pohrogue eraa, serēpimi ĩḡure:

—Ne mūhū ōaḡu buheḡu āhraa. ¿Yu árīpehrerinūri Goāmū mera árīdiagū, ōarire iidiagū dinopare iibocuri yūhū? arīmi ĩḡu.

17 —¿Dohpa arīronore yure ōaḡu arī piyuri mūhū? Goāmū dihta ōaḡu āhrimi. Árīpehrerinūri Goāmū mera árīdiagū ĩḡu dorerire iique, arīmi Jesu.

18 —¿Di doreripure arīḡu iiri? arī serēpinemomi ĩḡu.

Jesu yūhrimi:

—Masare wejēbiricāque. Gajigu marapo mera árībita. Yajabita. Guyabita. ¹⁹ Mũ pagũ sũmarāre umupeoque. Mũ basi mahiro dopa ta mũ pohro árĩgu sāre mahique. I dorerire iiro gahmea, arĩmi Jesu.

²⁰ —I dorerire ne tarinũgabirimũrabũ yũhũ. ¿Ñeheno dũhyari yũ iinemoburi yũ árĩpehrerĩnũri Goãmũ mera árĩdiagũ? arĩmi ĩgu Jesure.

²¹ ĩgu eroparĩcũ peegu Jesu werenemomi:

—Mũhũ Goãmũ mera õaro árĩdiagũ mũ yare árĩpehrerire duagu waque. Eropa duagu árĩpehreri niyerure mũ wajatarare mojomorocũrāre oque. Mũ eropa iicũ wũaro mũ ya mũmaroguere Goãmũ pohroguere árĩyuroca. Mũ eropa iira pũhrũ yũ mera majagu árĩbu arique, arĩ weremi Jesu.

²² ĩgu wũaro opagu árĩpũ. Eropigu Jesu ĩgure eroparĩcũ peegu ĩgu oparire mojomorocũrāre odiabigu, turaro bũjawere sũabiri waha wami.

²³ ĩgu eropa wacũ Jesu guare ĩgu buherāre werenemomi:

—Diaye ta mũare arĩgu iiaa. Doberi oparā Goãmũre ĩgu opũ árĩroguere erā wadiacũ diasa āhraa. ²⁴ Mũare werenemogũra: Camelopũ awiru gobegāgue ĩgu ñajatariwereadiacũ masiya mara ĩgure. Eropa ta doberi opagu Goãmũ opũ ĩgu árĩroguere wacũ diasataria, arĩmi ĩgu.

²⁵ ĩgu eroparĩcũ gua ĩhamaria wa gua basi õpa arĩbũ:

—Yaho. Īḡu arĩro dopa ta diaye árĩcũ, ne yujugũ masũre Goãmũ taubiribocumi ĩḡu pohro waborore, arĩbũ gũa gũa basi.

²⁶ Gũa eroparĩcũ Jesu gũare ĩhabeo, õpa weremi:

—Masa erã bocatĩuro erã õaro iira mera Goãmũ pohroguere wamasibeamã. Goãmũpũ masare peamegue wabonirãre taumasimi. Īḡu árĩpeherrerire õaro iimasipehocãmi, arĩmi ĩḡu gũare.

²⁷ Īḡu eroparĩcũ Pedro ĩḡure arĩmi:

—Peenique. Gũapũ gũa ya árĩpeherrerire arĩpehocãbũ mũ mera warã. ¿Gũa õpa iirã dohpa árĩrĩre wajatarãcuri gũa? arĩmi ĩḡu.

²⁸ —Mũare diaye arĩḡu tiiaa: Pehrerinũ pũhrũ árĩpeherrerĩ mama gohrotoroca. Irisubuguere yũhũ masũ Goãmũ ĩḡu obeodĩḡu yũ opũ doaro gosesĩriro doagũca yũhũ. Yũhũ ero doacũ mũa sã doce gohra árĩnirã oparã árĩri mera doarãca. Eropirã Israe masare doce cururi majarãre beyerãca õarã sãre ñerã sãre. ²⁹ Eropirã mũa árĩpeherrerã õari buherire yaha árĩburire iimorã, mũa wirire, mũa pagũ porãre, mũa pagũ sumarãre, mũa porãre, mũa poerire apicãnirã wũaro wajatarãca. Eropirã árĩpeherrerinũri Goãmũ mera õaro árĩrãca. ³⁰ Dohpagueere bajarã oparã árĩnirã mũra irisubuguere bu árĩrã dujarãcoma. Eropirã dohpagueere bajarã bu árĩnirã mũra irisubure oparã gohrotorãcoma daja, arĩ weremi Jesu gũare ĩḡu buherãre.

20

Igui pohe mohmerã queorire wereñumi Jesu

¹ Eropi dipaturi Jesu queorire weremi daja òpa arĩḡḡ:

—Ŭmaro majagḡ opḡ ïḡḡ árĩri werediacũ pohe opḡ iro dopa ãhraa. ïḡḡ pohe opḡ boyo pãri merejacũ ïḡḡ pohere mohmemorãre sihugḡ wañumi. ² “Yujuse niyerusere yujunḡ mohmeri wajare wajayegḡra yujunḡre,” arĩñumi. “Áḡḡ,” arĩñuma mohmemorã. Erã eroparĩcũ poheḡue mohmedoreḡḡ obooñumi ïḡḡ erãre. ³ Eropigḡ ḡḡḡḡue nueve árĩcũ doberi duarogue wañumi daja. Eroḡue ejagḡ, gajirã mohmebirãre ïañumi.

⁴ Eropa ïagḡ erãre arĩñumi: “Mḡḡ sã yaha pohere mohmerã waque. Őaro wajayegḡra,” arĩñumi ïḡḡ. ⁵ Eropirã erã poheḡue mohmerã wañuma. Eropi pohe opḡ goeri boje árĩcũ, ñamicague tres árĩcũ sãre gajirãre mohmedoreñumi daja. ⁶ Eropi ñamicague cinco árĩcḡḡue doberi duarogue ïḡḡ wañumi daja. Eroḡue eja gajirã mohmeri moorãre ïañumi. Erãre arĩñumi: “¿Ne gajino iibiriquererã yujunḡre ïaniguineacãri mḡḡ?” arĩ serẽpiñumi erãre. ⁷ “Ne ḡḡare mohmeri mara,” arĩ yḡhriñuma erã. “Mḡḡ sã yaha pohere mohmerã waque,” arĩñumi erãre. Eropirã ïḡḡ arĩdiro dopa ta ïḡḡ ya pohere mohmerã wañuma.

⁸ “Eropi ñamicague mohme duhurisubugue árĩcũ pohe opḡ ïḡḡ mohmerãre coreḡure òpa arĩñumi: “Mohmerãre sihuque. Erã eracũ erãre wajayeque. Erã pḡhrḡḡue mohmedorenirãre wajayemḡhtaque. Erãre wajayetuha, gajirã sãre

wajayetuha, yu mohmedoremuhtaniräre wajaye ojogorocüque,” arĩñumi ĩgu. ⁹ Eropigu cinco árĩcũ mohmenuganiräre yujuse niyeruse wajayeñumi. ¹⁰ ĩgu eropa wajayecũ ĩarã, “Guare tauñariro wajayegucumi,” arĩ pepiriñuma ĩgu doremuhtanirãpũ. Erã sãre yujuropa ta wajayecãñumi. ¹¹ Eropirã eräre niyerure ĩgu wajayetuhajacũ erã opu mera papũri ĩgure arĩñuma: ¹² “Oã gua puhrugue mu mohmedorenirãpũ yuju hora ta mohmeama. Guapu yujunũ ðaro mohmeneacarabũ. Nero abe asi-ami guare. Gua eropa yoari boje mohmequerecũ ta gua puhrugue mohmenuganirã sãre yujuropa wajayecãbũ muhũ,” arĩ guañuma erã ĩgu mera. ¹³ Erã eroparĩcũ peegu yujugu erã mera majagure pohe opu yuhriñumi: “Ne acaweregũ, yujuse niyerusere wajayegura, arĩrabũ muare. Yu eroparĩcũ yuhriabũ mua. Eropigu yu arĩdiro dopa ta muare wajayeabu yuhũ. Queoro wajayeabu muare. Ne yajabirabũ muare. ¹⁴ Eropigu yu wajayerare aĩ wihigue dujaaque. ĩre puhrũ yu mohmedoredigu sãre muare yu wajayediropẽ ta wajayegura. ¹⁵ Yaha niyeru ahraa i. Eropigu yu gamero dopa ta i mera wajayegura. ¿Gajiräre tauñariro yu wajayecũ ĩhaturiri muhũ?” arĩñumi ĩgu pohe opu, arĩ weremi iri queorire Jesu.

¹⁶ Eropa arĩgu werenemomi ĩgu:

—I queori arĩro dopa ta yaharã árĩmuhtaniräre erã puhrũ yaharã árĩnirã sãre yujuro mera ogucumi Goãmu ĩgu ya ðarire. Eropirã árĩmuhtanirãpũ “Guare onemogucumi,”

arĩmasibeama, arĩ weremi Jesu.

Dipaturi Jesu ĩgu sĩriburiñere ĩgu masa mĩriaburiñere wereñumi

Mr 10.32-34; Lc 18.31-34

¹⁷ Eropi Jerusaléngue warã yujuro mera ta waniguirã, guare ĩgu buherãre sihubeotuha, gajipugue guare gua seyarore aĩgãmi Jesu. Gua seyaro gua árĩcũ weremi.

¹⁸ —Peeque yũre. Dohpaguere Jerusaléngue warã iiaa mari. Erogue yũ masure Goãmũ ĩgu obeodigure ñeha, gajirãre orãcoma. Pahia oparãre, masare buherã sãre yũre orãcoma. Eropirã yũre wejedorerãcoma erã. ¹⁹ Eropa wejedorerã judio masa árĩbirãre yũre orãcoma. Erã eropa ora pũhrũ erãpũ yũre wereya, tãrarãcoma. Tuhaja, crusague pabiarãcoma yũre. Eropigu yũ sĩrira pũhrũre ùhrenũ waboro gohra masa mĩriagũca, arĩ weremi Jesu.

Santiago, Ñu mera erã pago erãre serẽbasapo Jesure

Mr 10.35-45

²⁰ Eropigo Zebedeo marapo Santiago, Ñu igo porã mera Jesu pohrogue eja, merejapo ĩgure serẽbo arigo.

²¹ —¿Dohpa yũ iicũ gahmeri mũhũ? arĩpũ Jesu igore.

—Mũhũ opũ ñajagũ yũ porã sãre dorerã acuque. Eropa acugũ mũ pepũri erãre doboque, arĩ serẽpo igo igo porã mera.

²² Jesu õpa arĩpũ:

—Mũa ñero tariborore masibiriquerã ta eropa serẽa mũa. ¿Dohpaguere yũ ñero tariboro dopa ta mũa sã ñero tarirã yujuro bojebocuri mũa? arĩpũ Jesu igo porãre.

—Yujuro bojerãca, arĩ yũhriñorã Santiago Ñu mera.

²³ —Diaye ta ãhraa. Yũ ñero taridiro dopa ta ñero tarirãca mũa sã. Eropa mũa tarimorã árĩquerecũ ta yũ mera doremorãre mũare yũhũ beyemasibea. Yũ Pagupũ amutuhami irire. Eropirã ãgũ beyenirã dihta yũ diayepũre, yũ copũpũre doarãcoma, arĩpũ Jesu erãre.

²⁴ Eropirã gũa gajirã diez ãgũ buherãpũ erã oparã árĩburire Jesure serẽcũ Santiago, Ñu sã mera guabũ gũa. ²⁵ Gũa eropa guacũ ãagũ Jesu árĩpehrerã ãgũ buherãre sihu gameneo, õpa arĩ weremi gũare:

—Goãmũre masibirã oparãpũ masare dorerã, pũriro mera dorema. ²⁶ Mũapũ eropa iisome mũa basi. Mũa mera majagũ opũ árĩdiagũ, árĩpehrerã ãgũ mera majarãre itamugũ árĩporo. ²⁷ Eropigũ árĩpehrerãre doregũ árĩdiagũ pohro majagũ iiro dopa ta árĩporo. ²⁸ Eropa árĩgũ ta ãhraa yũ sã. Masare dorebiragũ arigũ iibiribũ. Yũhũ masũ Goãmũ ãgũ obeodigũ árĩqueregũ ta i yebaguere masare itamugũ arigũ iibũ. Eropigũ bajarã masa erã ñero iira dipuwajare sĩribasagũ arigũ iibũ. Eropigũ masa peamegue wabonirãre taugũ arigũ iibũ, arĩmi Jesu gũare.

*Perã cuiiri ãhãjabirãre ãacũ iĩñumi Jesu
Mr 10.46-52; Lc 18.35-43*

²⁹ Eropi Jericógue árñirã gwa wacũ bajarã masa Jesure nũrusiama. ³⁰ Eropi Jesu ïgu tarigãcũ perã cuiri ïhajabirã ma tũro doanirã peema. Eropa peerã õpa arĩ gaguiniguinemoma:

—Opũ Davi mũrũ pãrami, masare taubu, gũare mojomoro ïaque, arĩ gaguinima.

³¹ Erã eropa gaguiniguicũ masapũ erãre turima.

—Ejarimaricãque, arĩma masa erãre. Erã eropa arĩquerecũ ta erã gaguiniguidiro tauro gaguiniguinemoma daja.

—Opũ Davi mũrũ pãrami, gũare mojomoro ïaque, arĩ gaguiniguima daja.

³² Erã eroparĩcũ peegũ Jesu nũgaja erãre sihubeo serẽpimi,

—¿Dohpa yũ mũare iicũ gahmeri? arĩ serẽpimi.

³³ —Opũ, gũare ïacũ iique, arĩ yũhrima erã.

³⁴ Erã eroparĩcũ Jesu erãre mojomoro ïami. Eropa mojomoro ïagũ erã cuirire mohmepimi. ïgu eropa mohmepicũ ta erã õaro ïha wama. Eropa ïanirã ïgũre nũrusia wahgãma.

21

Jerusaléngue ejañumi Jesu

Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19

¹ Eropi Jerusaléngue gwa ejaboro core Betfagé waĩcũri macague ejamũhtanibũ gwa Jesu mera. Betfagé utãgũ Olivo waĩcũdigũ gubuye árĩbũ. Eroque ejağũ, gũare perãre ïgu buherã mera majarãre Jesu ïgu core obeomũhtami. ² Õpa doremi erãre:

—Si macague waque. Erogue ejarã, mata burrore ïgu magugã mera erã dirinugudigure bocajarãca. Erãre boca, ïgure diriradarire pãa aïgãribasaque yãre. ³ Mũa eropa iicũ ïagu, burro opu “¿Duhpimorã burrore pãri mũa?” ïgu arĩcũ peerã õpa arĩ yuhrique: “Mari tïgu burrore gamebeoniami dohpa. Eropigu dohparagã wiagucumi ïgu,” arĩ yuhrique ïgure, arĩdore obeomi Jesu perã ïgu buherãre.

⁴ Eropã iimi Goãmũ yare weremuhtadigu ïgu arĩ gojadiro dopa ta. Õpa arĩ gojañumi iribojegue:

⁵ Jerusalén majarãre õpa arĩ wereque: “Ïaque mũa. Mũa Opu mũa pohrogue ahrimi. Ïgu ta masare õaro iigu ãhrimi. Burro magugã weca arigucumi,” arĩ wereque Jerusalén majarãre, arĩ gojañumi iribojeguere.

⁶ Jesu ïgu obeonirã perã iri macague eja, ïgu iidorediro dopa ta iĩnorã erã. ⁷ Burragore igo magugã sãre aïgãrima. Aïgãrituhaja gũa weca maja suhrire tuwea aĩ, erã weca peobũ gũa. Gũa eropa iira puhru Jesu ïgugã weca mũribejami wabu. ⁸ Mũribejatuha, ïgugã weca Jerusalengue wami. Ïgu eropa aricũ ïarã masa bajarã ïgu wari maha deco erã ya weca maja suhrire tuwea aĩ, sãopi muhtama Jesure umupeorã. Gajirãpu pũricuri dupũrire mare apimuhtama “Ïgu wari maha õari maha árĩporo,” arĩrã. ⁹ Eropirã ïgu core warã, ïgu puhru nũrsiarã mera õpa arĩ gaguiniguima:

—Davi mũru pãramire marire itamubure umupeorã. Ihĩ Goãmũ ïgu obeodigu õaro ari-

poro. Ūmaro majagure “Turagu āhrimi,” arī umupeorā, arī gaguiniguima masa.

¹⁰ Eropirā Jerusaléngue erā eropa ejacū ero majarāpū īhamaria wama.

—Cue, ¿nihino āhriri ihī? arī game serēpima erā basi.

¹¹ Gajirā masa yūhrama:

—Ihī Goāmū yare weremūhtagū Nazare majagū Jesu waīcūgū āhrimi, arī werema erā masare.

Goāmū wihigue ejañumi Jesu

Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22

¹² Pūhrū Goāmū wihigue ejami Jesu gua mera. Iri wihigue eja ñaja wami. Ñajaja masa duadoarāre asūrā sāre bocajagū erāre cohā wiucāmi iri wihigue. Eropigu niyerure game gohroto doarā ya mesarire yomemuju, aī majipi beomūrimi. Bujare duarā erā doari pērori sāre eropa ta iimi. ¹³ Eropa iigū ōpa arīmi:

—Goāmū yare erā gojarapū ōpa āhraa: Goāmū arīmi: “Yaha wihi Goāmū mera werenigūiri wihi waīcūroca,” arīmi Goāmū, āhraa īgū gojarapū. Mūarū i wihire Goāmū wihire duadoarā game yajarā iiaa, arīmi īgū erāre.

¹⁴ Īgū eropa iira pūhrū cuiiri īhajabirā, curimasibirā sā Goāmū wihiguere īgū pohrogue erama. Erā eropa eracū erāre ōarā dujacū iimi īgū. ¹⁵ Eropa ōarire īgū iicū ĩarā, pahia oparā, masare buherā sā guama īgū mera. Eropirā majirāgā sā Jesure, “Davi mūgū pārami, masare

itamubu, turagu āhraa mūhu,” erā arī umupeocū peerā guanemoma dipaturi erā. ¹⁶ Eropa guarā ōpa arīma Jesure:

—¿Erā eroparīcū peebeari mūhu? Eropa arībiricāporo, arī dorema erā Jesure.

—Erā eroparīcū peea. ¿Goāmū yare erā gojarapūre ire ne buhebiriri mūa?

Majirāgāre Goāmure ōaro umupeocū iibū mūhu, āhraa Goāmū yare erā gojarapū, arīmi Jesu erāre.

¹⁷ Eropa arītuha erāre cóāgā, Betania waīcūri macague eja, iri űamire ero árīmi.

Jesu yucūgure higeragure sīridoreñumi

Mr 11.12-14, 20-26

¹⁸ Gajinū boyorogue Jerusaléngue gua dujaacū, oaboami Jesu. ¹⁹ Eropa oaboagu, ma turo niguidigu higeragure īhanijagu, irigu dūcare omagu warimi. Dūca maribū irigupū. Pūri dihta árībū. Dūca maricū īagu Jesu ōpa arīmi:

—Irigū yucūgū ne dipaturi dūcacūsome, arīmi īgū.

Īgū eroparīcū irigupū mata űaidija wabū. ²⁰ Irigū eropa wacū īarā, gua īgū buherā īhamaria wabū.

—¿Duhpiro mata irigū űaidija wahári? arī serēpibū Jesure.

²¹ Jesu yāhrimi:

—Ire guñaque mūa. Goāmure ōaro guñatura umupeoque. “Diaye ta eropa ta iigūcumi īgū,” arīrā, “Goāmū iisome,” arībirā, yūhu irigure iidiro dopa ta iimasirāca mūa sā. Eropirā irigure

yū sīridoreldro dopa ta tauro diasarire doremasirāca m̄ua Goām̄ure guñatura umupeorā. Irigū utāgū sāre “Dua aī, w̄uariyague cōādīgū árīporo,” Goām̄ure m̄ua arīcū irigū utāgū dija waroca. ²² Goām̄u irigū diague dijacū iigūcumī. Goām̄ure m̄ua umupeocū,” Yū serēro dopa ta eropa waroca,” m̄ua arī guñacū, m̄ua serēldro dopa ta Goām̄u iigūcumī, arīmī Jesu.

Jesure doredigūre serēpiñuma pahia oparā, masare buherā, m̄urā mera

Mr 11.27-33; Lc 20.1-8

²³ Eropi Goām̄u wihigue dujaja buhemi ĩgū. ĩgū eropa buhecū pahia oparā, masare buherā, m̄urā mera ĩgū pohrogue eraa serēpima:

—¿Noa doreri mera ire eropa iigū iiri m̄uhū? ¿Noa m̄ure Goām̄u wihigue árīnirāre cōādoreari? arī serēpima erā.

²⁴ Erā eroparīcū Jesu yāhrimi:

—M̄ure yūhū sā serēpigura. Ōaro m̄ua yūre yūhricū yū sā m̄ure yūhri gamegura.

²⁵ ¿Ñu masare ĩgū wāīyecū noano ĩgūre wāīyedorem̄uriyuri m̄ua pepicū? ¿Goām̄u doreyuri? ¿O masapū dorem̄uriyuri m̄ua pepicū? arī serēpimi Jesu erāre.

ĩgū eroparīcū erāpū erā basi game wereniguima:

—¿Dohpa arī yūhrirācuri mari? “Goām̄u Ñure doreñumi,” mari arīcū, “¿Goām̄u Ñure ĩgū dorequerecū ta duhpirā ĩgū wererare peebirari m̄ua?” arībocumī Jesu marire. ²⁶ Oā masapū “Diaye ta Ñu Goām̄u yare werem̄htadīgū árīmī,” arī pepima erā. Erā eropa pepirā

“Ñu ïgũ waĩyecũ Goãmũ ïgũre dorebiriñumi,” mari arĩcũ peerã masapũ guarãcoma mari mera, arĩma erã erã basi. ²⁷ Erã eropa arĩ werenigui amura pũhrũ Jesure yũhrima erã.

—Ñure waĩyedoredigũre gũa masibea, arĩma erã.

Erã eroparĩcũ peegũ õpa arĩmi Jesu:

—Irisubu tamerare yũ sã mũa serẽpirare werebeaa mũare. Yũ iirire doregũre werebeaa mũare, arĩmi ïgũ erãre.

Yujugũ porã iira queorire wereñumi Jesu

²⁸ ïgũ eropa arĩra pũhrũ Jesu queori moa werenemomi erãre:

—¿Dohpa arĩ pepirãcuri yũ õpa arĩ werecũ? arĩmi Jesu erãre. Perã pagũ árĩñumi. Tĩgũpũre õpa arĩñumi erã pagũ: “Mahgũ, pohegue mohmegũ waque,” arĩñumi. ²⁹ “Wabeaa,” arĩ yũhririñumi ïgũ magũ negohrare. Eropa arĩqueregũ ta pũhrũguere pohegue wadiariñe árĩyoro daja ïgũre. Eropigũ wañumi ïgũ. ³⁰ Eropigũ erã pagũ ïgũ magũ duhyagũ pohrogue eja, ïgũ tĩgũre ïgũ arĩdiro dopa ta pohegue wadoreriñumi. “Áũ,” arĩriñumi duhyagũpũ. Eropa arĩqueregũ ta wabiriñumi ïgũ. ³¹ ¿Nihinopũ ïgũ pagũ ïgũ dorediro dopa ta iiyuri? arĩ serẽpimi Jesu.

—Ïgũ tĩgũpũ iĩñumi, arĩ yũhrima erã.

Erã eroparĩcũ Jesu weremi:

—Mũare diaye arĩgũ tiiaa. “Ñetariarã ãhrima,” mũa arĩnirãpũ Goãmũ opũ ïgũ árĩroguere mũa wabodiro árĩquerecũ ta erãpũ warãcoma. ³² Ñu waĩyeri masũ buhegũ

arigu m̄are “Ōaro iirã árĩque,” arĩ wererimi. Eropa ïgu werequerecũ ta ïgure peebiribũ m̄a. Eropirã ïgu dorerire yuhribiribũ. Erã ñerã árĩnirãpũ wajasea corerãpũ, nome ñero iiricunirãpũ ïgure peenirã árĩma. Erã eropa pee gohrotorare ïabũ m̄a. M̄a eropa ïaquererã ta m̄apũ ne gohrotodiabirabũ. Eropirã peebirabũ m̄a, arĩmi Jesu pahia oparãre, m̄arã sãre.

*Ñerã mohme corerã queorire wereñumi Jesu
Mr 12.1-12; Lc 20.9-19*

³³ Eropi Jesu dipaturi ïgu pepiri mera õpa arĩ queorire moa erãre buhenemomi:

—Gajisubu m̄are werenigui queoriñere yũ werecũ peeque daja, arĩmi. Yeba opu árĩñumi. ïgu ya pohere iguidarire oteñumi. Otetuha, sãrĩrore nugu, iguire erã cãhra bujuburi gobere seañumi. Pohe decogue umari wihigã sãre iĩñumi ïhadibumaja õaro. Eropigu gajirãre ïgu ya pohe deco mera apiñumi erã mohme corera waja. Eropigu iri pohere erãre mohme coredoretuhaja gaji yebague waha wañumi ïgu.

³⁴ Igui ñirisubu árĩcũ opu ïgu pohro majarãre ïgu ya pohe mohme corerã pohrogue obeoñumi. Pohe maja ïgu oteri dũcare ïgu ya sero maja dũcare aĩdoregu obeoriñumi. ³⁵ Eropirã pohere mohme corerãpũ ïgu pohro majarãre ñero iĩñuma. Yujugure turaro paa, gajigure wejẽ, gajigure utã mera deañuma. ³⁶ Pũhrũ pohe opu dipaturi ïgu pohro majarãre ïgu obeomuhtanirã tauñariro árĩri curu majarãre obeoriñumi daja. Eropirã pohere mohme corerã m̄araro ta iĩñuma erã sãre daja.

37 “Eropigu ĩgu obeotudigu ĩgu magu arĩñumi. “Yu magupure umupeorācoma,” arĩgu ĩgure obeoriñumi. 38 ĩgu eropa arĩ pepiquerecũ ta pohere mohme corerã ĩgu magu ĩgu aricũ ĩarã, opa arĩñuma: “Pohe opu magu ahrimi ĩgu. ĩgure wejẽ cõacãrã mari. Eropiro i pohe mari ya pohe dujaroca,” arĩriñuma erã basi. 39 Eropia arĩrã ĩgure ñeha pohe turogue aĩgã, wejẽcãñuma erã ĩgure, arĩmi Jesu erãre. Eropia arĩtuhaja Jesu erãre serẽpimi:

40 —¿Pohe opu arĩgu dohpa iigucuri ĩgu ya pohere mohme corerãre? arĩ serẽpimi Jesu pahia oparãre, mārã sãre.

41 —ĩgu gajirãre pohere mohme coremorãre gohrotogucumi. Arĩmũhtanirãre ñetarianirãre wejẽgucumi. ĩgure ducare queoro wiamorãpũre mohmedoregucumi, arĩ yũhrima erã.

42 Erã eroparĩcũ Jesu werenemomi erãre:

—¿Goãmũ yare erã gojarapũ ire yũre ĩgu arĩ gojarare buhebiriri mũa?

Ihĩ Cristo utãye iro dopa ta ahrimi. Masa Cristore gamebirãcoma. Erã gamebiriquerẽcũ Goãmũ ĩgure beye opu acumi. Goãmũpu irire iimi. ĩgu eropa iicũ ĩarã “Õataria,” arĩ pepia mari, arĩ gojañuma iribojegure.

¿Irire ne buhebiriri mũa? 43 Eropigu mũare arĩgu tiiaa yũhũ. Goãmũ ĩgu dorerire iirã ĩgu õari orire opaboya mũa. Mũa iibiricũ ĩha gajirãpũre ogucumi Goãmũ. Gajirã masapu ĩgu dorero dopa ta iirãcoma. 44 Yũre gamebirãpu yũ

dipuwaja moamorã ñero tarirãcoma, arĩmi Jesu pahia oparãre, marã sãre.

⁴⁵ Iri pohe opu queorire ĩgu arĩcũ peerã, “Īgu iri queori mera ‘Ñerã mohme corerã iro dopa ãhrima,’ marire arĩgu weresãgu iicumĩ ĩgu,” arĩ pepiñorã erã. ⁴⁶ Eropã arĩ pepirã, ĩgure ñeadiariñorã oparãpu. Masapu Jesure umupeo “Goãmu yare weremuhtadĩgu ãhrimi ĩgu,” arĩmuriñorã erã. Erã eropã arĩrã arĩcũ pahia oparã sã masare güirã, Jesure ñeabiriñorã.

22

Wuari bosenu queorire wereñumi Jesu

¹ Eropi dipaturi gaji queori mera erãre buhenugami Jesu:

² —Umaro majagu ĩgu opu arĩri werediacũ i queori iro dopa ãhraa. Yuju yeba majagu tauro opu arĩñumi. Eropigu ĩgu magu ya arĩburi bosenu iĩñumi. Īgu mojoto diriri bosenu arĩyoro. ³ Eropigu opu ĩgu pohro majarãre bosenu ĩarã arimorãre sihudore obeoriñumi. Erãpu aridiabiriñuma. ⁴ Eropigu gajirãre sihudoregu obeoriñumi daja ĩgu pohro majarãre. “Yu sihubeorãre opa arĩ wereque. ‘Mari baburire iituhama. Wecware, wecuagã õaro diicũrãre wejẽ amutuhajama. Eropiro arĩpehreri bosenu majare iituhajama. Eropirã bosenu majare barã arique,’ arĩ wereque erãre,” arĩ obeoriñumi ĩgu opu ĩgu pohro majarãre. ⁵ Erã eropã werera puhru ĩgu sihubeonirã eropã pepicãñuma. Bosenure ĩarã wabiriñuma. Yujugu ĩgu pohegue waha, wañumi. Gajigu ĩgu

mohmerire ĩagũ wañumi. ⁶ Gajirãpũ ĩgũ pohro majarãre erãre wererã eranirãre ñeha, erãre ñero iĩñuma. Eropii wejẽcãñuma. ⁷ Erã eropa iicũ peegũ, opũpũ guañumi. Gua, erã eropa wejẽra dipuwaja dipuwaja moadoregũ ĩgũ surarare obeoñumi. Eropirã surara erãre wejẽpehocã, erã ya macare soecãñuma. ⁸ Erã eropa iira pũhrũ, opũ ĩgũ pohro majarãre õpa arĩñumi: “Bosenũ majare amutuharama. Yũ sihumũhtanirã yũ bosenure ĩabonirã aribeama. Ñerã ãhrima erã. ⁹ Eropirã macare wari marigue mũa bocajarãre bosenure ĩamorãre sihuque,” arĩñumi ĩgũ ĩgũ pohro majarãre. ¹⁰ ĩgũ eroparĩcũ ĩgũ pohro majarã marigue waha, arĩpehrerã erã bocajarãre, ñerãre, õarãre wereñuma. Erã eropa sihura pũhrũ ejañuma erã bajarã. Õaro bosenu erã iiri taribure masa ujutũritaria wañuma.

¹¹ “Ero erã doacũ opũpũ yujugure mojoto diririnũ majañe suhriro sañabigũre ĩañumi. ¹² “Ne, acaweregũ, ¿duhpigũ mojoto diririnũ majañe suhrirore sañabiriqueregũ ñajarari mũhũ?” arĩ serẽpiñumi opũ. ĩgũ eropa serẽpicũ masupũ werebiriñumi. ¹³ ĩgũ eropa werebiriñũ ĩagũ ĩgũ pohro majarãre õpa arĩñumi opũpũ: “ĩre ñeha ĩgũ mojotorire dirique. ĩgũ guburi sãre dirique. Dirituha aĩ wiria, disiporogue naiĩarogue ĩgũre cóãque. Erogue ĩgũ turaro ore, bujawereri mera gũcũri cũridihugũcumĩ,” arĩñumi opũ, arĩ weremi Jesu.

¹⁴ ĩgũ eropa arĩra pũhrũ õpa arĩtumi ĩgũ:

—I queori wadiro dopa ta Goãmũ bajarã masa ïgũ sihubeonirã árĩquererã ta bajamerãgã ïgũ mera dujarãcoma, arĩ weretumi Jesu.

Oparã ya wajare wajayeburire gajirã serẽpiñuma Jesure

Mr 12.13-17; Lc 20.20-26

¹⁵ ïgũ eropa arĩra pũhrũ fariseo masa waha, ïgũre weresãburire erã basi weretamuñorã erã. Erã ïgũre baja serẽpiri mera erãre ïgũ gajiropa yũhrĩcũ weresãmorã iiriñorã. ¹⁶ Eropirã erã mera majarãre, Herode ya curu majarã sãre, Jesure serẽpidorerã obeoñorã. Erãpũ gũa pohrogue eraa, Jesure serẽpima:

—Buhegũ, diaye wereniguigũ gũyari marigũ mũ árĩcũ masia gũa. Eropigũ opũ árĩcũ sãre bu árĩgũ ïgũ árĩcũ sãre mũhũ yujuropa ïhaa. Eropigũ Goãmũ yare diaye mũ werecũ sãre gũa masia. Masa suacũ sãre erã suabiricũ sãre queoro werea. ¹⁷ Eropigũ gũare wereque. ¿Roma majarã árĩpehrerã tauro opũ árĩgũre gobierno majare marire wajayero gahmeri mũ pepicũ? ¿Mari doreripũ irire wajayedoreri? arĩ serẽpima Jesure.

¹⁸ Jesupũ erã ïgũre ñero weresãdiarire masigũ õpa arĩ yũhrimi:

—Gũyaricũrã ãhraa mũa. ¿Duhpirã yũ ñero wereniguicũ peediarĩ mũa? ¹⁹ Dohparagã niyerusere oparã yare wajayeburisere aĩrique. Irisere ïarã, arĩmi ïgũ.

ïgũ eroparĩcũ peerã niyerusere aĩgãrima erã. ²⁰ Erã irisere aĩ eracũ ïagũ ïgũ serẽpimi erãre:

—¿Nihino gohra masu waĩcugu tuhyari irisere? ¿Noa waĩ tuhyari? arĩ serēpimi ĩgu.

21 —César waĩcugu masa tauro opu masu ĩgu waĩ sã tuhyami iriseguere, arĩ yũhrima erã.

Erã eroparĩcũ peegu Jesu weremi:

—Irisubu tamera masa tauro opu yare ĩgure oque. Goãmũ yare Goãmũpũre oque, arĩmi Jesu.

22 ĩgu eroparĩcũ peerã, pee ũca wa, waha wama.

Saduceo masa Goãmũ ĩgu sĩrinirãre masurire serēpiñuma Jesure

Mr 12.18-27; Lc 20.27-40

23 Eropi irinũ ta yujurãyeri saduceo masa Jesure ĩarã erarã gua pohrogue erama. Saduceo masa “Goãmũ sĩrinirãre masusome,” arĩ pepirã árĩma. Eropirã õpa arĩma erã ĩgure:

24 —Buhegu, õpa arĩ gojañumi Moise: “Yujugu ĩgu tĩgu marapocugu porã mariqueregu ta ĩgu sĩricũ ĩgu pagu magure ĩgu tĩgu marapo árĩdigore marapocũro gahmea. Eropigu ĩgu tĩgu mũru ĩgu porãcũbodiropã dopa ta porãcũro gahmea ĩgu pagu magure. Eropirã igo porã ĩgu tĩgu mũru porã iro dopa ta árĩrãcoma,” arĩ gojañumi Moise, arĩma erã saduceo masa.

25 Irire eropa arĩ weretuha i queorire werenemoma erã Jesure:

—Yujugu porã siete gohra árĩñorã. Erã tĩgũpũ marapocũ, porã marigu ta sĩa wapũ. Eropigu gajigu ĩgu pagu magu sã ĩgu tĩgu marapo árĩdigore marapocũpũ. 26 ĩgu eropa marapocũra pũhrũ ĩgu sã ĩgu tĩgu mũru iro dopa ta porã mariqueregu ta sĩa wapũ. Eropigu

ĩḡu pagu magu ĩḡu tĩḡu muru iro dopa ta porã mariqueregu ta s̃iria wapu. Eropa dihta wañorã yujugu porã gohra. Ne porã mariquererã ta s̃iripehrea wañorã erã. ²⁷ Erã marapo sã erã puhrũ s̃iria wapo pare, arĩ opa serẽpima Jesure: ²⁸ ¿Ne, Goãmu arĩpeherrerã ĩḡu s̃irinirãre masucũ nihino marapo arĩḡocuri igo? Erã siete arĩpeherrerã igore marapocunirã arĩñorã. ¿Eropigo nihino marapo gohra arĩḡocuri igo? arĩ serẽpima erã.

²⁹ Jesu yahrimi erãre:

—Goãmu yare erã gojarapũ wereniguirire ne masibea m̃ua. Eropirã Goãmu ĩḡu turari sãre ne masibea m̃ua. Eropiro m̃ua pepiripũ ne diaye arĩbeaa. ³⁰ S̃irinirã erã masa m̃uriara puhrũ erã anyua iro dopa ahrima. Erã uma nome mera marapocubeama eroguerẽ. ³¹ S̃irinirã mura erã masa m̃uriaboropure weregura. ¿Goãmu iribojegue ĩḡu arĩrare ne buhebiriri m̃ua? Opa arĩñumi ĩḡu: ³² “Yuhũ Abrahã, Isaa, Jacobo erã opu ahraa,” arĩ wereñumi Goãmu iribojegue. Erã s̃irira puhrugue “Erã opu ta ahraa,” arĩ wereñumi Goãmu. Eropirã erã s̃irinirã mura ĩḡu masunirã arĩrã erã ojocarirã ahrima, arĩmi Jesu.

³³ ĩḡu eropa arĩ buhecũ peerã bajarã masa pee uca wama.

Õatariñere dorerĩere wereñumi Jesu

Mr 12.28-34

³⁴ Eropi saduceo masa Jesure erã yuhrimasibiricũ peerã, fariseo masapu g̃ua pohrogue gamenerema daja. ³⁵ Eropigu erã

mera majagu, masare buheguꝑu Jesu ĩgu ñero arĩcũ peediagu guya serẽpirimi ĩgure.

³⁶ —Buhegu, ¿Goãmu ya doreri õatariaro doreripu diñe doreripu ãhriri? arĩ serẽpimi ĩgu.

³⁷ Jesu ĩgure yuħrimi:

—“Buriġã mua sĩporã mera, mua turari mera, mua õaro guñari mera Goãmure mua Opure mahique,” arĩmi Goãmũ. ³⁸ Iñe doreriñe õatariariñe ãhraa. ³⁹ Iñe doreriñe puħru gajiñe doreriñe sã õataria: “Mu basi mahiro dopa ta mu pohro árĩrã sãre mahique,” arĩmi Goãmũ. ⁴⁰ Iñe peñe doreriñere iirã árĩpeħreri gaji dorerire iipehorã iiaa mari. Goãmũ yare weremuħtanirã iribojegue erã gojara sãre iirã iiaa mari eropa iirã, arĩ weremi Jesu.

¿Noano acaweregũ ãhriri Cristo? arĩ serẽpi ĩañumi Jesu

Mr 12.35-37; Lc 20.41-44

⁴¹ Eropi fariseo masa ero gamenererã erã árĩcũ Jesu erãre serẽpimi:

⁴² —“Cristo mari Pagu ĩgu obeodigu ãhrimi,” arãa mua. ¿Nihino ãhriri ĩgu ñecũ iribojegue majagu, mua pepicũ? arĩmi ĩgu.

—Cristo Davi mũru pãrami árĩġucumi, arĩ yuħrima erã.

⁴³ Jesu weremi:

—¿Davipu Cristo ñecũ árĩqueregũ ta duħpigũ opuħturiayuri Cristore? ¿Duħpigũ eropa opuħdoreyuri Espĩritu Santo ĩgure? Õpa arĩñumi Davi mũru:

⁴⁴ Goãmũ yu opuħre õpa arĩmi: “Ohõ yu diayepũ dorebu doaque. Eropigu mũre ĩhaturirãre

mure tarinugabasagura yuhũ mu pohro majarã dopa árĩmorãre,” arĩmi Goãmũ yũ opũre, arĩ gojañumi Davi mũrũ.

⁴⁵ Eropa arĩ gojagũ ta Davi mũrũ opũcũñumi Cristore. Cristo Davi mũrũ opũ ãhrimi. ¿Eropigũ Davi mũrũ Cristo ñecũ árĩqueregũ duhpigũ opũcũyuri Cristore? arĩ weremi Jesu.

⁴⁶ Īgũ eropa arĩ werecũ erã ĩgũre ne yũhrimasibirima. Eropirã iripẽta serẽpi duhucãma erã ĩgũre. Eropirã ĩgũre gũirã dipaturi serẽpi ĩabirima ĩgũre pare.

23

Masare buherã, fariseo masa sã erã ñero iirire wereñumi Jesu

Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47

¹ Eropi masa bajarãre gũa sãre Jesu weremi daja.

² —Masare buherã, fariseo masa sã Goãmũ doreri Moiserẽ ĩgũ apirare wererã ãhrima erã.

³ Erã eropa wererã árĩcũ mũare erã dorerare iipehoque mũa. Eropa iiquererã ta erãre ĩhacũbircãque mũa. Erã buhero dopa ta iibeama erã. ⁴ Masare baja dorema erã bo-catĩubiririre. Eropa dorequererã ta erã dorero dopa ta masa erã iimasibiriquerẽcũ ĩarã erãre itamubeama.

⁵ Masa erã ĩacũ dihta õaro ii ĩhmuma erã. Goãmũ yare erã gojarapũri erã duhsãri comogãre pagañari comogãre erã diaporire dirituma masare erãre ĩadorerã. Erã dũca sãre dirituma iri comogãre. Eropirã erã suhri sãre gajirã ya tauro yoari árĩriñe ahmu sañama, “Gũa

Goãmure umupeotaria,” arĩ ãadorerã. ⁶ Eropirã bosenuri árĩcũ oparã erã doarigue doadiama. Eropirã mari buheri wirigue sãre õari doari dihtare doadiama erã. ⁷ Eropirã doberi duarogue gajirã õaro umupeori mera erãre bocatĩri serẽcũ gahmema erã. Erãre “Buhegu,” arĩ piyucũ gahmema.

⁸ “Muarure “Buhegu,” arĩ gajirã piyucũ iibiricãque. Mũa árĩpehrerã yuju curu majarã ãhraa. Eropigu mũare buhegu yũhũ yujugu ta ãhraa. ⁹ Eropirã i yeba majarãre “Mari pagũ,” arĩrã erãre umupeorã iica. Ne eropa arĩ iibiricãque. Ūmaro majagu dihta mari Pagũ ãhrimi. Īgu dihtare umupeoro gahmea marire. ¹⁰ Eropirã masure “Opũ,” arĩbiricãque. Mũa opũ yũhũ Cristo yujugu ta ãhraa. ¹¹ Pohro majagu iro dopa mũare itamugu ĩgu ta árĩgũcumi opũ árĩbu. ¹² Yujugu opũ árĩdiagũ docanugaja árĩcorecãro gahmea. Eropigu docanugagu “Bu árĩgu ãhraa yũhũ,” arĩ pepigu ĩgu ta árĩgũcumi opũ árĩbu, arĩ weremi Jesu.

Judio masare buherã, fariseo masa mera erã gũyarire wereñumi Jesu

¹³ Īgu eropa arĩra pũhrũ erãre werenemomi:

—Mũa masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã ãhraa mũa. Gajiropa mũa arĩ buhecũ peerãpũ Goãmũ ĩgu opũ árĩroguere wasome. Mũa sã eroguere wasome. Eropa arĩ buherã eroguere wadiarãre cãhmotaa mũa.

¹⁴ “Mũa masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã ãhraa mũa. Wapeweyarã nome erã wajamocũ ĩha erã ya wirire

emacãa mua erã nomere. Eropa erãre mojomoro ïabiriquererã masa erã ïhuro yoari boje Goãmure serẽ ïhmuraa mua masare. Mua eropa iira dipuwaja gajirã tauro dipuwaja moagucumi mũare.

15 “Mua masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã ãhraa mua. Wũariyague taribuja, yoaro maja macarigue wahaa mua mua dorerire iibure omarã. Mua dorerire iibure boca, ïgure buhea. Mua eropa iicũ ïgũpũ mua tauro ñero iinugagucumi. Eropirã ïgure peamegue wabu árĩcũ iiaa mua.

16 “Mua ñero tarirãca. Cuiiri ïhajabirã erã ïhajabiro dopa ta masibirã ãhraa mua. Eropa árĩquererã ta gajirãre buheraa mua. Ōpa arĩ buheraa mua: “ ‘Goãmũ wihi mera iigũra,’ arĩ wãĩpeogũ ïgũ arĩdiro dopa ta iibiricũ õaroca,” arĩ buheraa mua. “ ‘Goãmũ ya wihi maja oro mera iigũra,’ arĩ wãĩpeodigũpũre ïgũ arĩdiro dopa ta ii ojogorocũro gahmea,” arĩ iri sãre buheraa mua. 17 Cuiiri ïhajabirã erã ïhamasibiro dopa ta masibirã ãhraa mua. Pee masibirã ãhraa. ¿Dinopũre umupeoro gahmeri? Orore umupeobiricãro gahmea. Goãmũpũ iri orore ïgũ ya wihi árĩcũ õari iimi irire. Eropirã ïgũ ya wihipũre umupeoro gahmea mũare. Eropiro mua buheripũ queoro wabeaa. 18 I sãre buheraa mua: “ ‘Goãmũ wihi maja mesa mera iigũra,’ arĩ wãĩpeodigũ ïgũ arĩdiro dopa ta ïgũ iibiricũ õacãroca,” arĩ buheraa mua. “ ‘Iri mesa weca mari aĩgã apira ta mera iigũra,’ arĩ wãĩpeodigũpũre ïgũ arĩdiro dopa ta ii ojogorocũro gahmea,” arĩ buheraa mua queoro

buhebirã. ¹⁹ Cuirî îhajibirã erã îhamasibiro dopa ta masibirã âhraa mũa. ¿Dipũ iri gohra âhriri mũa pepicũ? Goãmũre masũ îgũ ora mũa iri gohra árîbiriñaria. Iri mesa weca Goãmũre îgũ ocũ, õari wahaa iri mesa weca árîri. Eropiro iri mesa bu árîri mesa árîbeaa. Goãmũre erã ora weca tauro õari mesa âhraa. ²⁰ Eropigũ “Goãmũ wihi maja mesa mera iigũra,” yujugũ arĩ waĩpeogũ, iri mesa weca apira mera îgũ eropa arĩgũ iicumî. Eropiro mũa buheripũ queoro wabeaa. ²¹ Goãmũ îgũ ya wihi majagũ âhrimi. Eropigũ “Goãmũ wihi mera eropa iigũra,” arĩ waĩpeogũ diaye ta Goãmũ waĩ mera eropa arĩgũ iicumî. ²² Goãmũ ùmaro majagũ âhrimi. Eropigũ “Ùmaro mera iigũra,” yujugũ arĩ waĩpeogũ, Goãmũ mera ta eropa arĩgũ iicumî. Eropiro mũa buheripũ queoro wabeaa.

²³ “Mũa masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã âhraa mũa. Bari suricũ iirisarire menta, anis, comina waĩcũrisarire aĩ deara pũhrũ diez quẽri iiaa. Eropa iira pũhrũ yujuquẽ ta aĩgã apia Goãmũ wihigue Goãmũ dorerire iimorã. Mũa eropa iri dorerire iiquererã ta tauro õaro iirire guñabeaa mũa. Diaye iirire, mojomoro ïarire, Goãmũre umupeorire ne guñabeaa mũa. Dũcare mũa aĩrare merogã Goãmũ wihire apicũ õhaa. Eropa iirã õpa iinemoque: Diaye iirire, mojomoro ïarire, Goãmũre umupeorire iique. ²⁴ Cuirî îhajibirã erã ïabiro dopa ta diaye majare masibirã âhraa mũa. Õpa iiaa mũa. Mũa dorerire iidorerã árîpehrerire õaro iidiaa yujuñegã dũhyaro mariro. Mũa eropa iiquererã

ñeripure duhubea.

²⁵ “Mũa masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã ãhraa mũa. Mũa dorero dopa ta mũa soroparire, mũa ihriri parire mũa coewea mũa õarire ii ãhmurã. Eropa coequererã ta mũa sãporãripure coebeaa. Eropirã mũa áríricũrĩre mũa pepiripure ne õarire gohrotobeaa. Gajirã yare yajadiarã, mũa basi dihta pagarire aãdiarã árírã, eropa dihta pepia mũa.

²⁶ Cuirĩ ãhajibirã erã ãhajibiro dopa ta masibirã ãhraa mũa fariseo masa. Mũa pepirire gohrotomuhtaque mũa. Eropirã õaripure iique. Mũa eropa iirã masa erã ãhuro sãre õarã gohra árírãca pare mũa.

²⁷ “Mũa masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã ãhraa mũa. Masa comorore boreri mera erã sũhuma. Eropirã masa iri comorore erã ãacũ õari comoro dehyoa. Iri comoro eropa õaro deyoquerecũ ta, poheca majague ãgu boara gõariguere ãaya mara. ²⁸ Eropa ta mũa sã masa erã ãhabeoro õarã dehyoa mũa. Eropa õarã deyorã mũa áríquerecũ ta mũa pepiriguere ñeri gũyaricũrã árírtariacã boanirã iro dopa, arĩ weremi Jesu.

Judio masare buherã, fariseo masa sãre ãgu dipuwaja moaborore wereñumi Jesu

Eropa arĩtuhaja õpa arĩnemomi daja:

²⁹ —Mũa masare buherã, fariseo masa sã ñero tarirãca. Gũyaricũrã ãhraa mũa. Goãmũ yare weremuhtanirã iribojegue majarã erã masa goberire õaro amuraa mũa. Eropirã iribojegue majarãre õaro iinirã mũrare erã wéanugunirã mũrare õaro amuraa mũa. ³⁰ Eropa iirã

õpa arĩ wereniguiraa mua: “Iribojegue mari ñecu sumará murague erã iidiro dopa guapũ iibiriboya. Irisubugue árĩnirãre Goãmũ yare weremuhtanirãre guapũ wejëbiriboya,” arĩ wereniguiraa mua. ³¹ Eropa arĩrã árĩrã, mua ñecu sumará mura Goãmũ yare weremuhtanirã murare erã wejëñirã erã árĩcũ wererã iica. Erã wejëñirã pãramerã mua árĩri sãre mua basi weresãrã iica mua. ³² Mua ñecu sumará mura iidiro dopa ta ii ojogorocũque.

³³ “Añaa iro dopa ñerã ãhraa mua. Añaa porã iro dopa ãhraa mua. Goãmũ mua ñeri dipuwajare ãgu peamegue ãgu cóãboro core duhrimasibea mua. ³⁴ Eropigu Goãmũ yare weremuhtarãre, gajirã masirãre, gajirã mware buhemorãre mua pohro obeogura. Yu eropa obeocũ muapũ yujurãyeri erãre wejërãca. Gajirãre crusague pabiarãca. Gajirãre mua buheri wirigue tãrarãca. Erãre macari nucũ nurũsuarãca. ³⁵ Mua eropa iirã árĩpehrerã ñeri marirãre mua wejëra dipuwaja dipuwajacurãca. Abel murure Caín ãgu wejëra dipuwajare dipuwajacurãca muapũ. Árĩpehrerã ãgu puhru árĩnirãre õarãre erã wejëra dipuwaja sãre dipuwajacurãca mua sã. Eropirã Goãmũ wihi pohro waimurãre mua soeburi mesa pohro Zacariãre mua acawererã mura wejëñorã. ãgupũ Berequias magũ árĩpũ. Eropirã ãgu sãre erã wejëra dipuwaja dipuwajacurãca mua. ³⁶ Diaye mware weregũ ta iiaa. Erã árĩpehrerãre erã wejëra dipuwaja dohpague majarã dipuwajacurãcoma, arĩ weremi Jesu.

*Jerusalén majarãre burigã bujawereñumi Jesu
Lc 13.34-35*

³⁷ Eropã arĩtuhaja õpa werenemomi Jerusalén majarãre bujawere ñagũ:

—Mũã Jerusalén majarã, mũã acawererã mũra Goãmũ yare weremuhtanirãre wejẽmũrinirã árĩma. Eropirã Goãmũ obeonirãre, utã mera deamũrinirã árĩma. Cãreña burõ igo igo porãre igo quẽdũpũri mera igo coã oyaro dopa ta bajasuburi opadiarabũ mũare. Mũapũ irire ne yũre gamebirabũ. ³⁸ Dohpaguere mũã árĩri maca cóãra maca árĩroca. ³⁹ Diaye mũare arĩgũ tiiaa. Pũhrũgue dujarigũca daja yũhũ. Eropã yũ dujaricũ ñarã mũã yũre “Goãmũ turari mera arĩgũ õaro ariporo,” arĩrãca. Yũre mũã irire arĩboro core, ñipaturĩ yũre ñasome mũã, arĩmi Jesu.

24

*Goãmũ wihi cóãra wihi árĩroca arĩñumi Jesu
Mr 13.1-2; Lc 21.5-6*

¹ Eropĩ Goãmũ wihire Jesu ñgũ wiriara pũhrũ guã ñgũ buherã iri wihi maja wirire ñarã,

—Õatariari wiri ãhraa. Ñaque mũ sã, arĩbũ guã ñgũre.

² Jesu yũhrimi:

—I wihi majare dohpaguere ñaraa mũã. Mũare weregũ tiiaa. I wihi arĩpehreri mũã ñara i utã sã cohmorehrea waroca. Ne yujuye utãye dujasome, arĩmi ñgũ guare.

*I mũũ pehreburiñere wereñumi Jesu
Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24*

³ Puhru Olivo waĩcudigu utāgugue eja, erogue doami Jesu. Ero ĩgu doacũ gua ĩgu buherã gua seyaro ĩgu pohroque eja serēpibũ.

—Wereque guare. ¿Dohpárĩcũ eropa warocuri mũ arĩdiro dopa waro? ¿Pehrerinũ coregã mũ dujariboro coregã dohpa wanugacũ ĩarãcuri gua? arĩ serēpibũ gua.

⁴ Jesu yũhrimi:

—Ōaro iyuque mũa. Eropirã gajirã mũare erã guyarire peebiricãque. ⁵ Bajarã masa “Cristo ãhraa yũhũ,” arĩ guyarã árĩrãcoma. Erã eropa guyacũ peerã bajarã masa Goãmu yare duhurãcoma. ⁶ Mũa pohrogã gajirã masa erã gamewejẽcũ peerãca mũa. Eropirã yoarogue majarã erã sã erã gamewejẽcũ pee-beorãca. Eropa peequererã ta ne wũaro irire pepibiricãque. Eropa ta wamũhtaroca. Eropa wacũ pehreburiũ dũhyaniroca dohpa. ⁷ Irisubure yuju yeba majarã gaji yeba majarã mera gamewejẽrãcoma. Eropirã yujugu opu yarã gajigu opu yarã mera gamewejẽrãcoma. Eropirã masa bajarã oa mera sĩrirãcoma. Gajirã dorecu ñero tarirãcoma. Eropiro bajasuburi i yeba ñohmeroca. ⁸ Eropa ñero tariquererã i yeba majarãre tauro erã ñero tariboro dũhyaa dohpa. Ñero tarinirãcoma dohpa.

⁹ “Irisubure gajirã mũare ñeha ñero iidorerã orãcoma mũare gajirã oparãre. Erã eropa ocũ mũare wejẽrãcoma. Yaharã mũa árĩri dipuwaja árĩpeherrerã mũare ĩhaturirãcoma. ¹⁰ Irisubure bajarã yaharã árĩnirã yũre cóãrãcoma. Eropirã erã mera majarãre Jesu yarãre erã

ĩhaturirãcoma. Eropirã erã mera majarã erã árĩquerecũ ta ĩhaturirãcoma. Eropirã erã mera majarã erã árĩquerecũ ta erãre ñero iimorãre erãre orãcoma. ¹¹ Irisubure bajarã “Goãmũ yare weremuhtarã ãhraa,” arĩ gũyarã árĩrãcoma. Eropirã bajarã masa erã gũyarire peerã árĩrãcoma. ¹² Irisubure ñetariaro iirãcoma masa. Eropirã erã mera majarãre mahinemosome. ¹³ Eropirã mũare erã ñero iiquerecũ ta mũare erã ñero iirare yujuro bojerã yare duhubiricũ Goãmũ mũare taugũcumi. Eropigũ ĩgũ pohrogue mũare opagũcumi. ¹⁴ Eropiro i õari buheri árĩpehrerogueri i yebaguere erã wereburi buheri árĩroca. Goãmũ ĩgũ opũ árĩrire árĩpehrerãre wererãcoma árĩpehrerã iri buherire erã masiboro dopa. Eropa werera pũhrũ pehrerinũ ñugaroca.

¹⁵ “Ñetariagũ Goãmũ yare goroweogũ aribure weremuriñumi iribojegue Daniel mũrũ Goãmũ yare weremuhtadigũ. Irisubure ĩgũ ñetariagũ Goãmũ wihigue ĩgũ niguicũ ĩarãca mũa. (Irire buhegũ peeporo.) ¹⁶ Ero ĩgũ niguicũ ĩarã, Judea yeba árĩrãpũ utã yucũgue oma duhriporo. ¹⁷ Irisubure masa ñero tarirãcoma. Eropirã yojaro mera duhrirã waporo. Irisubure erã wiri weca maja pũurigue árĩrã wihi pohecague erã yare aĩrã ñajabiricãporo. ¹⁸ Eropirã irisubure gajirã erã poerigue árĩrã erã ya suhrire wihigue árĩri suhrire aĩrã pihabiricãporo. ¹⁹ Irisubure nijiposã nome, erã porãre mihrirãre oparã nome sãmojomorocũrã nome dujarãcoma. ²⁰ Eropirã Goãmũre õpa arĩ

serēque: “Puhiró árĩcũ gua judio masa soorinũ árĩcũ sãre gua oma duhriburinũ árĩbircãporo,” arĩ serēque mua Goãmure. ²¹ Irinũrire masa ñero tarirãcoma. I yebare ĩgu ĩhacũnugura pũhrũ masa ñero tarimũriñuma. Iri eropa árĩquerecũ ta árĩpehreri pũriri erã ñero taridiro tauro ñetariaro tarirãcoma masa pehreburinũ coregãre. Eropã ñero erã tarira pũhrũ, dipaturi eropa ñero tarisome i yeba pare. ²² Eropigũ Goãmũ irinũrire bajamenũrigã árĩcũ iigũcumi. ĩgu eropa iibircũ ne yujugũ masũ taribiri-bocumi. Eropigũ ĩgu beyenirã erã tariborore bajamenũrigã ñero tariburinũrire apigũcumi Goãmũ.

²³ Irisubure gajirãre pee masi ĩaque: “ĩaque. Ohõ ãhrimi Cristo,” erã arĩcũ erãre pee-bircãque. “Ero ãhrimi Cristo,” erã arĩcũ sãre peebircãque. ²⁴ “Cristo ãhraa,” arĩ gũyarã, “Goãmũ yare weremũhtarã ãhraa,” arĩ gũyarã árĩrãcoma irisubure. Eropirã Goãmũ ĩgu beyenirãre gũyarã, erã deyoró moarire ii ĩhmurãcoma. Goãmũ yare erãre cóãcũ iidiarã iirãcoma erã gũyari masa. ²⁵ I árĩpehrerire wereyumũhtaa mũare iri eropa waboro core. Eropirã õaro pee masiyuque mua. ²⁶ Gajirã masa mũare õpa arĩcũ, “Masa marirogue ãhrimi Cristo,” erã arĩcũ eroguerẽ ĩarã wabircãque. Eropirã erã “Ohõ iri wihigue ãhrimi ĩgu,” erã arĩcũ sãre erãre peebircãque. ²⁷ Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigũ guñaña mariro dujarigũra. Bupu ĩgu miacũ mũarore, abe mũarirogue, abe ñajarogue yojaro mera ĩgu miabeoro dopa

ta eropa ta dujarigura yũhũ. ²⁸ Masa erã ñeri erã iiniguirogue erogue Goãmũ erãre erã ñeri dipuwaja dipuwaja moagũcumi erãre, arĩ weremi Jesu.

Cristo i yebague ïgũ dujariborore wereñumi ïgũ

Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36

²⁹ Eropigũ guare werenemomi:

—Masa ñero erã tariranũri pũhrũ abe umũ majagũ, ñami majagũ sã boyo duhurãcoma. Erã eropa wacũ necã dipu yuri dijariroca. Eropiro umaro maja sã yeba sã bũrigã ñohmeroca. ³⁰ Irisubu ta yũhũ masũ Goãmũ ïgũ obeodigũ yũ dehyoacũ masa ïarãcoma. Eropirã árĩpehreri cururi majarã orerãcoma. Eropirã yũ turari mera, yũ goesiriri mera, umaro maja imica curu weca i yebaguere yũ dujaricũ ïarãcoma masa. ³¹ Corneta bũsũroca. Eropigũ yaharã anyuare árĩpehrero i yebaguere obeogura. Eropirã árĩpehreroguerere yaharãre yũ beyenirãre erã aĩ gameneorãcoma.

³² “Higueragũ irigũ waricũrire masia mũa. Irigũ yucũgũ pũcũcũ ïarã, “Bojori merogã duhyaa,” arĩ masia mũa. ³³ Eropa ta irigũ waro dopa ta masique mũa. I árĩpehreri yũ arĩra eropa wacũ ïarã, “Cristo dujariboro merogã duhyaa,” arĩ masique mũa. ³⁴ Diaye arĩgũ tiiaa mũare. Irisubu majarã erã sĩriboro core árĩpehreri yũ arĩdiro dopa ta eropa waroca. Umaro i yeba sã pehrea waroca. ³⁵ Yũ werenigu-iripũ ne pehresome. Árĩpehreri yũ arĩdiro dopa ta eropa waha ojogorocũroca.

³⁶ “Irinure yu dujariburinure, iri hora sãre masibea yuhu. Anyua sã irire masibeamã. Masa sã ne masibeamã. Yu Pagu dihta irire masimi.

³⁷ “Noé igu arĩrasubu majarã erã arĩdiro dopa ta i yeba majarã yu dujariboro coregã eropa ta arĩrãcoma. ³⁸ Yeba miriboro core masa baha, ihri, iĩnumã. Eropirã mojoto diriĩnumã. Noé sã erã wuadiru dohodirugue erã ñajaboro core muraro ta iimuririĩnumã masa. ³⁹ Mata turaro deco ahri, guñaña mariro yeba miria wayoro. Masa sã miripehrea wañumã. Guñaña mariro ero miridiro dopa ta, yuhu masu Goãmũ igu obeodigu i yebaguere guñaña mariro dujarigũca. ⁴⁰ Irisubure yure umupeorãre beye gameneodoregũca. Eropigu poheguere perã mohmerã arĩcũ yujugure arĩrãcoma yu mera arĩbure. Eropigu gajigu ero dujagucumi. ⁴¹ Irisubure nome perã nome erã yujuro erã ojoducare erã biurã arĩcũ yujugore arĩrãcoma. Eropigo gajigo ero ta dujagocumo.

⁴² “Õaro guñamasi coreque. Yuhu mua opu yu dujariburinure ne masibea mua. ⁴³ Ire guñaque. Yajari masu igu wihigue igu ñajaa igu yajaborore wihi opu masigu, iri ñamire igu carĩbiriboñumi yajari masure coregu. Eropigu yajari masure igu ya wihire ñajaridorebiriboñumi. ⁴⁴ Wihi opu igu ya wihire corero dopa ta mua sã yu ariburire core arĩque. Yuhu masu Goãmũ igu obeodigu i yebare dujarigu guñaña mariro arigũca. Eropirã yahare eropa iiniguirã yure coreque, arĩmi Jesu.

Yujugu mohme coregu ĩgu opure ðaro umupeorire, gajigu ĩgu ðaro umupeobiriri sãre wereñumi Jesu

Lc 12.41-48

⁴⁵ Eropi Jesu ðpa arĩ queorire moami buhenemobu:

—Mohme coregu ĩgu opure umupeogu pee masigu ðpa ta ãhrimi. Opu curigu wagu, mohme coregure ĩgu wihire apimi. ĩgu apigupu doregu árĩgucumi. Eropigu barisubu árĩcũ mohme coregu gajirã mohmeri masare barire gueremi.

⁴⁶ Eropigu opu ĩgu ya wihi dujarami. ĩgu dujaracũ ĩagu mohme coregu ĩgu opu ĩgu dorediro dopa ta ĩpehogu árĩgu, mucubirigu árĩgucumi.

⁴⁷ Diaye muare arĩgu tiiaa. ĩgu eropa iicũ ĩagu ĩgu opu árĩpehreri ĩgu yare ĩhadibugpu apigucumi ĩgure.

⁴⁸⁻⁴⁹ Ñegu mohme coregupu ðpa ta ãhrimi. “Yu opu yoja deyobeami,” arĩgu, gajirã mohme corerãre paa, wuaro baha, ihri, mererã mera meregucumi.

⁵⁰ ĩgu eropa iirisubu ĩgu opu guñaña mariro dujaragucumi. ĩgu dujararinure ne masibeami mohme coregu.

⁵¹ Eropa dujaragu ñegu ĩgu iirare pee ĩgure turaro dipuwaja moagucumi. Eropigu gũyaricurã erã warogue ĩgure cóãgucumi. Eroguere ĩgu turaro ore, bujawereri mera ĩgu gũcũri cũridihugucumi, arĩmi Jesu.

25

Diez nome iira queori mera buheñumi Jesu

¹ Eropi Jesu dipaturi ðpa arĩ queorire weremi buhenemogu daja:

—Ŭmaro majagu ĩgu opu áriri diez nome erã wadiro dopa ãhraa: Diez nome árĩñuma. Yuju ñami erã, erã sihãgori dipuru mera mojoto diridigure bocatĩrirã wañuma. ² Erã mera majarã nome cinco nome pee masibirã nome árĩñuma. Gajirã nomepu cinco nome pee masirã nome árĩñuma. ³ Pee masibirã nomepu erã sihãgori dipurure uyu dicari dipurure aĩquererã erã gohrotoburire aĩabiriñuma. ⁴ Pee masirã nomepu erã sihãgori dipurure dicari dipurure aĩ gaji uyu dipuru sãre erã gohrotoburire aĩañuma. ⁵ Eropirã mojoto diridigu ĩgu yoja deyobiricũ erã nome wuja pũricũ carĩa wañuma. ⁶ Eropiro ñami deco gaguinigu carĩñumi: “Peeque, mojoto diridigu arigu carimi. ĩgure bocatĩrirã arique,” arĩ gaguinigu carĩñumi. ⁷ ĩgu eroparicũ peerã erã nome wahgã, erã sihãgori dipurure amuñuma. ⁸ Eropirã pee masibirã nomepu, gajirã nomere pee masirã nomere opa arĩñuma: “Gua sihãgori dipuru yariro iiaa. Eropirã merogã mua ya uyare oque guare,” arĩ serẽriñuma erã nome. ⁹ Erã eropa arĩ serẽquerecũ ta pee masirã nomepu opa yuhriñuma: “Gua ya uyu muare ocũ árĩpeherrerãre sihajabiriboca. Eropirã uyu duarã pohro mua basi asũrã waque,” arĩ yuhriñuma pee masirã nomepu. ¹⁰ Eropirã pee masibirã nome asũrã wañuma. Erã eropa wara puhru mojoto diridigu erañumi. ĩgu eracũ ĩha, erã amutuhanirã nome pee masirã nome ĩgure bocatĩriñuma. ĩgu mojoto diriri bosenugue ĩgu

mera ĩarã wañuma. Eropirã erã bosenu erã iri wihigue ñajara pũhrũ, disiporore biacãñumi. ¹¹ Pũhrũgue pee masibirã nomepũ erariñuma. “Opũ, gũare pãgũque,” arĩriñuma erã nome. ¹² “Diaye mũare arĩgu tiiaa. Mũare masibea yũhũ,” arĩñumi ĩgu erã nomere.

¹³ Yũ dujariburinũre iri hora sãre ne masibea mũa. Eropirã pee masirã nome erã yare õaro amutuha erã corediro dopa ta õarã, ñeri marirã ãhri coreque mũa sã, arĩ weremi Jesu.

Niyeruseri oroseri queorire wereñumi Jesu

¹⁴ Eropa arĩ weretuha õpa arĩ queorire moa buhenemomi daja gũa sãre:

—Irisubu yũ dujariburinũ ĩgu wihi opũ iidiro dopa árĩroca. Wihi opũ arĩñumi. ĩgu gajipũgue curigu wagũ, ĩgũre mohme corerãre sihubeoñumi. Eropigu erãre ĩgu yare core-doreñumi. ¹⁵ Eropa corecoregu erã dibu masiropẽ erãre niyeruserire wajapagariserire oñumi. Yujugũre cinco mil seri oroserire oñumi. Gajigũre pe mil seri oñumi. Gajigũre yuju mil seri oñumi. Erãre otuha waha wañumi. ¹⁶ Eropigu cinco mil seri ĩgu odigu mata iriseri mera gajinore asũñumi. ĩgu asũra mera duagu gaji cinco mil seri wajatanemoñumi ĩgu. Eropigu diez mil seri mera dujañumi. ¹⁷ Eropigu pe mil seri ĩgu odigu mata ĩgu ora pũhrũ ta iriseri mera gajinore asũñumi. ĩgu asũra mera duagu gaji pe mil seri wajatanemoñumi. Eropigu wapicũri mil seri opañumi. ¹⁸ Yuju mil seri ĩgu odigupũ gobe seha, iri gobegue dibuñumi iriserire dibugũ.

19 “Pũhrũ yoara pũhrũ erã opu goerañumi. Eropã eragu ïgu niyuseri mera erã wajanemorare queobu ïgũre mohme corerãre sihubeoñumi. ²⁰ Eropigu cinco mil seri ïgu odigu ïgu opu pohrogue eja, diez mil seri wiañumi ïgũre. “Cinco mil seri yũre ohabũ mãhũ. Ìañatagu. Iriseri mera gaji cinco mil serire wajatanemoabũ,” arĩñumi ïgũre. ²¹ “Õaro iiaya mãhũ. Mãhũ õagu yũ dorediro dopa ta iidigu ãhraa. Eropigu dohpaguere wũaro mã mohmeborore apigũra. Eropigu yũ mera mucubirique,” arĩñumi ïgu opu ïgũre. ²² Eropigu pe mil serire aĩdigũ sã ïgu opu pohrogue eja, wereñumi ïgũre: “Pe mil seri yũre ohabũ mãhũ. Ìañatagu. Iriseri mera gajiseri pe mil seri wajatanemoabũ,” arĩñumi ïgu. ²³ “Õaro iiaya mãhũ. Mãhũ õagu yũ dorediro dopa ta iigu ãhraa. Merogãre õaro iiaya mãhũ. Eropigu dohpaguere wũaro mã mohmeborore apigũra. Eropigu yũ mera mucubirique mãhũ,” arĩñumi ïgu opu.

²⁴ “Eropigu yuju mil serire aĩdigupũ, ïgu opu pohrogue eja, wereñumi ïgũre: “Opu, mãhũ turaro mohmedoregũ ãhraa. Eropigu gajirãre mohmedorequeregũ oteri moogu arĩqueregũ ta mã dihta iri dũcare aĩa. ²⁵ Mãhũ eropa arĩgu arĩcã mãre güiabũ. Eropã güigu gobe seha, iri gobegue mã niyuserire dibucãbũ. Ìañatagu. Ohõ ãhraa mã ya niyuseri,” arĩñumi ïgu ïgũre. ²⁶ “Mãhũ ñegu butagu ãhraa. Yũre, ‘Mãhũ gajirãre mohmedorequeregũ mã dihta iri dũcare aĩa,’ arãa mãhũ yũre. ²⁷ ¿Mãhũ yũre eropa

arĩqueregũ ta, duhpigũ yũ óraserire niyeru diburi wihigue dihbubirari mũhũ? Mũ erogue dibugũ iriseri mera wũaro wajatanemoboaya. Irire mũhũ iicũ dujaragũ wajatanemoboaya yũhũ,” arĩñumi opũ ĩgũre. ²⁸ Eropa arĩgũ gajirã ĩgũre mohme corerãre doreñumi ĩgũ: “Niyeruserire emaque ĩgũre. Diez mil seri opagũpũre oque. ²⁹ Árĩpehrerã baja oparãre onemogũra. Moorãpũre merogã erã opaquerẽcũ ta erãre emapehocãgũra. ³⁰ Ihĩ mohme coregũ duhpibu árĩbeami. Naitĩarogue ñerogue cóacãque ĩgũre. Erogue ĩgũ turaro ore, bujawereri mera ĩgũ gũcũri cũridihugũcumĩ,” arĩñumi opũ, arĩ weremi Jesu.

Dipuwaja moaborore wereñumi Jesu

³¹ Eropa Jesu werenemomi:

—Yũhũ masũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ árĩpehrerã anyua mera doregũ dujarigũca. Eropa dujarigũ opũ doarogue yũ gosesiriri mera doagũca. ³² Eropa yũ doacũ, yaharã anyua i yeba majarãre árĩpehrerãre yũ pohro gameneorãcoma. Erãre gameneora pũhrũ pe curu dũca wagũra erãre. Oveja ĩhadibugũ ĩgũ iiro dopa ĩgũ cabrare ĩgũ dũca waro dopa ta masare dũca wa dobogũra. ³³ Eropa dũca wagũ oveja dopa árĩrãre õarãre yũ diayerũ dobogũra. Eropigũ cabra dopa árĩrãre, ñerãre yũ corũpũ dobogũra. ³⁴ Yũ eropa iira pũhrũ yũhũ árĩpehrerã tauro opũ yũ diayerũ doarãre õpa arĩ weregũra: “Yũ Pagũ mũare õaro iigũcumĩ. I yebare ĩhacũnugudigũgue ta mũa ya árĩburire ĩgũ opũ árĩrore amuyutuhami Goãmũ. Eropirã dohpaguere ĩgũ amuyudiroguere árĩrã

arique. ³⁵ Yũ oaboacũ ãarã mũa yũre barire obũ. Yũ ñemesibucũ mũa yũre tiabũ. Mũa pohro yũ curicũ yũre ãha masibiriquererã yũre õaro bocatĩribũ mũa. ³⁶ Suhri marigũ yũ árĩcũ ãarã mũapũ yũre suhrire sãbũ. Dorecũcũ mũa yũre ãarã aribũ. Peresu yũ árĩcũ sãre yũre ãarã aribũ,” arĩgũra õarãre. ³⁷ Yũ eroparĩcũ peerã õarãpũ yũre serẽpirãcoma: “Opũ, ¿dohpárĩcũ mũ oaboacũ mũre barire ori gũa? ¿Dohpárĩcũ mũ ñemesibucũ mũre tiari gũa? ³⁸ ¿Dohpárĩcũ mũre ãha masibiriquererã õaro bocatĩriri gũa? ¿Dohpárĩcũ mũ suhri marigũ mũ árĩcũ mũre suhri sãri gũa? ³⁹ ¿Dohpárĩcũ mũ dorecũcũ o peresugue mũ árĩcũ sãre mũre ãarã ejari gũa?” arĩrãcoma yũre. ⁴⁰ Erã eropa arĩ serẽpicũ peegũ yũhũ õpa erãre yũhriũca: “Diaye mũare arĩgũ tiiaa. Oã yaharã mera majagũ bu arĩgũ arĩquerecũ ta, mũa ãgũre eropa ta õaro iibũ. Eropa arĩgũre eropa iirã, yũre iiro dopa iirã tiiaa mũa,” arĩ werẽgũra erãre.

⁴¹ “Õarãre yũ eropa arĩ werera pũhũ, corũpũ arĩrãre ñerãre yũ arĩpehrerã tauro opũ õpa arĩgũra: “Goãmũ ãgũ dipuwaja moamorã ãhraa mũa. Yũ mera dujabiricãque. Peamegue waque mũa. Iri peame ne yaribea. Watĩ, ãgũ yarã anyua sã erã arĩborore iri peamere iimi Goãmũ. ⁴² Yũ oaboacũ mũa yũre barire obiribũ. Yũ ñemesibucũ mũa yũre tiabiribũ. ⁴³ Mũa pohro yũ curicũ yũre masibirã bocatĩribiribũ. Eropa ãacãbũ. Suhri marigũ yũ arĩquerecũ ta, yũre suhri sãbiribũ mũa. Dorecũgũ yũ árĩcũ, peresu yũ árĩcũ sãre eropa ãacãbũ mũa yũre,” arĩ

weregura eräre ñeräre. ⁴⁴ Yũ eroparĩcũ peerã erã yũre serẽpirãcoma: “Opũ, ¿mũ oaboacũ, mũ ñemesibucũ, gũa masibigu mũ árĩcũ, suhri marigu mũ árĩcũ, dorecugu mũ árĩcũ, peregugue mũ árĩcũ, dohpárĩcũ guapũ mũre itamubiriri?” arĩ serẽpirãcoma yũre. ⁴⁵ Erã eropa arĩ serẽpicũ yũhũ eräre õpa arĩ weregura: “Diaye mũare arĩgu tĩaa. Oã yaharã mera majagure bu árĩgure mũa ne itamubiribũ. Eropa árĩgure mũa itamubirã, yũre ta itamubeaa mũa,” arĩ weregura eräre. ⁴⁶ Eropigu eräre eropa dipuwaja moaniguicãgucumi Goãmũ. Erã eropa dipuwajacuri ne pehresome. Eropirã õgarũpũ mũuri nũcũ õaro árĩrãcoma, arĩ weremi Jesu.

26

*Pahia oparã, mũrã mera Jesure wejẽdiañuma
Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53*

¹ Iri árĩpeherrerire ĩgu buhera pũhrũ Jesu guare ĩgu buheräre weremi:

² —Penũ pũhrũ Pascua árĩroca. Irire mũa masia. Irisubure yũhũ masure Goãmũ ĩgu obeodigure ñearãcoma. Ñeha yũre crusague wejẽrãcoma, arĩmi ĩgu guare.

³ Irisubu ta pahia oparã, mũrã sã gamenereñorã. Caifa pahia opũ ya wihi gamenereñorã erã. ⁴ Ero gamenere, erã gũyari mera Jesure ñeha erã wejẽburire game weretamurã iĩñorã.

5 —Bosenu árĩcũ ĩgure ñeabiricãrã. Masa gua ĩgure ñeacũ ĩarã gua gamenerenijarã gamequeãbocoma, arĩrã iĩñorã erã erã basi.

Nomeo poresuri mera Jesure pipeopo
Mr 14.3-9; Jn 12.1-8

6 Irisubure Simo cami boadigũ ya wihi árĩmi Jesu. Gua sã árĩbũ. ĩgu árĩri maca Betania waĩcũri maca árĩbũ. 7 Iri wihi ĩgu baro watope yujugo nomeo poresuri aĩgãri, Jesu dipuru weca pipeomo. Iri poresuri alabastro waĩcũdiru dicũri deco, igo pipeori deco wajapagari deco árĩbũ. 8 Igo eropa pipeocũ ĩarã gua Jesu buherã guarã õpa arĩñugabũ:

—¿Duhpigo igo irire eropa iisirimaacãri? 9 Iri poresurire duaboañumo. Eropa duago wũaro niyerure wajataboañumo. Eropa wajatago, mójomorocũrãre iri niyerure oboañumo, arĩbũ gua ĩgu buherã.

10 Gua eroparĩcũ ĩagu, Jesu guare weremi:

—¿Duhpirã eropa arĩri mua igore? Yũre õaro iigo iimo. 11 Mójomorocũrãpũ mua mera eropa arĩniguirãcoma. Eropirã mua erãpũre omasia. Yũpũ i yebare mua mera eropa arĩniguisome. 12 Yũre erã yaaboro core yũ dupũre amuyugo, poresuri mera sũhumo yũre. 13 Eropigu diaye ta mũare arĩgu iiaa. Árĩpehrero i yebaguere õari buherire erã wererogue igo õpa iirare wererãcoma. Erã eropa werecũ peerã masa bajarã igore guñarãcoma, arĩ weremi Jesu guare.

Juda Iscariote Jesure ñhaturirãre ñgu ñhmuburire erã mera weretamuñumi

Mr 14.10-11; Lc 22.3-6

¹⁴ Irisubure yujugu gua mera majagu Juda Iscariote pahia oparã pohroque ejaru. ¹⁵ Eja, erãre serëpipu.

—¿Jesure mware yu ñhmucũ dipë wajayerãcuri yure mua? arĩ serëpipu erãre.

Ñgu eroparĩcũ, erã ñgure treinta seri plataserire oñorã. ¹⁶ Erã eropa ocũ Judaru Jesure ñgu ñhmuburinure corenipu.

Jesu ñgu buherã mera ñgu baturinu arĩyoro

Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-

26

¹⁷ Eropi bugabiriri panre erã baburinu bosenu arĩnugarinu arĩbu. Eropirã gua Jesu buherã ñgu pohroque waha serëpibu ñgure:

—¿Nohonogue bosenu mari baburire amudoregu obeori muhu guare? arĩbu ñgure.

¹⁸ Gua eroparĩcũ ñgu guare weremi:

—Jerusalengue waque. Ero mua bocagure opa arĩ wereque: “Marire buhegu mre opa arĩ weredoreami: ‘Yu ñero tariboro merogã duhyanjaa. Pascua arĩcũ yuhu, yu buherã mera mu ya wihi gua barãca,’ arĩ weredore obeomi guare,” opa arĩ wereque iri wihi opare, arĩ obeomi Jesu guare.

¹⁹ Eropirã guare ñgu dorediro dopa ta iirã, Pascua arĩcũ gua baburire amubu gua.

²⁰ Eropi iri ñamire gua mera doce ñgu buherã mera bagu arĩmi Jesu. ²¹ Gua barisubu ñgu guare weremi:

—Diaye ta mware arĩgu iiaa. Yujugu mari mera majagu ta yure ihaturirãre ihmugucumi yure, arĩ weremi ĩgu guare.

²² ĩgu eroparĩcũ peerã guapu burigã bujawererã, ĩgure serẽpinugabu gua yujurãyeri.

—Opũ, ¿yu ãhriri mware ihmubu? arĩ serẽpibũ.

²³ Gua eropa arĩ serẽpicũ ĩgu yũhrimi:

—Yu baripare yu mera yoso bagu ta ãhrimi yure ihaturirãre ihmubu. ²⁴ Iribojegue erã yure arĩ gojadiro dopa ta yũhu masu Goãmu ĩgu obeodigu sĩriguca. Yure ihaturirãre ihmudigupu ñetariaro tarigucumi. Eropiro ĩgũpũre ĩgu masa dehyoabiricũ õaboya. Ñero taribiriboñumi, arĩmi Jesu.

²⁵ ĩgu eroparĩcũ ĩgure ihaturirãre ihmubu Juda ĩgure serẽpimi:

—Buhegu, ¿mware ihmubu ãhriri yũhu? arĩ serẽpimi ĩgu.

—Ë u. Mũhu ta ãhrra, arĩmi.

²⁶ Eropa arĩ weretuhaja gua barisubu Jesu panre aĩ, Goãmure “Õhaa,” arĩmi. Eropa arĩtuha irire nuha guare ĩgu buherãre gueremi.

—Ire aĩ, baque. I yu dupu ãhrra, arĩmi ĩgu.

²⁷ Eropa arĩtuha ĩgu ihriripare aĩ, Goãmure “Õhaa,” arĩ, guare omi.

—Mũa árĩpehrerã ire ihrique. ²⁸ I yu di ãhrra. Bajarã ñero erã iirare cóãbu sĩriguca. Eropigu yu di cóãguca. Eropa sĩrigu Goãmũ yu Pagu “Masare õaro iigura,” ĩgu arĩdiro ii ojogorocuguca. ²⁹ Mware arĩgu tiiaa. Yu Pagu ĩgu opu árĩrogue mũa mera igui deco mama decoe ihriguca. Mari erogue ihriboro core i igui

decore dipaturi ihrinemosome yũhũ, arĩmi Jesu guare.

Pedro “Jesure masibea,” ĩgu arĩ guyaburiñere wereñumi Jesu

Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38

³⁰ Eropirã yujuñe Goãmure bayariñere bay-atuhajarã wiriabũ. Utãgu Olivo waĩcudigugue wabũ gũa. ³¹ Erogu gũa ejacũ Jesupũ guare weremi:

—Dohpagã ñami mua áripehrerã yure cóãgãrãca. Mua yure cóãborore õpa ta arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũ: “Ovejare ĩhadibugũre erã wejẽcũ iigũca. Yũ eropa iicũ oveja ĩgu yarã ĩgure cohãgã wasiria warãcoma,” arĩ gojañuma. ³² Eropigũ Goãmũ yure ĩgu masura pũhrũ mua core Galileague wamũhtagũca, arĩmi ĩgu.

³³ ĩgu eroparĩcũ peegu Pedro õpa arĩrimi:

—Yũ mera majarã áripehrerã erã mure cóãgãquerecũ ta yũpũ mure ne cóãsome, arĩmi ĩgu.

³⁴ Jesu yũhrimi:

—Diaye arĩgu tiaa mure. Dohpagã ñami cãreña ĩgu wereboro core Ƴhresubu “Yũhũ Jesure masibea,” arĩgũca mũhũ, arĩmi ĩgu Pedro.

³⁵ ĩgu eropa arĩquerecũ ta Pedro õpa arĩ yũhrimi:

—Mũ mera yure erã wejẽquerecũ ta, “Jesure masibea,” ne arĩsome yũhũ, arĩ yũhririmi Pedro.

Eropirã gũa sã gajirã ĩgu buherã Pedro ĩgu arĩro dopa ta arĩribũ gũa Jesure.

Getsemaníque Goãmure serẽñumi Jesu

Mr 14.32-42; Lc 22.39-46

³⁶ Eropi Getsemaní waĩcari gorogue Jesu gua ñgu buherã mera waha, erogue eja, guare arĩmi:

—Ohõ doayuque. Mũa ohõ doaropẽ sohõgue Goãmũ mera wereniguigu wagu iiaa, arĩmi ñgu guare.

³⁷ Eropa arĩtuha Pedrore, perã Zebedeo porãre, erã Ƴrerãre sihugãmi. Eropigu ñgu turaro bujawere, ñero siporãcũ. ³⁸ Eropa bujaweregu ñgu mera majarãre ñgu sihugãnirãre arĩpũ:

—Burigã ñero siporãcua yũhũ. Yure turaro pũriro dopa ta pepigu iiaa. Sohõñari wanigu iiaa. Ohõ dujanique mũa. Eropirã yũ mera ta tũyũque mũa sã, arĩpũ ñgu erãre.

³⁹ Eropa arĩtuha ero core merogã wanemo, yeba mereja, Goãmure arĩpũ:

—Ahũ, yũ ñero tariburire iidiabigu iibiricãque. Yũ eropa arĩquerecũ ta yũ gamero dopa iibita. Mũpũ masia. Mũ gamero dopa iique, arĩpũ ñgu Goãmure.

⁴⁰ Eropa arĩtuha, Ƴrerã ñgu buherã pohrogue eranijagu erã carĩ oyarãre ñapũ. Erãre ñagu Pedrore õpa arĩpũ:

—¿Yuju hora gohra yũ mera ta tũyũtamubirari? ⁴¹ Ōaro iique mũa. Mũa pepiri mera õarire iidiaraa mũa. Mũa seyaro irire iidiaquererã ta irire bocatũbeaa. Eropirã Goãmure serẽniguique ñero mũa iibiriboro dopa, arĩ werepũ Jesu.

⁴² Eropa arĩtuha dipaturi waha, Goãmure serẽpũ daja:

—Ahũ, yũ ñero tariburire iidiagu iique yũre. Mũ gamero dopa ta iique, arĩpũ ãgu.

⁴³ ãgu buherã pohrogue ƣrerã pohrogue dipaturi erapũ daja. Eropa eragu carĩ oyarãre ãpũ daja. Wũja pũritaricãyoro erãre. ⁴⁴ Eropigu dipaturi erãre apicã dipaturi waha, Goãmũ mera wereniguipũ daja. ãgu ero core ãgu arĩdiro dopa ta arĩpũ. ⁴⁵ Eropa arĩtuha ãgu buherã pohrogue eraa, erãre arĩpũ:

—¿Mũa carĩrã soorã iiri dohpa? arĩpũ ãgu. Eropa arĩtuha masa erã aricũ ãagu õpa arĩpũ:

—Iripẽta ãhraa. Dohparagã yũ masure Goãmũ ãgu obeodigure ñerãre orãcoma yũre.

⁴⁶ Wahgãque. Ina warã. ãaque. Yũre ãhaturirãre obu ohõ ahrimi, arĩpũ ãgu.

*Jesure ãhaturirã ãgure peresu iĩnuma
Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11*

⁴⁷ ãgu eropa arĩ wereniguirisubu gũa mera majagu mũrupũ Judapũ erami. Eropirã masa bajarã ñoserimijiri yucũ dũcari opanirã ãgu mera yujuro mera erama. Erã pahia oparã, erã mũrã sã erã obeonirã árĩma. ⁴⁸ Negohrare Jesure ãhaturirãre wiabu õpa arĩ wereseretuhapũ Juda: “Yũhũ wayuporãre mimigu ãgu ta árĩgucumi mũa ñeabu. ãgure yũ mimira pũhrũ ñeaque,” arĩpũ Juda erãre. ⁴⁹ Eropigu eragu Jesu pohrogue mata wapurumujumi.

—Buhegu, ¿ãhriri mũhũ? arĩ ãgure wayuporã mimimi.

⁵⁰ ãgu eropa mimicũ Jesu õpa arĩmi:

—Yũ mera majagu, ¿duhpigu õguere ahriri mũhũ? arĩmi ãgure.

Eropirã erã Jesure ñeama.

⁵¹ Erã eropa iicũ ãagũ Jesu mera majagũ ãgũ matamijire tuãwea aĩ, pahĩ opu pohro majagure ãgũ gamirore tabe corodijucãmi. ⁵² ãgũ eropa iicũ ãagũ Jesu ãgure weremi.

—Mũ matamijire dibuque. Gajirãre ñosenirã árĩrã, erã ñose gamecũ sĩrirãcoma. ⁵³ Yũ Pagure yũ itamudorecũ ãgũpũ bajarã anyuare doce cururire yũ pohro obeobocumi. ¿Irire masibeari mũa? ⁵⁴ Eropa itamubodiro árĩqueregũ ta ãgure yũre itamudoresome yũhũ. Yũ eropa dorebircũ Goãmũ yare erã gojarapũ arĩdiro dopa ta eropa waroca, arĩmi ãgũ.

⁵⁵ Eropa arĩtuha masare weremi ãgũ:

—¿Mũa ñoserimijiri mera, yucũ dũcari mera arirã yajari masare iro dopa mũa yũre ñearã arirã iiari? U mũri nũcũ Goãmũ wihigue yũhũ mũare buhe doacũ, mũa yũre ne ñeabiribũ. ⁵⁶ Dohpaguere mũa yũre eropa iirã i árĩpehreri Goãmũ yare weremũhtanirã erã arĩ gojadiro dopa ta iiaa mũa, arĩmi Jesu erãre.

ãgure eropa ñeacũ ãarã gũa ãgũ buherã árĩpehrerã ãgure cohã omagã wabũ gũa.

Judio masa oparã Jesure serẽpiñuma

Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Eropi ãgure ñeanirã pahĩ tauro opu Caifa waĩcũgũ ya wihigue aĩ ejañorã ãgure. Iri wihi ta masare buherã, mũrã sã gamenereñorã.

⁵⁸ Pedropũ yoarogue erãre ãhanũrusiapũ. Eropa ãhanũrusiagu Caifa ya wihire cãhmotara sãrirore eja, iri sãriro pohecague ñajaa warũ.

Ñajaja, iri wihire corerã surara mera doapũ.
 “Jesure duhpiicũ ñagũra,” arĩgu doapũ Pedro.

59 Eropirã pahia oparã, gajirã oparã mera gamenererã Jesure wejẽdorediarã, guyarĩ mera erã ñgũre ñero dipuwaja moaborore guñamaariñorã. 60 Erã eropa weresãburire guñabocabiriñorã. Eropa guñabocabiriquererã ta masa bajarã ñgũre eropa weresãmorã amañorã. Eropirã perã ñgũre weresãmorã erañorã. Ōpa arĩñorã:

61 —Ihĩ ōpa arĩmi: “Goãmũ wihire cóãmasia. Eropa cóãgu Ʃhrenũ pũhrũ iri wihire dipaturi iigũra,” ñgu arĩcũ peebũ guã, arĩ weresãmaacãñorã Jesure.

62 Erã eropa arĩra pũhrũ pahia tauro opũ wahgãnũgaja, Jesure serẽpipũ:

—¿Oã mũre weresãquerecũ ta erãre yũhri gamebeari mũhũ? ¿Mũre erã weresãrire dohpa arĩ yũhri gahmeri mũhũ? arĩpũ opũ.

63 Ñgu eroparĩcũ peequeregu ta Jesu eropa pepicãpũ. Ñgu eropa yũhribiricũ ñagũ pahia tauro opũ ñgũre dipaturi serẽpipũ daja:

—Goãmũ ojocarĩniguicãgu mera diaye arĩque mũhũ. Mũhũ eropa arĩbiricũ mũre ñgu dipuwaja moagũcumi. Wereque guare. ¿Cristo Goãmũ magũ ta ãhriri mũhũ? arĩ serẽpipũ daja.

64 Ñgu eroparĩcũgue ta Jesu yũhripũ:

—Ñgu ta ãhraa. Mũare diaye weregu tiiaa. Pũhrũ yũhũ masũ Goãmũ ñgu obeodigu Goãmũ yũ Pagũ turagu pohro ñgu diayepũ doacũ ñarãca mũa. Eropirã Ʃmaro maja imica weca yũ dujaricũ sãre ñarãca, arĩ yũhripũ Jesu.

⁶⁵ Īgᵁ eroparīcũ peegᵁ pahia opᵁ, ĭgᵁ basi ĭgᵁ sañarañe suhrirore yeguecãpᵁ gajirãre “Guatariacãmi,” arĩdoregᵁ.

—Īre weresãrãre gajirãre gamebeaa pare. Īgᵁ basi Goãmure ĭgᵁ ñero wereniguicũ peea mari. Eropirã ĭgᵁ ñero iira dipuwajare masituhaa mari. ⁶⁶ ¿Eropirã dohpa iirãcuri mari dohpa-guere ĭre? arĩ serẽpipᵁ ĭgᵁ gajirã oparãre.

—Īgᵁ ñeri dipuwaja wejẽcãro gahmea, arĩ yuhriñorã erã.

⁶⁷ Erã eropa arĩra pũhrᵁ ĭgᵁ diapore disico ehosũ, ĭgure pañorã erã. ⁶⁸ Gajirã ĭgᵁ cuirire diricãhmota õpa arĩ wereyañorã ĭgure:

—¿Noa mure pari? Cristo Goãmᵁ beyedigᵁ árĩgᵁ ĭabiriqueregᵁ ta wereque gũare, arĩ pañorã erã.

*—Īgure masibea, arĩ gũyañumi Pedro Jesure
Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27*

⁶⁹ Eropi iri wihi pohro árĩri pũᵁ õari pũᵁ Pedropᵁ doapᵁ. Īgᵁ eropa doacũ ĭago pahia opᵁ pohro majago ĭgᵁ pohrogue erago õpa arĩpo:

—Mᵁ sã Jesu Galilea majagᵁ mera ãhrabᵁ, arĩpo igo.

⁷⁰ Igo eroparīcũ peegᵁ Pedro õpa arĩpᵁ:

—¿Dohpa arĩmaacãgo iiri mũhᵁ? Mᵁ arĩgure ne masibea yũhᵁ, arĩpᵁ Pedro árĩpehrerã erã peero.

⁷¹ Igo eropa arĩra pũhrᵁ iri pũᵁ maja sãriro disiporo pohrogue wapᵁ Pedro. Ero ĭgᵁ árĩcũ gajigo pohro majago ĭgure ĭago, ero árĩrãre õpa arĩpo igo sã:

—Jesu Nazare majagu mera āhrami ihī, arīpo igo Pedrore daja.

⁷² Igo eroparīcū peegu Pedro yuhripu:

—Goāmū mera diaye arīgu iiaa. Īgu mū arīgure ne masibea yuhū, arī yuhripu Pedro.

⁷³ Eropi merogā pūhrū ta ero niguinirā Pedro pohrogue waha, īgure ōpa arīñorā.

—Diaye ta āhraa. Jesu mera majarā mera majagu ta āhraa mū sã. Erã iro dopa ta wereniguia mūhū, arīñorā erã Pedrore.

⁷⁴ Erã eroparīcū Pedro yuhripu:

—Diaye ta Goāmū mera arīgu iiaa mūare. Yū diaye arībiricū Goāmū yūre dipuwaja moaporo. Īgu mūa arīgure ne masibea yuhū, arī yuhripu īgu erãre.

Īgu eroparīcū ta cãreña werepu. ⁷⁵ Īgu werecū peegu Jesu īgure arīrare guñapu. “Cãreña īgu wereboro core ‘Jesure masibea,’ arīgūca mūhū. Ūhresubu eropa arīgūca mūhū,” Jesu īgure arīrare guñapu Pedro. Eropa guñagu iri sãrirore wiria turaro orepū.

27

Pilato pohrogue Jesure aīgãñuma

Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32

¹ Eropirā boyodi merero ta pahia oparā, mūrã sã Jesure erã wejēdoreborore game weretamuñorā. ² Erã eropa weretamura pūhrū īgure dihri, Pilato waīcūgu opu pohrogue aīgã, īgure oñorā Pilatore. Pilatorū iri yeba majarā opu árīmi.

Juda Iscariote sīria wañumi

³ Eropigu Jesure erã wejẽdorecũ ãagũ Judapũ Jesure ãgũ ãhmurare guña turaro bũjawerepũ. Eropa bũjaweregũ treinta seri niyerusere ãgũ ñearaserire wiagũ wagũ, pahia pohrogue, murã pohrogue eja, õpa arĩpũ:

⁴ —Jesu mũare yũ ãhmudigu ñeri marigu ãgũ arĩquerecũ ta erã wejẽdoreama ãgũre. Eropigu mũare ãgũre ãhmuũgũ ñero iigu iiaya yũhũ. Eropigu i niyerusere mũare wiagũ iiaa, arĩpũ Juda erãre.

Ãgũ eropa arĩ werera pũhrũ erã yũhriñorã:

—Eropa ta iicuraporo. Mũ eropa arĩri gũare duhpiburi arĩbeaa. Mũ dihta eropa arĩ pepia irire, arĩ yũhriñorã erã ãgũre.

⁵ Erã eropa arĩ yũhrira pũhrũ erã arĩri wihi Goãmũ wihigue Juda ãgũ niyerusere mehsiripicãpũ. Mehsirituha waha wapũ. Waha, yuradare dirisiu, ãgũ basi ãgũ wũnũgũ tuhbiu, buhrimadija, sĩria wapũ pare.

⁶ Eropirã pahia oparã niyerusere aĩrã õpa arĩñorã:

—I niyerure Goãmũ wihi maja comorogue niyeru diburi comorogue mari apimasibea. I niyeru mera ta masũre wejẽdorema. Eropiro mari doreri marire eropa arĩri niyerure dibudorebeaa Goãmũ wihigue, arĩñorã erã erã basi.

⁷ Erã eropa arĩra pũhrũ, “Õpa iirã,” erã arĩ weretamura pũhrũ mãtasorori mohmegũ ya yebare asũrã wañorã. Iriseri mera asũñorã. Gajipũ majarã iri macague eranirã sĩricũ erãre yaaburi yebare asũñorã. ⁸ Eropirã iri yebare “Di cóãri yeba,” arĩ waĩyema masa. Dohpague

sāre eropa ta waĩcua. ⁹ I árĩpehreri eropa wayoro iribojegue majagu Jeremia ĩgu “Eropa waroca,” ĩgu arĩdiro dopa ta. ĩgu Goāmũ ya weremũhtadigu árĩñumi. Őpa arĩ gojañumi ĩgu: “‘Treinta niyeruserire plataserire iripēta wajayerāra gua ĩgure ñeaborore,’ arĩrācoma Israe masa. ¹⁰ Eropirā iriseri mera mátasorori mohmegũ ya yebare asũrācoma erā. Őpa ta yũre iidoremi Goāmũ,” arĩ gojañumi Jeremia iribojegue.

Pilato Jesure serēpiñumi

Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38

¹¹ Eropi Pilatore erā Jesure ora pũhũ ĩgũpũ ĩgure serēpipũ:

—¿Diaye ta judio masa erā opũ ta āhriri mũhũ? arĩ serēpipũ Jesure.

—Mũ arĩro dopa ta ĩgu ta āhraa, arĩ yũhripũ Jesu.

¹² Eropa arĩ yũhriquerẽgu ta, pahia oparā, mũrā sã erā weresãcũ yũhribiripũ. ¹³ ĩgu eropa yũhribiricũ ĩagu Pilato serēpipũ:

—¿I árĩpehreri erā weresãrere peebeari mũhũ? arĩ serēpipũ ĩgu Jesure.

¹⁴ ĩgu eropa arĩ serēpiquerẽcũ ta Jesu ne yuju disiro yũhribiripũ. ĩgu eropa yũhribiricũ ĩagu Pilato uca wapũ.

Jesure wejēdoreñuma

Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16

¹⁵ Bojori nũcũ Pascua árĩcũ peresu árĩdigure yujugure masa “ĩgure wiuque,” erā arĩgure Pilato eropa wiubasamũripũ. ¹⁶ Irisubure Barrabá

waĩcũgu peresugue árĩpu. Īgũre masiñorã masa.
 17 Eropĩgu erã gamenerecũ Pilato serẽpipũ erãre:

—¿Nihĩpũre mũare wiubasacuri yũhũ?
 ¿O Barrabãre o Jesure “Cristo” erã arĩgũre
 wiubasacuri yũhũ? arĩ serẽpipũ Pilato Jesure
 wiudianijagũ.

18 Jesure masa erã mahicũ ĩarã judio masa
 oparã ĩgũre ĩhaturĩrã iĩñorã. Eropa ĩhaturĩrã
 ĩgũre oñorã Pilatore. Irire erã ĩhaturĩrãre
 masĩgu Pilato Jesure wiudiarĩpu.

19 Eropi Pilato masare ĩgu beyeri pẽro ĩgu
 doacũ ĩgu marapo ĩgũre quere obeopo: “Doh-
 pagã ñamire Jesure quẽgo bũrigã ñero pepiabũ
 ĩgũre ñero iiburire. Eropĩgu ĩgũre ñeri marĩgũre
 ne gajiropa iibiricãque mũhũ,” arĩ werebeopo
 ĩgu marapo Pilatore.

20 Pilato Jesure eropa wiudiaquerecũ
 ta pahia oparã, mũrã sã masare õpa
 arĩdoreñorã: “Barrabãpũre wiudoreque.
 Jesupũre wejẽdoreque,” arĩdoreñorã masare.

21 Eropĩgu Pilato masare serẽpipũ daja:

—¿Oã perãre nihĩpũre mũare wiubasacuri
 yũhũ? arĩ serẽpipũ.

—Barrabãpũre wiubasaque guare, arĩ
 yũhriñorã.

22 —¿Ihĩ Jesu, “Cristo” erã arĩgũpũre dohpa
 iĩgũcuri yũhũ? arĩ serẽpipũ ĩgu.

—Crusague pahia wejẽque ĩgũre, arĩ
 yũhriñorã masa árĩpehrerã.

23 —¿Ñehenore ñerire iĩari ihĩ mũa eroparĩcũ?
 arĩpu ĩgu.

Īḡu eroparīcū peerā erā turaro mera gaguiniguinemoñorā:

—Crusague pabia wejēque ĩḡure, arī gaguiniguñorā daja masa ĩḡure.

²⁴ Erā eropa arī gaguiniguicū peegu, ĩḡure erā peediabiricū ĩagu, “Masa gua gamequeābocoma,” arīḡu, yuhriḡu ta ōpa iipū Pilato. Decore aīḡāridoretuhaja masa erā ĩhuro ĩḡu mojo coerū. Eropa mojo coegu ōpa arīpū:

—Īre wejēra dipuwaja, yaha dipuwaja árísome. Mua ya dipuwaja árīroca, arīḡu mojo coerū.

²⁵ Īḡu eroparīcū peerā árīpehrerā masa ōpa arīñorā:

—Īre gua wejēdorera dipuwaja gua porā sã gua ya dipuwaja ta árīporo, arīñorā masa.

²⁶ Erā eroparīcū peegu Pilato Barrabáre peresugue árīdigure wiudorepū masa erā gamegure. Eropa iituha Jesupure yuradari mera tãradore, ĩḡure crusague pabia wejēdoreḡu wiapū surarare.

²⁷ Īḡu eropa wiacū Pilato ya wihigū ĩḡu surara aī ejañorā Jesure. Eropirā erā surara árīpehrerāre Jesu pohroḡue gameneoñorā.

²⁸ Eropirā ĩḡu suhrire tuwea aī, opū ya suhriro dopa bejariñere Jesure sãñorā. ²⁹ Eropa sãtuha, pora berore iituha, ĩḡu dipuru weca duhpeoñorā. Eropa duhpeotuha, yucugure diayepū mohsuañorā. Mohsuatuha, ōpa arī wereyañorā erā ĩḡure ĩḡu pohro merejarā:

—Umupeorā arique. Judio masa opū ōaro árīporo, arī wereyañorā ĩḡure.

³⁰ Eropirã ĩgure disico ehosũñorã. Erã mohsuadĩgure ĩgure tuãwea aĩ, ĩgũ dipurure pañorã irigũ mera. ³¹ ĩgure eropa wereyara pũhrũ erã sãra suhrirore tuwea aĩ ĩgũ ya suhriropũre sãñorã daja. Eropirã crusague pabia wejẽmorã ĩgure aĩ wiria wañorã.

*Erã Jesure crusague pabia wejẽñuma
Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27*

³² ĩgure aĩgã, Simo waĩcũgure Cirene ma-jagure bocatĩri, ĩgure Jesu ĩgũ coãra crusare coãtamudorema.

³³ Coãgã Gólgota waĩcũrogue ejama. Gólgota arĩro, mari ya mera “Dipu pero” arĩro iiaa.

³⁴ Eropirã vinore suĩri deco mera erã morera decore Jesure orima erã. Iri decore ihriña, ihribirimi ĩgũ.

³⁵ Eropirã ĩgũ suhrire tuwea aĩra pũhrũ ĩgure crusague pabiamã erã. Eropa pabiatuha ĩgũ suhri murare, “¿Noa yañe árĩrocuri iñe?” arĩ masimorã erã basi game deamehtu birama. Eropa iirã Goãmũ yare weremuhtadigũ ĩgũ arĩdiro dopa ta iirã iima erã. Ōpa arĩ gojañumi ĩgũ: “Yaha suhrire erã basi aĩmorã, ‘¿Noa yañe árĩrocuri iñe?’ arĩ masimorã erã basi game deamehtu birama erã,” arĩ gojañumi iribojeguerẽ. ³⁶ Deabiratuha ĩgure ĩhadoacurima erã.

³⁷ ĩgũ dipuru weca crusague õpa arĩ gojarapũre pabia tuma erã ĩgure weresãra wererapũre. “Ihĩ judio masa tauro opũ ãhrimi,” erã arĩ gojarapũre pabia tuma.

³⁸ Eropirã perã yajari murare Jesu pohro gaji crusarigue pabia tuma erã sãre. Yujugũ ĩgũ

diayepu, gajigure ĩgu copu pabia tuma erã.
³⁹ Crusari pohro tarigãrã Jesure ĩha, erã dipure yurerã, ñero arĩ wereniguima ĩgure:

⁴⁰ —“Goãmu wihire cohã, uhrenu puhru iri wihire amugura daja,” arĩ wereniguidigu arĩribu muhu. Goãmu magu arĩgu mu basi dijaque. Eropigu mu basi itamuque. Eropigu tari wereguca muhu, arĩma masa.

⁴¹ Eropa ta pahia oparã, masare buherã sã eropa arĩ wereyama.

⁴² —Īgu gajirãre taudigu arĩqueregu ta ĩgu basi taumasibeami. “Israe masa opu ahraa,” arĩrimi ĩgu. Eropirã ĩgu basi ĩgu dijaricũ ĩarã ĩgure umupeorãca. ⁴³ Īguru Goãmure umupeorimi. Eropigu “Goãmu magu ahraa,” arĩrimi ĩgu. Īgu eropa arĩgu arĩcũ Goãmuru ĩgure itamuporo, arĩ wereyama erã.

⁴⁴ Yajari mura ĩgu pohro erã pabianirã eropa ta ĩgure wereya ñero wereniguima erã sã.

Jesu s̃ria wañumi

Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30

⁴⁵ Eropi goeri boje arĩcũ uhre hora gohra arĩpehrerogue naitĩa wabu. ⁴⁶ Eropigu irisubu naitĩa wari subure Jesu turaro gaguinimi:

—Elí, Elí, ¿lema sabactani? arĩmi ĩgu. Eropa arĩgu opa arĩgu iimi mari ya mera: “Yu Goãmu, yu Goãmu, ¿duhpigu yure cohãri muhu?” arĩgu iimi.

⁴⁷ Īgu eroparĩcũ peenirã yujurãyeri ero niginirã opa arĩrima:

—Goãmu ya weremuhtadigure Eliare sihugu iicumi, arĩrima erã.

⁴⁸ Eropigu yujugu erã mera majagu mimi aĩri yusu mera vino suĩre yosotuha, aĩ omagã, yucugu ojogorore diritu, Jesure simujumi. ⁴⁹ Īgu eropa iicũ ĩarã gajirã simujugure õpa arĩma:

—Corenique. Elia ĩgure ĩgu itamucũ ĩanirã dohpa mari, arĩma erã.

⁵⁰ Erã eropa arĩra pũru dipaturi Jesu turaro gaguinigi sĩria wami. ⁵¹ Īgu sĩricũ ta Goãmu wihi majañe suhriro ero erã cãhmotara suhriro deco mera yehguea wayoro. Eropiro yeba sã ñohmebu. Eropa ñohmecũ utã sã pagayeri sã wahria wabu. ⁵² Eropirã masa goberi pãricũ, bajarã Goãmu yarã arĩnirã iribojegue sĩrinirã mura masa wiriañorã. ⁵³ Masa wiriarã iri goberire cóacã õari macague Jerusalengue wañorã erã. Eroque erã wacũ masa bajarã erãre ĩañorã.

⁵⁴ Eropirã yeba ñohmecũ ĩarã, sĩrinirã mura erã masa wiriacũ ĩarã, surara opu ĩgu surara mera uca wama. Erã Jesure crusague arĩgure corerã arĩma. Uca wa, õpa arĩma:

—Diaye ta ahraa. Ihĩ Goãmu magu ta ahrañumi, arĩma erã.

⁵⁵ Eropirã Galileague Jesu mera arinirã ĩgure itamunirã nome arĩma. Yoarogue crusague tuyagure ĩhabeo niguibu gua erã mera. ⁵⁶ Erã nome mera María Magdalena arĩmo. Gajigo María waicugo sã arĩmo. Igope Santiago, José sã pago arĩmo. Gajigo Zebedeo marapo arĩmo.

Jesu dũpũre masa gobegue apiñumi José

Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42

⁵⁷ Eropi ñamicague José Arimatea majagu doberi opagu ero arĩmi. Īgu Jesu buhegu arĩmi.

58 Eropigu Pilato pohrogue eja, Jesu dũpũre serẽpũ. Ĩgu eropa serẽcũ peegu Jesu mũru dũpũre odorepũ Pilato. 59 Ĩgu eropa dorera pũhrũ Josẽpũ Jesu mũru dũpũre aĩ, diju, õari suhriro gũhrari mariri suhriro mera ĩgu dũpũre omapũ. 60 Omatuha, Josẽ ĩgu ya masa gobegue apipũ ĩgu dũpũre. Iri gobe erã utãyegue erã seara gobe mama gobe arĩyoro. Iri gobegue apituha, wũariye utãyere taragãpũ iriye mera bihabu. Bihatuha, waha wapũ. 61 Eropirã Marĩa Magdalena, gajigo Marĩa mera iri gobeguerẽ ihadoa coreñorã.

Jesure erã apira gobere surara coreñuma

62 Eropi gajinũ, Pascua arĩburire erã amuranũ pũhrũ Sabado arĩcũ pahia oparã, fariseo masa sã Pilato pohro gamenereñorã. 63 Gameneretuha õpa arĩñorã erã Pilatore:

—Opũ, irire guñaã gũa. Ĩgu gũyaricũgu Jesu ojocariniũ õpa arĩpũ ĩgu: “Uhrenũ pũhrũ masa mũriagũca yũhũ,” arĩpũ ĩgu. 64 Ĩgu eropa arĩdigũ arĩcũ ĩgu buherãpũ ĩgu dũpũre yajabocoma. Eropa yajarã masare õpa arĩbocoma: “Jesu masa mũriami,” arĩbocoma erã. Ĩgu Jesupũ masare gũyagu iimi. Ĩgu buherã sã “Ĩgu masa mũriami,” arĩrã gũyarã iirãcoma. Eropirã Jesu ĩgu gũyadiro tauro erã gũyaripũ ñetariaroca. Eropa yajari arĩgu uhrenũ gohra mũ surarare coredoreque erã ĩgu mũrũre apidirogue, arĩñorã erã Pilatore.

65 Pilato yũhripũ:

—Áu. Yaharã surara coreporo. Eropirã mua bocatĩuropẽ iri gobere õaro coreque, arĩpu ãgu erãre.

⁶⁶ Ñgu eroparĩcũ erã waha, iri gobere bihariye merague ta pihatuñorã masa erã ñajacũ ñha masimorã. Eropirã surarare iri gobere core-doreñorã.

28

Jesu masa m̄riañumi

Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10

¹ Eropi judio masa soorinupu Sabadonupu irinpu taricũ, Domingo árĩcũ ñamiñarigã árĩcũ María Magdalena gajigo María mera Jesu masa gobere ñarã wañorã. ² Eropiro mata yeba turaro ñohme purumujuyoro. Eropa ñohmecũ mari Opu ãgu anyu umarogue aridigu dijari, masa gobere bihariyere utãyere tarabeo iriye weca doapu. ³ Ñgu anyu bupu miaro dopa õaro gos-esirigu, ãgu suhri yaji poari iro dopa õaro boreri suhricugu árĩpu. ⁴ Ñgu eropa dehyoacũ, surara iri gobere corerã, ucataria wa, naragã, weca gohrare s̄rinirã iro dopa wañorã. ⁵ Eropigu anyupu erã nomere õpa arĩpu:

—Yure güibircãque. Crusague erã pabi-adigure Jesure mua amacũ masia yuhu. ⁶ Ñgu dohpaguere õre marimi. Ñgu arĩdiro dopa ta ãgu masa m̄ria wami. Erã ãgu dũpũre erã apidirore ñarã arique. ⁷ Tuhaja ãgu buherã pohrogue umũdiaro waha, õpa arĩ wererã waque: “Ihĩ Jesu s̄ridigu masa m̄riami. Eropigu mua core Galileague ãgu wamãhtagucumi. Erogue ãgure

ĩarãca mua,” arĩ wererã waque mua. I yu arĩrare guñaque mua, arĩpu anyu erã nomere.

⁸ Ĩgu eropa arĩra puhru erã nome masa gobegue árĩnirã nome yojaro mera wiria, erã ĩarare güiquererã ta, mucubiriri mera Jesu buherãre wererã warã, omañorã. ⁹ Eropa warã nomere Jesu bocatĩripu:

—¿Noho wahari mua? arĩ serẽpipu ĩgu. Ĩgure ĩha erãpu ĩgu pohrogue eja, ĩgu guburire ñeha ĩgure umupeñorã.

¹⁰ —Güibiricãque mua. Yu pagu porãre “Galileague waque,” arĩ wererisa. Eroque yure ĩarãcoma, arĩpu Jesu erãre.

Masa gobere corerã surara erã ĩarare wereñuma

¹¹ Erã nome wererã warisubu surara watope yujurãyeri masa gobere corenirã surara Jerusalengue pahia oparãre wererã wañorã. Jesu ĩgu masa gobegue ĩgu mũriarare werepehocãñorã. ¹² Erã eropa arĩ werecũ pahia oparã, mũrã mera gamenereñorã. Gamenere weretamuñorã. Eropirã surarare gũyadorerã niyerure wajayeñorã.

¹³ —Õpa arĩque mua masare: “Ñami gũa carĩra puhru, ĩgu buherãpu masa gobegue eraa, ĩgu dupure aĩcãnirã ãhrama,” arĩ wereque masare. ¹⁴ Mua eropa arĩ werecũ Pilatorpu mua carĩtariarare peecãbocumi. Ĩgu eropa peecũ, ĩgure wererãra gũa. “Erãre dipuwaja moabiricãque,” arĩ wererãra gũa ĩgure, arĩñorã erã surarare.

15 Erã eropa arĩra pũhrũ surarapũ niyerure ñeha, erãre erã gũyadorediro dopa ta masare wererã wañorã erã. “Jesu buherã aĩcãnirã ãhrama ĩgũ murũ dupũre,” arĩñorã erã. Eropirã eropa Jesu ĩgũ dupũ aĩrare wereniguima judio masa. Dohpague sãre eropa ta arĩ werema erã.

Jesu ĩgũ buherãre ĩgũ yare ĩgũ iidorera apĩñumi

Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23

16 Eropi gũa Jesu buherã once buherã Galileague waha utãgũgue Jesu ĩgũ wadoredigũgue wabũ gũa. 17 Erogue eja Jesure ĩarã umupeobũ gũa ĩgũre. Eropa umupeoquererã ta gũa yujurãyeri “Ihĩ Goãmũ magũ arĩbiribocumi,” arĩ pepiribũ dohpa. 18 ĩgũpũ õpa arĩmi gũare:

—I yebaguere, umaro sãre Goãmũ arĩpehrerã tauro turarire omi yũre. 19 ĩgũ eropa ocũ mũare õpa iidorea: Arĩpehrero majarãre yahare buherã waque erã yaharã erã waboro dopa. Eropirã mari Pagũ waĩ mera, yũ waĩ mera, Espĩritu Santo waĩ mera erãre waĩyeque. 20 Eropirã mũare yũ dorerare erã iipehoburire buheque erãre mũa. Eropirã ire yũ arĩrare guñaque: Arĩpehrerinũri nũcũ mũa mera arĩgũca ne i umũ pehrecũgue, arĩ weremi gũare Jesu.

Goãmu Yare Wereripu

Desano: Goãmu Yare Wereripu New Testament

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Desano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

17771afc-c309-57fd-9ff3-2d5a0cd59ff1